

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK
BAKANLIĞI
TABİAT VARLIKLARINI KORUMA
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

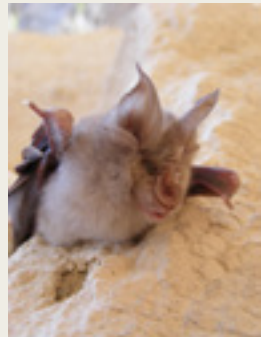
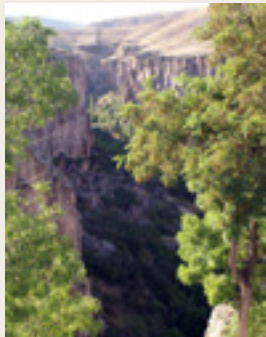

IHLARA

ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGESİ

YÖNETİM PLANI

2015-2019

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü

IHLARA
ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGESİ
YÖNETİM PLANI
2015-2019

İletişim bilgileri

Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü

Tel: 0312 222 1234

Faks: 0312 222 2661

E-posta: tabiat@csb.gov.tr

Aksaray Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Tel: 0382 217 5100

Faks: 0382 217 5105

E-posta: aksaray@csb.gov.tr

Doğa Araştırmaları Derneği

Tel: 0312 432 1879

Faks: 0312 432 4394

E-posta: iletisim@dogarastirmalari.org

Bu plan, "İhlara Özel Çevre Koruma Bölgesi Yönetim Planını Hazırlama ve Uygulama Projesi" kapsamında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü adına Doğa Araştırmaları Derneği İktisadi İşletmesi tarafından hazırlanmıştır.

KOORDİNASYON

Erhan ERTAN..... Genel Müdür
Ahmet YAKUT Genel Müdür Yardımcısı V.
Dr. Ali ÖZKIR Koruma ve İzleme Daire Başkanı

PROJE KONTROL EKİBİ

Leyla AKDAĞ Yönetim Planları Şube Müdürü V.
Yakup ÖZBAL Çevre Mühendisi
Tülay ÇALIŞKAN..... Jeoloji mühendisi

MUAYENE KOMİSYONU EKİBİ

Ahmet ERYİĞİT..... Su ürünleri mühendisi
Muhsine MISIRLIOĞLU Kimya Mühendisi
Emrah MANAP Biyolog

DOĞA ARAŞTIRMALARI DERNEĞİ PROJE EKİBİ

Osman ERDEM..... Proje Koordinatörü /Yönetim Planlaması Eğitmeni
Esra ERGİN Proje Asistanı
Hale Zehra SEKMEN..... Arkeolog
Hatice DİNÇ Kolaylaştırıcı
Duygun BAŞTANLAR Kolaylaştırıcı
İlker ÖZBAHAR Kolaylaştırıcı
Levent ERKOL CBS Uzmanı

KATKI VERENLER

Ihlara ÖÇKB Yönetim Planı, proje ekibinin yanı sıra aşağıda isimleri verilen 60'a yakın kişinin katılımı, katkı ve destekleriyle hazırlanmış ortak bir üründür.

Katkı ve destek veren herkese teşekkür ediyoruz.

Aksaray Valiliği

Aksaray Çevre Ve Şehircilik İl Müdürlüğü; Hüsnü Yıldız, Yakup Gökalp, Funda Ünal, Onur Güven, Zuhâl Gürbüz, Satı Arslan,

Aksaray Kültür Ve Turizm Müdürlüğü; Mustafa Doğan, Ali Güneş, Ömer Ok

Aksaray Müze Müdürlüğü; Yusuf Altın, Oktay Çınar

Aksaray İl Özel İdaresi; Ramazan Altundağ, Mustafa Can

Aksaray İl Gıda Tarım Ve Hayvancılık Müdürlüğü; Suat Altınsoy, Güzelyurt İlçe Gıda Tarım Ve Hayvancılık Müdürlüğü; Nevzat Bilen, Yasemin Ulucan

Aksaray İl Afet Ve Acil Durum Müdürlüğü; İsmail Öztapak, Tekin Atılğan

Aksaray Orman Ve Su İşleri Şube Müdürlüğü; Mustafa Çıracı

Konya Rölöve Ve Anıtlar Müdürlüğü; Gülgün Atalay, H. İbrahim Kunt

Ahiler Kalkınma Ajansı; Muhammet Öztürk, Lütfü Altınsu

İller Bankası Konya Bölge Müdürlüğü; Aytekin Diken

Konya Vakıflar Bölge Müdürlüğü; D. Selçuk Çilingir, Mustafa Dede

Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu; Alper Yolgösteren, Mustafa Bayam

Belediyeler

Aksaray Belediyesi; Esmâ Hatun Taşpınar, İbrahim Edhem Aydın, Mustafa Üşümez, Yusuf Aslan

Ihlara Belediyesi; Dursun Kaya, Hüseyin Güçlüer, Savaş Mutlu

Selime Belediyesi; Yılmaz Bütev, Yunus Yayatan,

Muhtarlıklar

Yaprakhisar Köyü; Musa Kalkan, Müslüm Çetinkaya,

Selime Köyü; Hüseyin Karakaya

Diğerleri

Hüseyin Hüyük (Ihlara Termal Otel), Yunus Akar (Ihlara Akar Otel), Ayşe Arslan (Art-Dem Mimari Restorasyon), Gülşah Kuytul (3 Kare Yapı Ltd. Şti.)

İÇİNDEKİLER

I. ALAN TANIMI.....	4
1.1. GENEL BİLGİLER.....	5
1.1.1. Alanın Konumu	5
1.1.2. Mülkiyet Durumu	6
1.1.3. Yönetim Yapısı (Koruma Statüleri ve Yönetim Çerçevesi)	8
1.2. FİZİKSEL ÖZELLİKLER	9
1.2.1. İklim	9
1.2.2. Jeolojik Özellikler.....	11
1.2.3. Depremsellik (Tektonizma)	13
1.2.4. Jeomorfolojik Özellikler.....	14
1.2.5. Hidroloji	15
1.2.5.1. Melendiz Çayı	15
1.2.5.2. Termal Kaynaklar	16
1.2.5.3. Kuyular.....	17
1.2.6. Melendiz Çayı ve termal kaynaklarda su kirliliği.....	17
1.3. BİYOLOJİK ÖZELLİKLER	19
1.3.1. Ihlara Özel Çevre Koruma Bölgesi Florası	19
1.3.2. Ihlara Özel Çevre Koruma Bölgesi Faunası	23
1.3.2.1. Omurgasızlar	23
1.3.2.2. Omurgalılar	24
1.4. SOSYO-EKONOMİK ÖZELLİKLER	28
1.4.1. Ihlara ÖÇK Bölgesindeki Yerleşim Yerleri	28
1.4.1.1. Ihlara Beldesi	28
1.4.1.2. Selime Beldesi	29
1.4.1.3. Belisırma Köyü	30
1.4.1.4. Yaprakhisar Köyü	31
1.4.2. Arazi Kullanımı.....	31
1.4.3. Tarım ve Hayvancılık.....	32
1.4.4. Sanayi – Ticaret.....	33
1.4.5. Turizm.....	34
1.5. KÜLTÜREL DEĞERLER	35
1.5.1. Anıtsal / Kamusal Yapılar.....	36
1.5.2. Barınma Yapıları / Konutlar	38
II. DEĞERLENDİRME	41
2.1. Ekolojik Değerlendirme	42
2.1.1. Flora ve Fauna Değerlendirmesi.....	42
2.1.2. Niteliksel Değerlendirme	44
2.2. Jeolojik Değerlendirme	45
2.3. Kültürel Değerlendirme	45
2.4. Sosyoekonomik Değerlendirme.....	45
III. HASSAS BÖLGELER VE HASSAS BÖLGE PLAN KARARLARI	46
IV. YÖNETİM PLANI I.5 YILLIK UYGULAMA DÖNEMİ	52

Fotoğraf 1

ÖNSÖZ

Doğal kaynakların korunması ve devamlılığının sağlanması, 21. yüzyılda insanlığın en önemli sorunlarından biri olmuştur. Hızla artan dünya nüfusu, plansız kentleşme ve sanayileşme, altyapı yatırımları, tarımda kimyevi gübre ve ilaçlarının yaygın kullanımı ve insan yaşamına giren pek çok yenilik, beraberinde doğal kaynakların hızla tüketilmesini, hava ve su kirliliği gibi pek çok çevre sorununu beraberinde getirmiştir. İnsan yaşamını ve geleceğini tehdit eden çevre sorunları ülkeleri ortak çözüm arama yolunda giderek daha sıkı bir işbirliğine yöneltmiş ve bu amaçla pek çok uluslararası sözleşme ve antlaşma imzaya açılmıştır.

Gerek ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşme ve anlaşmalar, gerekse 1980'li yıllarda yoğunlaşan çevre sorunları ve doğal kaynaklar üzerindeki baskılar; doğal, tarihi ve kültürel değerlerimizin korunması için hem idari, hem de hukuki pek çok yeni düzenlemeyi gündeme getirmiştir. Bunlardan biri de 19.10.1989 tarihli 383 sayılı KHK ile Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı kurulması ve önemli bir kısmı turizm baskısının en yoğun olduğu Akdeniz kıyısında olmak üzere Özel Çevre Koruma Bölgelerinin olarak tespit ve ilân edilmesidir. 1989 yılından bu yana «tarihi, doğal, kültürel vb. değerler açısından bütünlük gösteren ve gerek ülke gerek dünya ölçeğinde ekolojik önemi olan» 15 alan Bakanlar Kurulu tarafından Özel Çevre Koruma Bölgesi ilan edilmiştir. Bunlardan biri de Ihlara Özel Çevre Koruma Bölgesidir.

Ihlara Vadisi, mikro klima özelliği ve bu özelliğin kazandırdığı zengin ve farklı bitki örtüsü, korunaklı habitatları, bozkırın ortasında canlıların su ihtiyaçlarını karşılayabildikleri nehir sistemi ile pek çok canlı türü için ideal bir yaşam alanı; jeolojik özellikleri ile adeta bir açık hava müzesi; sahip olduğu tarihi ve kültürel değerleriyle de yeryüzünün en önemli kültürel miraslarından biridir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri hakkındaki 644 sayılı KHK ile Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı kapatılmış, Özel Çevre Koruma Bölgelerinin yönetiminden Çevre ve Şehircilik Bakanlığının bünyesinde teşkil edilen Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü sorumlu kılınmıştır. Genel Müdürlüğümüz temel hedefi, sürdürülebilirlik yaklaşımı çerçevesinde ÖÇK alanlarında koruma ve kullanma dengesini tesis ederek alanı doğal, tarihi ve kültürel değerlerini gelecek kuşaklara aktarmaktır. Bu amaçla en geniş katılımı sağlayarak yönetim planları hazırlanmaktadır.

Yönetim planları, alanın sahip olduğu değerlerin korunması ve sürdürülebilir kullanımını sağlamak için ilgili tüm tarafları ve ilgi gruplarını bir araya getirir; Aralarında güçlü bir koordinasyon, işbirliği ve iletişim kurulmasını sağlar, sektörler arası politikaların uyumuna katkı verir ve taraflar arasındaki anlaşmazlıkların çözülmesi için zemin oluşturur, tüm tarafların yönetime aktif olarak katılmalarını ve sorumluluk üstlenmelerini teşvik eder.

Ihlara ÖÇKB yönetim planı hazırlık sürecinde de, ilgili kamu kurumlarından yerel yönetimlere, alanda yaşayan ve alandan yararlanan grupların temsilcilerinden bilim insanlarına tüm taraflar ve ilgi grupları bir araya gelmişler; bilgilerini, tecrübelerini, beklentilerini ve emeklerini ortaya koyarak uzun ve yorucu çalışmanın sonucunda; Ihlara Vadisi'nin tarihi, kültürel ve doğal değerlerini koruyarak, yöre halkının da refah düzeyini artıracak bir plan geliştirmişlerdir.

Ihlara ÖÇKB yönetim planı I. 5 yıllık uygulama döneminde gerçekleştirilmek üzere 15 uygulama hedefi ve yönetimi bu uygulama hedeflerine ulaştıracak 53 faaliyet tanımlanmıştır. Bu faaliyetleri gerçekleştirmek üzere 10 kurum ve kuruluş doğrudan sorumluluk üstlenmiş, 10'dan fazla kurum ve kuruluş ise bu kurumlara destek ve katkı vereceğini bildirmiştir. Planın hedeflerine ulaşabilmesi planlama sürecinde olduğu üzere, uygulama sürecinde de birlikte çalışmalı ve tüm tarafların planda tanımlanan sorumluluklarını eksiksiz yerine getirmesiyle mümkün olacaktır.

Tabiat Varlıkları Genel Müdürlüğü olarak başta Aksaray Valiliği olmak üzere, yönetim planında sorumluluk üstlenmiş tüm kurum ve kuruluşlardan beklentimiz büyük emek, çaba ve zaman harcanarak hazırlanan bu planın uygulanmasında gerekli desteği sağlamaları ve uygulamaların takipçisi olmalarıdır. Ihlara ÖÇKB yönetim planının bölge için faydalı olmasını diler, çalışmada emeği geçen kişi kurum ve kuruluşlara teşekkürlerimi sunarım.

Erhan ERTAN

Tabiat Varlıklarını Koruma
Genel Müdürü

SUNUŞ

Ihlara ÖÇKB yönetim planı hazırlama ve uygulama projesi, Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü ile Doğa Araştırmaları Derneği İktisadi İşletmesi arasında 26 Nisan 2013 tarihinde imzalanan sözleşme uyarınca yürütülmüştür.

Çalışmanın amacı, «Ihlara ÖÇK Bölgesi'nin doğal, tarihi, kültürel değerleri ve sosyoekonomik yapısını bütünleşik alan yönetimi yaklaşımı ile sürdürülebilirlik anlayışına uygun şekilde korumak ve yönetmek üzere yönetim planını hazırlamak ve uygulamaktır.»

Ihlara ÖÇKB Yönetim Planlaması sürecinde 1990 yılında Avrupa Birliği'nce geliştirilen ve tüm Avrupa Birliği'ne üye ülkelere tavsiye edilen «Avrupa'nın doğal ve yarı doğal alanlarının planlaması için (EUROSITE Avrupa Rehberi) rehber'' kullanılmıştır. Rehberin en temel önceliklerinden biri planlama sürecine ilgili tüm tarafların aktif bir şekilde katılımının sağlanmasıdır. Ihlara ÖÇKB Yönetim Planlaması sürecinde de paydaşların en geniş katılımının sağlanması; tüm tarafların sürecin her aşamasında planla ilgili beklentilerini ifade ederek, bilgi ve tecrübelerini aktararak sürece katkı vermeleri çalışmanın en önemli önceliği olmuştur. Bunun için şekil-1'de tanımlanan planlama süreci uygulanmış ve paydaş toplantıları, odak grup toplantıları ve ikili görüşmeler gibi çeşitli katılım mekanizmalarından yararlanılmıştır.

Farklı eğitim seviyelerine ve mesleklere sahip katılımcıların yönetim planlaması sürecini kavrayarak, sürece aktif olarak katılmalarını ve katkı vermelerini kolaylaştırmak için 09-11 Eylül 2013 tarihlerinde planlama sürecine katılacak kişilerin katıldığı üç günlük "yönetim planlaması eğitimi" düzenlenmiştir. Eğitime planlama sürecine katılması planlanan kamu kurumları ile Ihlara ÖÇK Bölgesinde bulunan belediye ve muhtarlıklardan toplam 25 kişi katılmıştır. Eğitim tarafların birbirlerini ve proje ekibini tanımaları ve planlama sürecini algılamaları bakımından oldukça yararlı olmuştur.

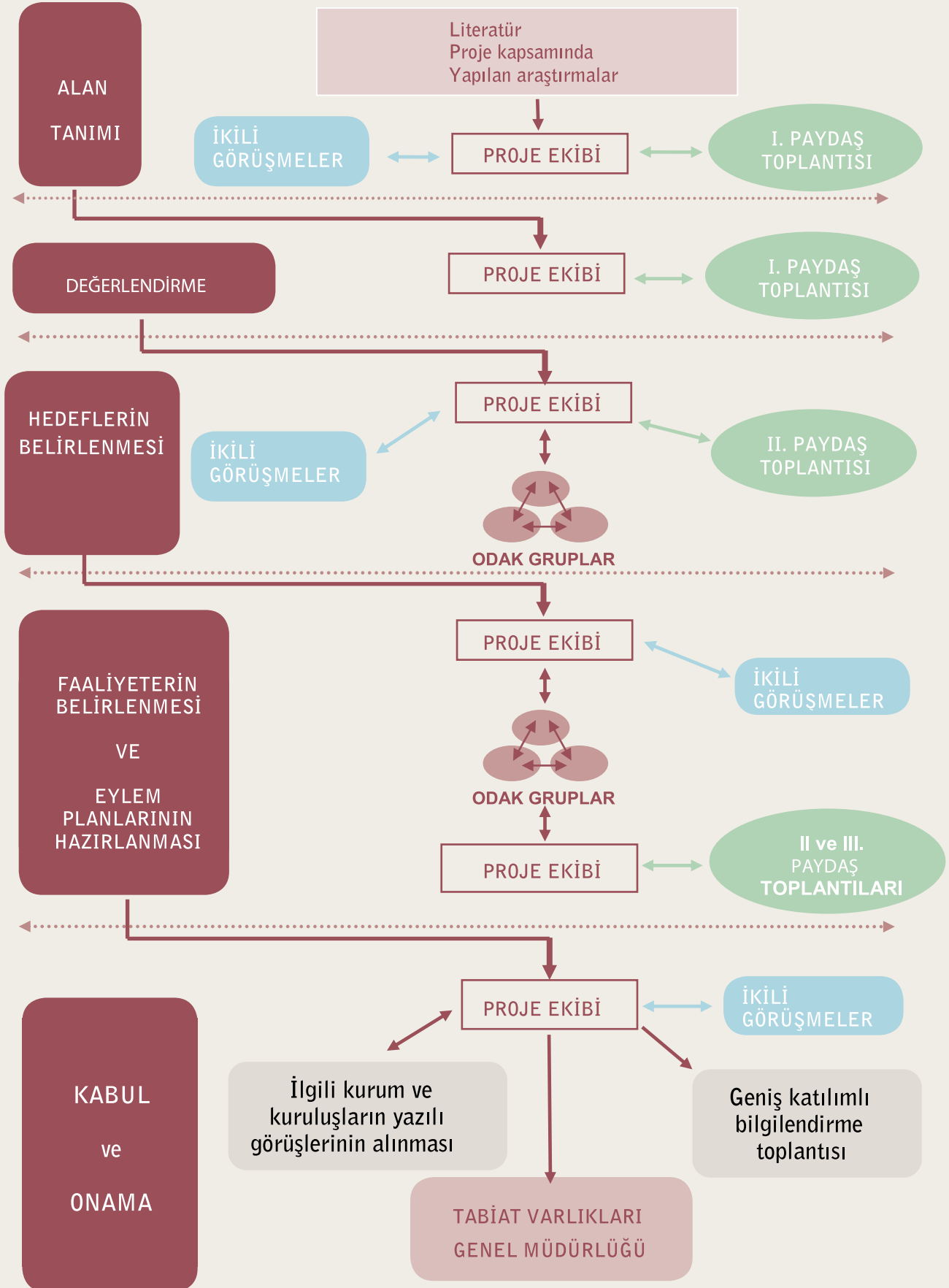
Çalışma kapsamında yönetim planlamasına altlık oluşturacak araştırma ve inceleme yapılmamıştır. Planlama için gerekli veriler, kurum tarafından yaptırılan "Ihlara Özel Çevre Koruma Bölgesi Sosyoekonomik, Tarihi ve Kültürel Değerler Araştırması Projesi" ile "Ihlara Özel Çevre Koruma Bölgesi Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti Projesi" raporları ile geçmişte alanda yapılmış çalışmalardan elde edilmiştir.

Ihlara Yönetim planlaması sürecinde ilgili kamu kurumları, belediyeler, muhtarlıklar ve yöre halkından temsilcilerinden 35 ile 50 kişinin katıldığı birbirini takip eden 4 çalıştay yapılmıştır. Bu çalıştaylarda, alanı önemli kılan ekolojik ve sosyoekonomik özellikler belirlenmiş, yönetim planı için ideal (uzun dönem) hedefler, yönetimi etkileyen faktörler, uygulama hedefleri ve yönetimi bu hedeflere ulaştıracak faaliyetler belirlenmiş ve her faaliyet için faaliyet planları hazırlanmıştır. Çalışma neticesinde 3 ideal hedef ile 5 yıllık I. Uygulama Döneminde gerçekleştirilmek üzere 15 uygulama hedefi ve yönetimi bu uygulama hedeflerine ulaştıracak 53 faaliyet tanımlanmıştır. Bu faaliyetleri gerçekleştirmek üzere 10 kurum ve kuruluş doğrudan sorumluluk üstlenmiş, 10'dan fazla kurum ve kuruluş ise bu kurumlara destek ve katkı vereceğini bildirmiştir. Ayrıca, çalışma kapsamında arazide yapılan inceleme ve değerlendirmeler sonucu Ihlara ÖÇKB'deki hassas bölgeler belirlenmiş ve bu bölgelere ait plan kararları geliştirilmiştir.

1990'lı yılların ortalarında Göksu Deltası ÖÇKB ile başlayan ülkemizdeki yönetim planı çalışmaları, aradan geçen 20 yılda kazanılan bilgi ve deneyimlerle önemli bir başarıya ulaşmıştır. Ihlara ÖÇKB Yönetim Planı bu birikimin sonucudur.

Ihlara ÖÇKB Yönetim Planı, başta Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü'nün yetkili ve uzmanları olmak üzere, ilgili kamu kurumları, belediyeler, muhtarlıklar ve yöre halkının temsilcilerinden çok sayıda insanın katkı ve desteğiyle hazırlanmış ortak bir üründür. Proje ekibi olarak çalışmada emeği geçen herkese teşekkür ediyor, ülkemizin en değerli alanlarından biri olan Ihlara Vadisi'nin doğal, kültürel ve sosyoekonomik değerlerinin yaşatılması için planlama sürecindeki katılım ve ilginin uygulama sürecinde de artarak devam etmesini diliyoruz.

Ihlara ÖÇKB Yönetim Planı Hazırlama Süreci

BÖLÜM I

ALAN TANIMI

Fotoğraf 2

1.1. GENEL BİLGİLER

1.1.1. Alanın Konumu

Ihlara Vadisi, Aksaray İli, Güzelyurt İlçesi sınırları içerisinde yer almaktadır. Hasan Dağı'nın Kuzeydoğusundadır. Aksaray il merkezine 40 km, Güzelyurt ilçe merkezine ise 14 km mesafededir.

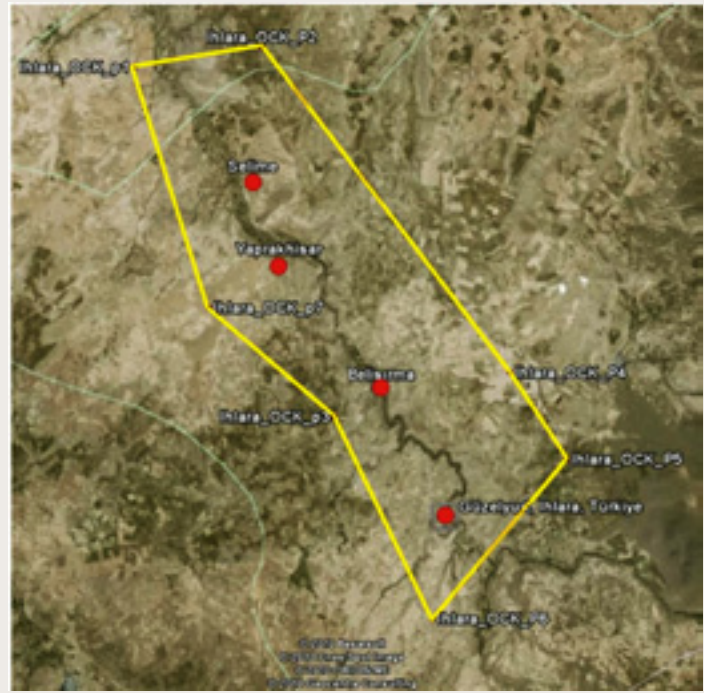
Ihlara Özel Çevre Koruma Bölgesinde Güzelyurt İlçesi'ne bağlı Ihlara ve Selime beldeleri ile Belisırma ve Yaprakhisar köyleri yer almaktadır. Kuzeyde Mamasın Barajı, güneydoğuda Ilısu beldesi, doğuda Güzelyurt ilçesi ve batıda Uzunkaya köyü Özel Çevre Koruma Bölgesi'nin genel sınırlarını oluşturmaktadır. Bölge 54,34 km²'lik alanı kapsamaktadır.

Fotoğraf 3: Selime katedrali

Şekil 1: Ihlara Vadisi

Şekil 2: Ihlara Özel Çevre Koruma Bölgesi

Tablo 1: Ihlara Özel Çevre Koruma Bölgesi sınır koordinatları

NOKTA NO.	BOYLAMI	ENLEMİ
1	34° 13' 28"	38° 20' 06"
2	34° 15' 31"	38° 20' 20"
3	34° 16' 41"	38° 18' 42"
4	34° 19' 30"	38° 16' 15"
5	34° 29' 24"	38° 15' 10"
6	34° 18' 15"	38° 13' 10"
7	34° 14' 46"	38° 17' 04"

Fotoğraf 4: © Kurum arşivi

Ihlara Vadisi, Hasandağı volkanından püskürtülen lavların Melendiz Çayı (Potamus, Kapadukus–Kappadokya Irmağı) tarafından aşındırması sonucunda oluşmuştur. Derinliği yer yer 110 metreye ulaşan kanyon görünümlü vadi, Ihlara Beldesi'nden başlayarak kuzeybatı yönünde 14 km boyunca devam eder ve Selime beldesinde son bulur.

Neojen yaşlı volkanitlerin (tüf, ignimbrite) Melendiz ırmağının aşındırması ve bölgedeki tektonik olaylar sonucu; vadinin her iki yanında dik falezler şeklinde uzanan benzersiz bir jeomorfolojik yapı oluşmuştur.

Milyonlarca yılda volkanik tüfleri yarararak Ihlara Vadisi'ni meydana getiren Melendiz çayı, Hasan Dağı'nın doğusundaki Melendiz Dağı'ndan doğar. Ihlara Vadisi'ni boydan boya kat ettikten sonra Aksaray Ovası'nı geçer ve Tuz Gölü'ne dökülür. Üzerinde 1962 yılında Mamasın Barajı kurulmuştur. Baraj sulama amaçlı olup, Aksaray Ovası'nda 23.640 ha araziye sulanmaktadır.

Ihlara Vadisi'nin doğal oluşumu, korunaklı yapısı, burayı Hristiyan dininin önemli merkezlerinden biri haline getirmiştir. IV. yüzyıldan itibaren önemli bir manastır merkezi haline gelen Ihlara Vadisi'nde, yapıldığı döneminin resim sanatı özelliklerini barındıran pek çok kilise ile mezar ve barınak bulunmaktadır. Bazı barınaklar ve kiliseler yeraltı şehirlerinde olduğu gibi birbirine tünellerle bağlantılıdır.

Ihlara Özel Çevre Koruma Bölgesi, 6 Aralık 1985 tarihinde UNESCO tarafından Dünya Doğal ve Kültürel Miras Listesi'ne dâhil edilen Kapadokya Bölgesi'nin bir bölümünü oluşturmaktadır.

1.1.2. Mülkiyet Durumu

Alanın mülkiyet haritası Aksaray Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünden temin edilmiş olup aşağıda verilmektedir. Mülkiyet haritasının değerlendirilmesinden bölgenin %76,9'u özel mülkiyet, % 2,4'ü hazine, %4,7'si mera, %1'i harman yeri ve %11'i tescil dışı arazi olduğu belirlenmiştir.

Kurum tarafından yaptırılan "Ihlara Özel Çevre Koruma Bölgesi Sosyoekonomik, Tarihi ve Kültürel Değerler Araştırması" raporunda; yapıların kullanılmama sonucu yıpranmaları, avlu duvarlarının giderek çökmesi ve kaybolması, yamaç yerleşmesi olmalarından kaynaklanan kot farkları vb. nedenlerle bölge içerisindeki 4 yerleşim yerinin ortak ve ana sorunlardan biri olarak mülkiyet deseninin net olarak okunamaması olarak belirtilmiştir. Raporda, yörede yaşayanların dahi, bazı yaşam birimlerinin sınırını belirleyemediklerinden bahsedilmiştir.

1.1.3. Yönetim Yapısı (Koruma Statüleri ve Yönetim Çerçevesi)

19.10.1989 tarihli, 383 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Bakanlar Kurulunca "Özel Çevre Koruma Bölgeleri" olarak tespit ve ilân edilen alanlardaki çevre değerlerini korumak ve ona yönelik tedbirleri almak üzere Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı kurulmuştur. Kararname 13.11.1989 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanması ile yürürlüğe girmiştir.

Özel çevre koruma bölgeleri; tarihi, doğal, kültürel vb. değerler açısından bütünlük gösteren, gerek ülke, gerekse dünya ölçeğinde ekolojik alanlardır. Bu alanlardan biri de bu plana konu olan Ihlara Vadisi Özel Çevre Koruma Bölgesidir. Ihlara Vadisi Özel Çevre Koruma Bölgesi, 22.10.1990 tarih ve 90/1117 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile tespit ve ilan edilmiştir. Bölge 54,34 km²'lik alanı kapsamaktadır.

Adını koruma bölgesine veren Ihlara Vadisi "Konya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 10.10.1991-1150 sayılı kararıyla I. II. ve III. Derece Arkeolojik ve Doğal Sit Alanı" olarak tescillenmiştir. Ayrıca Ihlara ÖÇK Bölgesi içerisinde yer alan Yaprakhisar köyü, Belisırma köyü, Selime kasabası ve Ihlara kasabasının eski mahalleleri olan Çarşıiçi, Kayaardı, Karşı ve Kayabaşı mahalleleri "Konya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 10.10.1991-1150 sayılı kararıyla kentsel ve III. Derece arkeolojik sit alanı" olarak tescillenmiştir.

Ihlara Özel Çevre Koruma Bölgesi, aynı zamanda doğal ve kültürel varlıklar açısından tarihi öneme haiz Kapadokya Bölgesi'nin bir bölümünü oluşturmaktadır. Kapadokya bölgesi ilginç doğal oluşumu ve zengin tarihi geçmişi ile dünyanın en önemli kültürel değerlerinden biridir. Bu nedenle, bölge UNESCO tarafından 6 Aralık 1985 tarihinde "Dünya Doğal ve Kültürel Miras Listesine" dahil edilmiştir.

Merkez Av Komisyonunun 16 Mayıs 2013 tarih ve 12 nolu kararının 8. Maddesi ile Ihlara ÖÇK Bölgesinin tamamında her türlü kara avcılığı yasaklanmıştır.

Alanın yönetiminden Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü sorumludur. Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Aksaray'da bir il müdürlüğü bulunmaktadır. Alanın korunması ve yönetiminde farklı kurumların görev ve sorumlulukları bulunmaktadır. Bu kurumların listesi ve ilgili mevzuat aşağıda verilmiştir.

Tablo-1: Ihlara Vadisi ÖÇK Bölgesinin yönetiminden sorumlu ve alanla ilgili diğer kurum ve kuruluşlar.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü	Alanın ÖÇK Bölgesi ve doğal sit olması	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında -644 ve 648- sayılı KHK'ler
Kültür ve Turizm Bakanlığı	Arkeolojik ve kentsel sit alanları	4848 sayılı Kültür ve Turizm Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu
Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü	2013-2014 yılı Merkez Av Komisyonu Kararı	645 sayılı Orman ve Su İşleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu Avrupa'nın Yaban Hayatı ve Yaşama Alanlarının Korunması (Bern) Sözleşmesi
Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	Su ürünleri sahası	639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu
Ihlara ve Selime belediyeleri ile Belisırma ve Yaprakhisar köyleri muhtarlıklar	Köy yerleşim yerleri Belediye mücavir alanı	442 sayılı Köy Kanunu 5393 sayılı Belediye Kanunu

1.2. FİZİKSEL ÖZELLİKLER

Vadinin oluşumunda etkili olan Hasan Dağı ve çevresi, Neojen (Genç Tersiyer) ve IV. zamanda oluşmuştur. Bu zamanda oluşan yükselmelere karşın havzalar oldukça düşük kalmıştır. Hasan Dağı volkanının püskürmesine neden olan tektonik hareketler sonunda çevre yüzeyini geniş bir volkanik tabaka kaplamıştır.

Aynı hareketler sırasında kalkerin basınç ve sıcaklık etkisiyle yarattığı kırık hattın fışkıran doğal sıcak suyu, Yaprakhisar ve Ihlara arasında bulunan Ziga Kaplıcaları'nda görebilirsiniz. Çevrenin yapısal karakterini derinden etkileyen volkanik püskürme sonucu oluşan tüf taşları, rüzgâr, erozyon ve diğer doğa etkenleri ile aşınmış, Selime ve Yaprakhisar'da karşınıza çıkan değişik görünüm ve renklerde Peri Bacaları'nı yaratmıştır. Tektonik hareketler, bazı yerlerde yumuşak tüfün, bazı yerlerde gri, yeşil ve kahverengi tonlarının hâkim olduğu ve iri tanelerle ufalanmış kayaların kapladığı alanları çöküntüye uğratmıştır. Ihlara Vadisi boyunca ilerleyen Melendiz Çayı da bu tür çökmenin sonucu oluşan vadinin tabanını oyarak bu gün ki derinliğe ulaşmasını sağlamıştır.

1.2.1. İklim

Ihlara ÖÇKB'nin Nevşehir Meteoroloji İstasyonu sınırları içerisinde kalması sebebiyle iklimsel ve meteorolojik özelliklerin tanımlanmasında Nevşehir Meteoroloji İstasyonu bilgileri kullanılmıştır.

Bölge, genel iklim özellikleri bakımından, karasal iklimin etkisi altında olup, yazları sıcak ve kurak, kışları ise yağışlı ve soğuktur. Mevsimler arası sıcaklık farkı ile gece-gündüz sıcaklık farkı fazladır. Bölgede yağış miktarı düşük olmakla birlikte, daha çok ilkbahar ve kış aylarında konveksiyonel yağışlar şeklindedir.

33 yıllık (1975-2008) periyotta Aksaray ilinde ölçülen en yüksek sıcaklık 40 °C (Temmuz), en düşük sıcaklık ise -29 °C (Şubat)'dır. Yıllık ortalama sıcaklık ise 12°C'dir. Nevşehir İli'nde ise en düşük sıcaklık -21,2°C ile ocak ayında, en yüksek sıcaklık ise 39,5°C ile temmuz ayında kaydedilmiştir. Ancak vadi içinde, kendine özgü mikroklima iklimi egemendir. Sıcaklık bölgede şubat ayından temmuz ayına kadar düzenli olarak artmakta; temmuz ayından şubat ayına kadar da yine düzenli olarak azalmaktadır.

Tablo-1: Aksaray İli 2010 Yılı Aylara Göre Ortalama Sıcaklıkları (°C)

	Oca	Şub	Mar	Nis	May	Haz	Tem	Ağu	Eyl	Eki	Kas	Ara
Ortalama Sıcaklık (°C)	-0.2	1.1	8.0	12.8	15.9	22.2	24.3	24.7	19.3	15.0	8.2	3.6

Fotoğraf 5: İlkbaharda Melendiz Çayı

© Osman Erdem

Bölge Türkiye'nin en az yağış alan bir bölümünü oluşturur. Tuz Gölü havzasının uzun yıllara göre ortalama yağış miktarı 300 mm civarındadır. Aksaray civarı ise, 40 yıllık rasat ortalamalarına göre 343,1 mm yıllık toplam yağış miktarına sahiptir. 35 yıllık rasat kayıtlarına göre Nevşehir İli'ne düşen yıllık ortalama toplam yağış miktarı ise 420,1 mm'dir. Günlük en çok yağış miktarı mayıs ayında 40,7 mm olarak kaydedilmiştir. temmuz, ağustos ve eylül ayları bölgenin en kurak aylardır.

Tablo-2: Aksaray ili yıllık toplam yağış verileri

Ortalama Yağış Periyodu	Oca.	Şu.	Mar.	Nis.	May.	Haz.	Tem.	Ağu.	Eyl.	Eki.	Kas.	Ara.	Yıllık Toplam
1970-2010	36,5	33,4	36,1	51,1	41,3	23,6	6,8	3,9	8,6	26,4	32	43,4	343,1

Yağış dağılımı yüzey şekillerine bağlı olarak yersel farklar gösterir. Örneğin havzanın güneydoğusunda ekstrem bir yükselti teşkil eden Hasan Dağı'nın çevresinde yükselti arttıkça daha fazla yağış olduğu gözlenmiştir.

Alan çoğunlukla kuzey (yıldız), kuzeybatı (karayel) ve doğudan gelen rüzgarların etkisi altındadır. Aksaray meteoroloji istasyonunun 34 yıllık rasatlarına göre Aksaray çevresinde en çok esen rüzgar yönleri sırasıyla, doğu-kuzeydoğu, kuzey-doğu, doğu, batı-kuzeybatı ve kuzey-kuzeydoğudur.

Bölgedeki yıllık ortalama buharlaşma 1100 mm civarındadır. En yüksek buharlaşma ortalama 250 mm ile temmuz ayındadır.

Nispi nem değerleri kış aylarında genellikle daha yüksek, sıcaklığın arttığı yaz aylarında daha düşüktür. Nevşehir meteoroloji İstasyonu kayıtlarına göre yıllık ortalama nem % 59,5'dir. En düşük nem % 4 ile nisan, mayıs ve ağustos aylarında, en yüksek ortalama nem ise % 70,1 ile ocak ayında gözlenmektedir.

Nevşehir ili meteoroloji İstasyonu verilerine göre 35 yıllık rasat kayıtları dikkate alındığında, günlük ortalama güneşlenme süresi 7 saat 12 dakikadır. Günlük ortalama güneşlenme süresi ve güneşlenme şiddetinin en fazla olduğu aylar haziran, temmuz ve ağustos aylarıdır.

Ancak yukarıdaki iklimsel veriler bölgeye ait olup verilerin pek çoğunun Ihlara Vadisi'ni temsil etmediği düşünülmektedir. Bölge izole mikro klima olduğu için sıcaklık, buharlaşma, nem, rüzgar değerlerinin vadi içerisinde değişmektedir. Vadiye ait meteorolojik verileri elde etmek, vadi içerisine konacak portatif bir meteoroloji istasyonu ile mümkün olabilecektir.

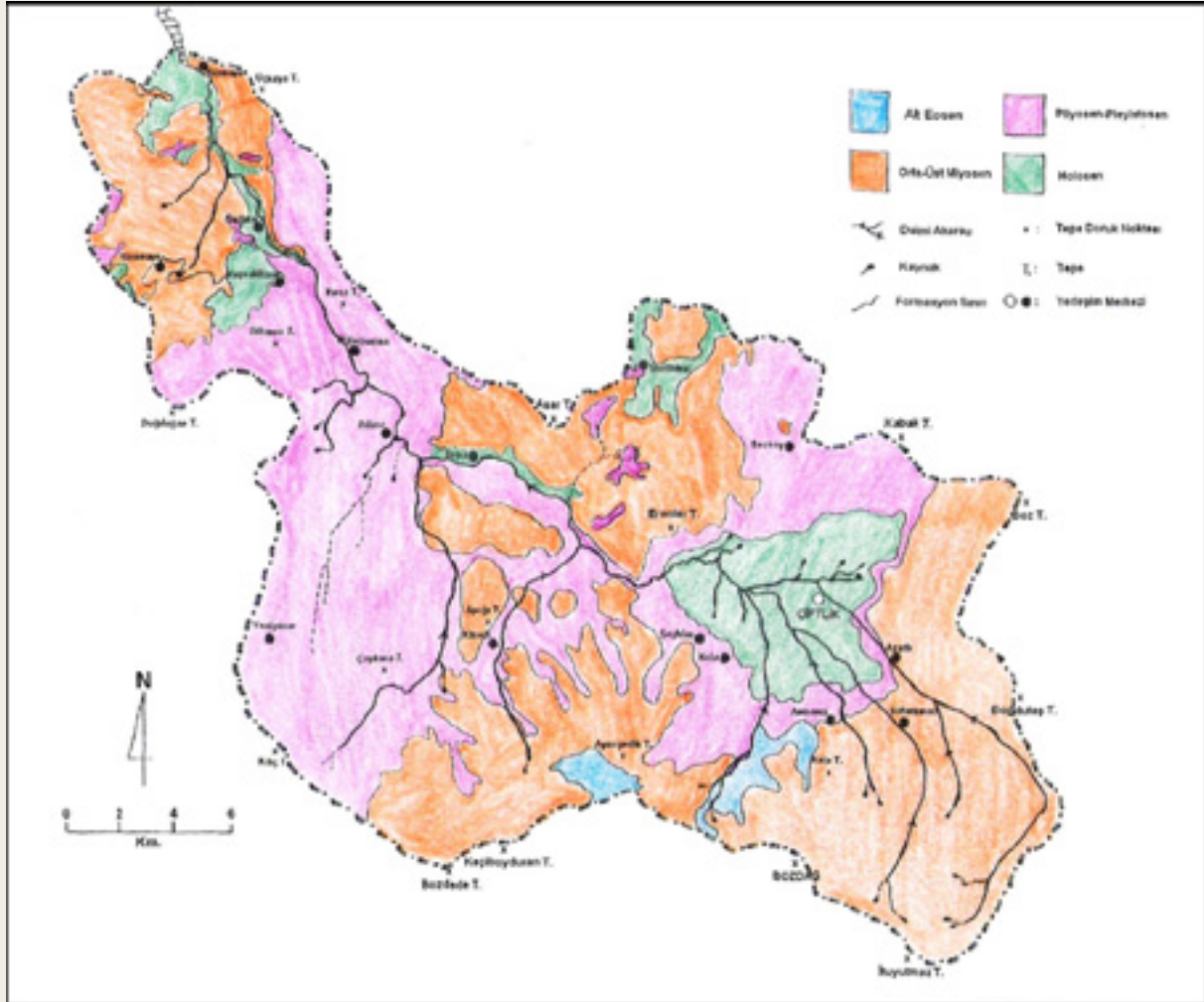

Fotoğraf 6: Yaprakhisar peri bacaları

©Kurum arşivi

1.2.2. Jeolojik Özellikler

Havza farklı jeolojik zamanlarda oluşmuş yapıdadır. Paleozoik ve Mezozoik formasyonları, Tersiyer ve Kuvaterner formasyonları tarafından tamamen örtülmüş durumdadır (Harita.1).

Harita 2: Melendiz Çayı Havzası Jeoloji Haritası (Halil Mesut Baylak'ın "Fiziki coğrafya açısından Melendiz Çayı havzasının incelenmesi" isimli yüksek lisans tezinden alınmıştır)

Havzadaki formasyonlar, litolojik özellikleri, oluşum ortamları ve biçimleri, birbirleriyle olan ilişkileri dikkate alındığında;

1. Sedimanter kayaçlar: Çayraz Formasyonu.

2. Gölsel Sedimanter: Volkanosedimanter kayaçlar ile volkanik kayaçlar

3. Güncel oluşuklar: Genç Andezit ve Bazaltlar, Cüruf Konileri, Traverten, Yamaç molozu olmak üzere gruplandırılabilir.

Havzadaki volkanik kayaçların çıkış noktalarını Göllüdağ, Güzelyurt (Gelveri), Melendiz Dağı, Hasandağı ve Keçiboyduran Tepesi oluşturmaktadır.

Havza, bulunduğu konum itibarıyla I. Jeolojik Zamanda (Paleozoik – 541-252.2 Milyon Yıl Önce) oluşmuş ve Anadolu'nun ilk toprak parçalarını oluşturan Kırşehir Masifi üzerinde yer almaktadır. Ancak saha tamamen genç birimlerle örtülü olduğundan bu zamana ait formasyonlar altta kalmıştır. Havzadaki ilk denizel özellikler bu zamanda gerçekleşmiştir.

Hasandağı ve çevresi II. Jeolojik Zamanda (Mezozoik – 66-252 Milyon Yıl Önce) oluşmuştur. Bu dönemde volkanik olaylara bağlı olarak sahada meydana gelen kırık ve çatlaklara lavlar dolarak soğumuşlardır. Bu surette damar kayaçları oluşmuştur.

Havzadaki denizel ortamın ikincisi III. Jeolojik Zamanda (Tersiyer – 65-1.806 Milyon Yıl Önce) oluşmuştur. Ayrıca jeolojik farklılaşmalar bu zaman içerisinde etkisini göstermiştir. Yer kabuğu hareketleri sonucu havzada (Çiftlik ve çevresi) sığ göllerde kara ortam şartları ön plana geçmiştir. II. Zaman boyunca katmanlı tortullar bu dönemde azalmaya başlamıştır. Bu zaman içerisinde oluşan deniz ortamı yeniden geri çekilmiştir. Çayraz Formasyonu sivilaşmış kayaların, başkalaşım geçiren kayalar ile oluşturduğu düzensizlik sonucunda bu dönemde oluşmuştur. Bu dönemde faylar gibi çeşitli tektonik unsurlar oluşmuş olsa da oluşan genç birimler bu unsurların üzerini kapatmıştır. Ayrıca, meydana gelen volkanik faaliyetler sonucunda ignimbirit, tüfit, andezit ve tuf oluşmuştur. Özellikle ignimbirit (Fotoğraf-4) yapısı içerdiği süngertaşı yapısı ve peribacasına benzer özellikleriyle kolayca tanınabilmektedir.

Volkan faaliyetlerinin artması ve ardına havzada gelişen akarsu faaliyetleri ile tuf, tüfit, kumtası ve kirli kireçtaşı oluşumları başlamıştır (Fotoğraf -5).

Fotoğraf 7: Kızılkaya İgnimbiritleri

© Yrd. Doç. Dr. Ali Gökgöz

Fotoğraf 8: Gözenekli, çakılcıklı kireçtaşı

© Yrd. Doç. Dr. Ali Gökgöz

Anadolu'nun tamamı gibi Melendiz Çayı Havzası jeomorfolojisinin de esas itibariyle şekillendiği dönem IV. Jeolojik Zamandır (Kuvaterner - 2.588 ± 0,005 Milyon Yıl Önce– Günümüze Kadar Geçen Dönem). Bu dönemde havzaya bugünkü şeklini veren Melendiz Çayı oluşmuştur. Hasandağı'nda meydana gelen jeolojik faaliyetler sonucunda termal sular yeryüzüne çıkmıştır ve bölgede rastlanan travertenler bu dönemde oluşmuştur (Fotoğraf-6).

Fotoğraf 9: Bölgedeki travertenlerden görünüm

© Yrd. Doç. Dr. Ali Gökgöz

1.2.3. Depremsellik (Tektonizma)

Alanda III. Jeolojik Zamanda (Tersiyer - 65-1.806 Milyon Yıl Önce) oluşan kayaçların daha önceki dönemlerde oluşan fay hatlarının üzerini kapamış olduğu için depremselliğin belirlenmesi zordur. Ancak alanda bulunan volkanların belirli bir sıra ve düzen içerisinde dizilmiş olmaları, önemli tektonik hatların göstergesidir. Ihlara Vadisi sınırları içerisinde bulunan iki önemli fay hattından ilki MTA jeomorfoloji haritasında Kuzeybatı Güneydoğu istikametinde gösterilen ve I. Jeolojik Zaman'dan kalmış ve bugün üzeri örtülmüş eski bir fay hattıdır. İkinci önemli fay hattı ise Ziga Termal Kaynağı'nı oluşturan fay hattıdır.

Bu fay hattı vadi içerisinde Tuz Gölü'ne paralel olarak Kuzeybatı – Güneydoğu doğrultusunda ilerlemektedir.

Fotoğraf 10: Melendiz Çayı

© Osman Erdem

1.2.4. Jeomorfolojik Özellikler

Ihlara Vadisi ortalama 80 metre yer yer 100 – 120 metre derinliğe sahip bir kanyon vadisidir. Vadinin IV. Jeolojik Zamanda (Kuvaterner) Hasan Dağı'nda oluşan volkanik faaliyetler sonucunda ortaya çıkan lavın daha sonraki dönemlerde çatlayarak geniş çatlaklar oluşturması ve Melendiz Çayı'nın yatak değiştirerek bu çatlağa yönelmesi sonucunda oluştuğu düşünülmektedir. Ayrıca yine IV. Jeolojik Zamanda oluşan çökmeler, vadiye bir derinlik katmıştır. Vadi boyunca ilerleyen Kızılkaya İgnimbitlerindeki çatlakların en temel sebebi hızlı soğumadır. Vadi ve yakın civarındaki en önemli yükseltiler; Güllükaya Tepesi, Koca Tepe, Memili Tepesi, Örenüstü Tepesi, Üzümcü Tepesi, Dikmen Tepesi, Çukur Tepe, Bulaş Tepesi olup ortalama yükseklikleri 1300 metredir.

Vadi içerisinde özellikle Yarakhisar çevresinde travertenler gözlenmektedir. Traverten oluşumu günümüzde özellikle de Ziga Termali ve yakın civarı başta olmak üzere devam etmektedir.

Vadi içerisinde jeomorfolojiyi şekillendiren faktörler arasında depremsellik ve volkanik faaliyetlerden sonra erozyon çok önemli bir rol oynamaktadır. Alanda peribacalarının oluşmasında büyük rol oynayan rüzgâr ve su erozyonunun yanı sıra özellikle Selime yerleşimi çevresinde balçık erozyonu etkindir. Balçık erozyonu yağmur damlalarının yüzeye sert bir şekilde çarpması sonucu yüzey yapısının bozulup kırılması sonucunda kil ile suyun karışması ve sürüklenmesi sonucunda oluşur. Balçık erozyonu gerek doğal ortamı gerekse yerleşimi tehdit etmektedir.

Selime, Yaprakhisar ve Ilısu yakınlarında bulunan peribacalarının oluşumunda özellikle volkanik faaliyetler sonrası açığa çıkan tüf üzerine IV. Jeolojik Zamanda düşen yoğun sağanak yağışların büyük etkisi bulunmaktadır. Peribacaları incelendiğinde, sütun ve şapka olmak üzere iki parçadan oluşmuş oldukları görülmektedir. Peribacalarının sütun kısımları tüf gibi yumuşak malzemeden oluşurken, şapka kısımları andezit, bazalt gibi sert malzemeden oluşmaktadır.

Melendiz Çayı 565,2 km²'lik beslenme alanına sahiptir. Selime Beldesi yakınında kurulu olan DSİ akım gözlem istasyonu değerlerine göre Melendiz Çayı'nın yıllık ortalama debisi 77m³/yıl'dır. 15 yıllık gözlemlere göre en düşük akım 0,39 m³/s Ağustos 1977'de, en yüksek akım ise 14,66 m³/s ile Kasım 1989 yılında gözlenmiştir (Şimşek, 1997).

1.2.5.2. Termal Kaynaklar

Bölge yaygın ve önemli bir termal su potansiyeline sahiptir. Termal kaynaklar, Ziga -Yaprakhisar - Belisırma arası ile Ihlara - Iısu arasında yoğunlaşmaktadır. Bölgedeki en yüksek sıcaklığa ve debiye sahip olan "**Ziga Termal Kaynakları**" uzun yıllardır kaplıca amacıyla kullanılmaktadır. Artezyen olarak çıkan 47°C'deki sıcak su borularla yukarı kısımda bulunan termal tesise ulaştırılmaktadır. Yaprakhisar'da 36°C ve Belisırma'da ise 25°C'deki sıcak su kaynakları bulunmaktadır. Bunlar dışında Belisırma Köyü'nün iki kilometre kuzey batısında Ihlara Vadisi içinde bazı sızıntı kaynaklar ve gaz çıkışları görülmektedir. Ayrıca Ziga kaynaklarının 2 km batısında travertenler içinde açılan bir kuyuda da sıcak suya rastlanmıştır.

Fotoğraf 11: Sıcak su kuyusu

Fotoğraf 12: Kuyudan sıcak suyun bırakılması ©Kurum arşivi

Ihlara-Iısu arasındaki termal sular daha düşük debili sulardır. Bunlar Ihlara yerleşiminin merkezinde bulunan "**Ihlara Kubbeli Hamam Kaynağı**" ile "**Ihlara Cami Altı Kaynağı**"dır. Ihlara Kubbeli Hamam Kaynağı'nın su sıcaklığı 28-30°C'dir. Eskiden kaynağın çamaşır yıkama yeri olarak kullandığı söylenmektedir. Kaynağın yakınından geçen Melendiz Çayı suları karıştığı için kaynak suyu kirlenmektedir. Kaynak şu anda herhangi bir amaç için kullanılmamaktadır. Ihlara Cami Altı Kaynağı, Kubbeli Kaynağı'nın hemen karşı tarafında yer almaktadır. Su sıcaklık değeri Kubbeli Kaynağı'ndan daha düşüktür (20-25°C). Kaynak, Melendiz Çayı'nın yakınında yer aldığı için; aynı Kubbeli Kaynağı'nda da olduğu gibi, kirlilik görülmektedir.

Melendiz Çayı'nın Ihlara'ya giriş noktasında çayın hemen kenarında üç noktadan "**Ihlara Kalkancı Kaynakları**" çıkmaktadır. Üç kaynağın da debisi ve sıcaklıkları oldukça düşüktür (Mak-20°C). Sel gelmesi sonucu kaynak çıkış noktaları çamurla kapanmakta ve su çıkışı azalmaktadır. Kaynaklar herhangi bir amaçla kullanılmamaktadır.

1.2.5.3. Kuyular

Bölgede kullanma ve tarımsal sulama amaçlı açılmış yeraltısuyu kuyuları bulunmaktadır. Bunlar genellikle 90-100 m'lik derin kuyular olup verimleri 15-22 lt/sn arasında değişmektedir.

1.2.6. Melendiz Çayı ve Termal Kaynaklarda Su Kirliliği

Mülga Özel Çevre Koruma Kurumu tarafından Melendiz Çayı'nda 1993 ve 2010 yıllarında yaptırılan su kimyası ve mikrobiyolojik su analiz sonuçlarına göre Çay nitrit, nitrat ve koliform bakterisi yönünden kirliliği bulunmuştur. Her iki su analizinde nitrit ve nitrat değerlerinde fazla değişiklik olmasa da 2010 yılı mikrobiyolojik analizlerinde koliform bakteri koloni sayısında artış olduğu belirlenmiştir. Özellikle kış ve bahar aylarında Çay'daki su kirliliği miktarının arttığı saptanmıştır. Özellikle Belisırma Köyü civarında diğer köylere göre Çay'ın daha fazla kirlendiği; bunda da köy içindeki kamp alanlarının ve çay üstünde kurulan yemek yeme yerlerinin etkili olduğu düşünülmektedir.

Ziga termal kaynağı dışındaki termal kaynakların tamamı Melendiz Çayı kenarında yer aldığı için çayın kirliliği termal sulara karışmaktadır. Mülga Özel Çevre Koruma Kurumu tarafından yaptırılan analizlerde çay kenarındaki termal sularda Amonyak (NH_3), Nitrat (NO_3), Nitrit (NO_2) ve bakteri kolonilerine rastlanılmıştır.

Fotoğraf 13: Melendiz Çayı üzerine kurulmuş yemek yeme yerleri

©Kurum arşivi

Tablo 4: ÖÇK Bölgesi İçinde Melendiz Çayı'ndan Alınan Su Örneklerinin Kimyasal ve Mikrobiyolojik İçeriği

Melendiz Çayı Üzeri Yer	Tarih	NH ₃ (ppm)	NO ₃ (ppm)	NO ₂ (ppm)	Fekal Koliform (CFU/100ml)	Toplam Koliform (CFU/100ml)
ÖÇK bölgesi Ihlara Girişi	*07.07.1993	1.01	9.7	0.16	Mevcut	92
ÖÇK Bölgesi Ihlara Girişi	**14.07.2010	<0.01	1.33	0.007	1	10
ÖÇK Bölgesi Ihlara Girişi	**01.02.2010	0.176	3.68	0.03	13	280
ÖÇK Bölgesi Ihlara Girişi	**26.04.2010	<0.01	1.79	0.009	110	320
Belısırma Girişi	*07.07.1993	0.54	9.39	0.095	Mevcut	72
Belısırma Girişi	**14.07.2010	<0.01	1.32	0.009	10	20
Belısırma Girişi	**01.02.2010	0.25	3.13	0.03	17	340
Belısırma Girişi	**26.04.2010	<0.01	1.76	0.01	890	1100
Belısırma Çıkışı	**14.07.2010	<0.01	1.35	0.008	13	28
Belısırma Çıkışı	**01.02.2010	0.011	2.086	0.093	21	380
Belısırma Çıkışı	**26.04.2010	0.029	1.88	0.01	980	1100
ÖÇK Bölgesi Çıkışı	*07.07.1993	1.47	7.89	0.29	Mevcut	6
ÖÇK Bölgesi Çıkışı	**14.07.2010	<0.01	1.24	0.01	1	10
ÖÇK Bölgesi Çıkışı	**01.02.2010	0.316	3.58	<0.002	25	457
ÖÇK Bölgesi Çıkışı	**26.04.2010	<0.01	1.64	0.011	600	680

* ÖÇKKB raporu, Şimşek, 1997.

** ÖÇKKB tarafından 2010 yılında yaptırılan Melendiz Çayı su kimyası ve mikrobiyolojik analiz sonuçları.

Fotoğraf 14: Ihlara Vadisi değişik türden zengin yaban hayatını barındırmaktadır.

© Osman Erdem

1.3. BİYOLOJİK ÖZELLİKLER

1.3.1. Ihlara Özel Çevre Koruma Bölgesi Florası

“Ihlara Vadisi Özel Çevre Koruma Bölgesi” bitki coğrafyası bakımından İran-Turan Floristik Bölgesi’nde yer almaktadır. Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü tarafından 2012 yılında Çınar Mühendislik Müşavirlik AŞ’ye yaptırılan “*Ihlara Özel Çevre Koruma Bölgesi Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti Projesi*” kapsamında yapılan çalışma ile alanda 55 familyadan 185 cinse ait 256 takson belirlenmiştir. Bunlardan 32 takson (% 12,5) endemiktir. Bu taksonlardan 5 tanesi (*Marrubium globosum* subsp. *globosum*, *Stachys cretica* subsp. *anatolica*, *Linaria corifolia*, *Phlomis armeniaca*, *Wiedemannia orientalis*) Türkiye genelinde yaygın olan endemik taksonlardandır. 18 tanesi özellikle araştırma alanının da bulunduğu İç Anadolu’da yayılış gösterir (*Salvia recognita*, *Crocus danfordiae*, *Astragalus karamasicus*, *Haplophyllum vulcanicum*, *Onobrychis elata*, *Linaria genistifolia* subsp. *polyclada*, *Onobrychis tournefortii*, *Salvia hypargeia*, *Salvia cryptantha*, *Vicia caesarea*, *Alkanna pseudotinctoria*, *Onosma angustissimum*, *Symphytum bornmuelleri*, *Astragalus ovalis*, *Amygdalus x balansae*, *Iris sprengeri*, *Thymus leucostomus* var. *leucostomus*, *Consolida thirkeana*, *Scrophularia libanotica* subsp. *libanotica* var. *sivasica*). Geriye kalan 9 taksondan 4 tanesi Akdeniz (*Anthemis pauciloba* var. *pauciloba*, *Salvia cilicica*, *Verbascum glomerulosum*, *Ornithogalum alpigenum*), 3 tanesi Doğu Anadolu’da (*Onobrychis fallax*, *Heracleum pastinacifolium* subsp. *incanum*, *Campanula saxonorum*) yayılış göstermektedir. *Onobrychis stenostachya* subsp. *krausei* ise sadece Sivas’tan bilinmektedir.

Korumada öncelikli bitki türleri: Alanda biri tehlikede (EN), beşi ise hassas/zarar görebilir (VU) altı bitki taksonu saptanmıştır.

Onobrychis stenostachya subsp. *krausei*; Nesli küresel düzeyde tehlikede (EN) endemik bir türdür. Çok yıllık ottur. Taşlı yamaçlarda bulunur. Ihlara Vadisi, daha önce Sivas’tan bilinen türün yeryüzünde tespit edildiği ikinci alandır.

Haplophyllum vulcanicum; Nesli küresel düzeyde zarar görebilir/hassas (VU) bir bitki türüdür. Endemiktir, Orta Anadolu’da yayılış gösterir. Taşlı steplerde bulunur. Çok yıllık ottur.

Onobrychis elata; Nesli küresel düzeyde zarar görebilir/hassas (VU) bir bitki türüdür. Endemiktir, Orta Anadolu'da yayılış gösterir, bozkır bitkisidir. Çok yıllık ottur.

Fotoğraf 15: *Onobrychis elata* © Esra Ergin

Salvia cilicica; Nesli küresel düzeyde zarar görebilir/hassas (VU) bir bitki türüdür. Endemiktir, Güney Anadolu'da yayılış gösterir. Kireçtaşı yamaçlar, firigana, Pinus arası habitatlarda görülür. Çok yıllık ottur.

Fotoğraf 16: *Salvia cilicica* © Derya Özen

Astragalus ovalis; Nesli küresel düzeyde zarar görebilir/hassas (VU) bir bitki türüdür. Endemiktir, Orta Anadolu'da yayılış gösterir. Tuzcul komüniteler ve taşlı tepelerde görülür. Çok yıllık, odunsu bitkidir.

Fotoğraf 17: *Astragalus ovalis* © Mecit Vural

Iris sprengeri; Nesli küresel düzeyde zarar görebilir/hassas (VU) bir bitki türüdür. Endemiktir, Orta Anadolu'da yayılış gösterir. Kayalık stepler ve yamaçlarda görülür. Çok yıllık ottur.

Fotoğraf 18: *Iris sprengeri* © Kazım Çapacı

Koruma alanında; üç farklı vejetasyon tipine ait üç bitki birliği tespit edilmiştir. Ihlara Vadisi'nin iç kesimlerinin yamaçlarında çalı vejetasyonu, vadinin üst kesimlerinde ve vadi dışında step vejetasyonu, Çay kenarlarında ise riparian vejetasyon görülür.

Çalı Vejetasyonu; Ormanların tahribiyle teşekkül etmiş, genellikle 1 – 2 m boyunda çalılardan meydana gelen bir yapıya sahiptir. Bu vejetasyon, alanda *Celtis tournefortii* taksonu ile temsil edilmektedir. Ulmaceae familyası üyesi olan *Celtis*; tarım alanları içinde veya etrafında yem, yakacak ve yapacak odun ve farklı kullanım amaçlarıyla yetiştirilmekte, meyvelerinin çok lezzetli, besleyici ve tanensiz olmasından dolayı, özellikle kıtlık döneminde çiftlik hayvanlarına yeşil yem olması bakımından kırsal alandaki insanların sosyoekonomik yapısında hayati bir önem taşımaktadır.

Fotoğraf 19: Çalı vejetasyonu

© Yard. Doç. Dr. Arzu Cansaran

Step Vejetasyonu; Araştırma alanında sadece tragakantik step bulunmaktadır. *Astragalus microcephalus* taksonunun meydana getirdiği birlik ile temsil edilmektedir.

Fotoğraf 20: Step vejetasyonu

© Yard. Doç. Dr. Arzu Cansaran

Riparian Vejetasyon; Riparian alanlar, normalden daha fazla neme veya serbest suya gereksinim duyan bitkilerin yer aldığı alanlardır. Alanda riparian vejetasyon *Salix alba* (ak söğüt)'nin dominant olduğu bitki birliği ile temsil edilmektedir.

Fotoğraf 21: Riparian vejetasyon

© Osman Erdem

Ihlara ÖÇKB'de 9 adet EUNIS habitat sınıfı bulunmaktadır. Bu EUNIS habitat sınıflarının Ihlara ÖÇKB içerisindeki yüz ölçümleri ve yüzdeleri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo-5: Ihlara ÖÇKB EUNIS Habitat Sınıflarının yüz ölçümleri ve yüzdeleri

Habitat Sınıf Kodu	Alan (m ²)	Yüzde
E1.2E – İran – Anadolu stepleri	1033,30	% 17,82
FB.4 – Üzüm bağları	100,31	% 1,73
H6.2 – Volkanik faaliyeti durmuş güncel oluşmuş volkanik özellikli kayalar	171,98	% 2,97
I1.22 – Küçük arsalar, küçük ölçekli pazar ürünü bahçeleri ve bahçe bitkileri	3675,79	% 63,38
J1.2 – Köy ve kırsal çevredeki yerleşim alanları	492,17	% 8,49
C2.42 – Mevsimsel olarak su seviyesi değişen ırmak ve dereler	108,31	% 1,87
G1.112 – Akdeniz uzun boylu (salix) galeriler	33,18	% 0,57
G1.A4 – Dar, derin vadi ve eğimli ormanlık alanlar	33,185	% 0,57
J4.2 – Yol ağı	151,74	% 2,62
Toplam	5800 m ²	% 100

1.3.2. Ihlara Özel Çevre Koruma Bölgesi Faunası

1.3.2.1. Omurgasızlar

Sucul omurgasızlar

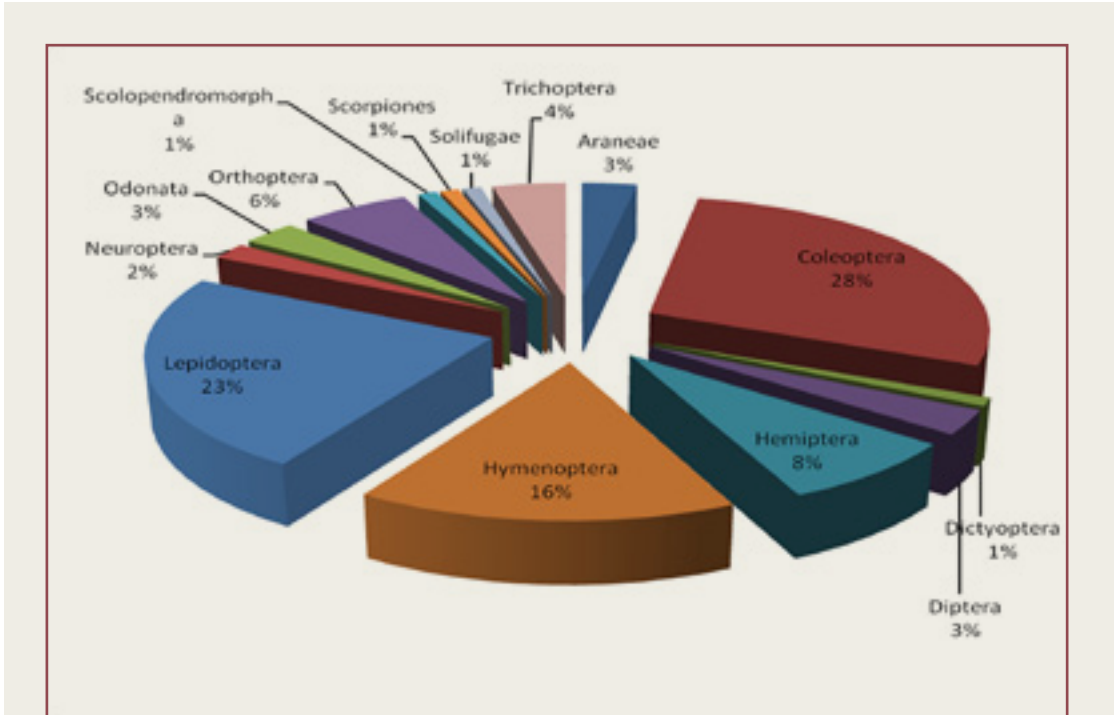
Fotoğraf 22: Kırlangıçkuyruk (*Papilio machaon*)

Ihlara Özel Çevre Koruma Bölgesi Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti Projesi kapsamında Ihlara Vadisi'nin sucul omurgasız faunasını ortaya koymak amacıyla, yapılan çalışmada Melendiz Çayı boyunca seçilen 11 istasyondan alınan örneklerde 47 zooplankton türü tespit edilmiştir.

Yine aynı proje kapsamında Melendiz Çayı sucul böcek faunası mevsimsel olarak incelenmiştir. İnceleme sonucunda *Ephemeroptera* sınıfına ait 5, *Plecoptera* sınıfına ait 6, *Trichoptera*'dan 11, *Diptera* ve *Chironomidae* familyasından 28 tür olmak üzere toplam 50 tür tespit edilmiştir.

Karasal omurgasızlar

Karasal omurgasız türleri genelde Melendiz Çayı çevresi ile çevredeki tarla ve tarımsal amaçlı arazilerde yoğunlaşmaktadır. Özellikle *Odonata*, *Lepidoptera* ve *Coleoptera* türlerine ait örneklerin büyük bir kısmı, Melendiz Çayı çevresinde yoğunlaşmaktadır. Ihlara Özel Çevre Koruma Bölgesi Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti Projesi kapsamında toplam 102 karasal omurgasız hayvan türü tespit edilmiştir. Bunlardan 28 türle *Coleoptera* (kın kanatlılar ve 23 türle *Lepidoptera* (kelebekler/pul kanatlılar) ve 16 türle *Hymenoptera* (pul kanatlılar) tür çeşitliliği en fazla olan olduğu takımlardır.

Şekil 3: Karasal omurgasız türlerine ait ordo spektrumu

1.3.2.2. Omurgalılar

Melendiz Çayı balıkları

Melendiz Çayı'nda *Cyprinidae* familyasından *Gobio gymnostethus* (Dere kaya balığı) *Leuciscus cephalus* (L. 1758) ve *Capoeta pestai* (Pietschman, 1938), Balitoridae familyasından *Oxyemacheilus* (*Barbatula*) *eregliensis* (Banarescu and Nalbant, 1978) Cobitidae familyasından *Cobitis tursica* (Hanko, 1924) bulunmaktadır.

Bunlardan *Gobio gymnostethus* Melendiz Çayı'na özgü bir türdür, Türkiye'de veya dünyada herhangi bir yerde bulunmamaktadır. Türle ilgili yapılmış en önemli çalışma H.Ü Biyoloji Ana Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Filiz Sivrikaya'nın 2007 yılında yaptığı "Melendiz Çayı'nda Yaşayan *Gobio gymnostethus* Ladiges, 1960'ın Büyüme Ve Üreme Biyolojisi Üzerine Araştırmalar" isimli Y. Lisans tezidir. Yörede "çağa" veya "mençi" olarak bilinen *Gobio gymnostethus*'un L. (Derekayası, Yağlıca) ekonomik değeri yoktur.

Fotoğraf 23: *Gobio gymnostethus* © Filiz Sarıkaya

Melendiz Çayı'nda bulunan balıklardan ekonomik değere sahip ve en çok yakalanan tür, yörede "pullu" olarak adlandırılan *Leuciscus cephalus*'tur. (tatlısu kefalı)

Ayrıca, *Capoeta pestai* ve *Oxyemacheilus* (*Barbatula*) *eregliensis* nesli kritik düzeyde tehlikede, *Cobitis tursica* ise nesli tehlikede olan balık türleridir. Türlerle ilgili kısa bilgiler aşağıda verilmiştir.

Capoeta pestai (*Siraz balığı*); *Cyprinidae* familyasından ait bir balık türüdür. Dünya'da sadece Türkiye'de bulunan endemik bir türdür. Doğal yaşam alanı tatlı su gölleri ve akarsulardır. Doğal yaşam alanlarının yok olması veya bozulması, yaşama alanlarına yabancı türlerin atılması başlıca tehditlerdir. 1950 yılından beri Eğirdir ve Beyşehir göllerine atılan sudak nedeniyle bu göllerdeki popülasyonu tamamen tükenmiştir. Beyşehir Gölü'ne bağlantılı dere yataklarında yaşamlarını devam ettirdikleri tespit edilmiştir.

Genellikle ağaç kök oyukları ile taş altlarında gizlenir ve yakalanması oldukça zordur. Yörede "karabalık" olarak bilinmektedir. Melendiz Çayı üzerine kurulan Mamasın Barajı'nda da bulunmaktadır.

Barbatula eregliensis; Balitoridae familyasına ait bir balık türüdür. Türkiye'ye endemiktir. Ereğli sazlıklarından bilinmektedir. Doğal yaşam alanı bataklık ve tatlı su gölleridir. Türe yönelik ana tehditler habitat kaybı ve bozulmasıdır (kurutma ve su kirliliği).

Fotoğraf 24: *Cobitis turcica* © Prof. Dr. Füsün Erkakan

Cobitis turcica; Türkiye'ye endemiktir, nesli küresel ölçekte tehlike altındadır. İç Anadolu'daki sulak alanlarla sınırlıdır. Yaşam alanları tatlı su gölleri, bataklıklar ve akarsulardır. Türe yönelik ana tehditler kuraklık, su kirliliği ve yabancı türlerin aşılmasıdır.

Çeşitli iç ve dış sebeplerden dolayı Melendiz Çayı'nın ekolojik özelliklerinde olabilecek değişimler, bu türlerin alandan tamamen yok olmasına sebep olabilir. Nesli kritik düzeyde tehlike altında olan ve varlıkları sadece bir-iki alanla sınırlı olan bu türlerin alandaki varlıklarının korunması gelecekteki açısından kritik öneme sahiptir. Bu nedenle alanda yapılacak faaliyetlerde mutlaka bu türler dikkate alınmalıdır. Türkiye'ye endemik olan türlerin biyolojisi ve ekolojik istekleriyle ilgili yeterli veri bulunmamaktadır. Bu nedenle öncelikle türlerle ilgili bilgi boşluğunun doldurulması koruma açısından öncelikle yapılması gereken işlerden biri olarak önerilmektedir. *Squalius cephalus* (Tatlı su kefali) un dışındaki türlerin tamamı korumada öncelikli türler olduğu için avlanmaları yasaklanmalıdır.

Su kalitesi endemik balık türleri için çok önemlidir. Yapılan çalışmalar Melendiz Çayı'nda özellikle azotlu ve fosfatlı bileşiklerin konsantrasyonunun su kalitesi kriterlerine göre yüksek olduğu saptanmıştır. *Gobio gymnotethus* ve diğer endemik balık türlerinin korunması için su kalitesinin korunması önem arz etmektedir. Melendiz Çayı su kalitesinin düzenli olarak izlenmesi ve azot ve fosfor değerlerinin düşürülmesi; bunun için havzadaki yerleşimlerin kanalizasyon sularının arıtıldıktan sonra çaya verilmesi gerekmektedir.

Sürüngenler

Bölgede *Bufo viridis* (gece kurbağası), *Pseudepidalea variabilis* (değişken desenli gece kurbağası), *Hyla arborea* (ağaç kurbağası), *Pelophylax ridibundus* (ova kurbağası), *Testudo graeca* (tosbağa), *Cyrtopodion kotschy* (ince parmaklı keler), *Laudakia stellio* (dikenli keler), *Lacerta media* (doğu yeşil kertenkelesi), *Apathya cappadocica* (Kayseri kertenkelesi), *Ophisops elegans* (tarla Kertenkelesi), *Trachylepis vittata* (şeritli kertenkele), *Platycephalus najadum* (ok yılanı), *Eirenis modestus* (uysal yılan), *Natrix natrix* (yarı sucul yılan), ve *Natrix tessellata* (damalı su yılanı) saptanmıştır.

Bu türlerden sadece tosbağa (*Testudo graeca*) IUCN tarafından zarar görebilir kategorisinde tanımlanmıştır. *Pseudepidalea variabilis* ise yetersiz veri nedeniyle (DD) kategorisinde değerlendirilmiştir.

Fotoğraf 25: *Testudo graeca*

Kuşlar

Ihlara Özel Çevre Koruma Bölgesi Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti Projesi raporunda alanda 32 familyaya ait 94 kuş türünün tespit edildiği belirtilmiştir. Bu türlerden 39'u yerli, 29'u yaz göçmeni, 5'i kış göçmeni ve 21'i ise transit göçerdir. Bu türlerden hiçbiri IUCN Kırmızı Liste kategorilerine göre koruma öncelikli olarak sınıflandırılmamıştır. Alanda korumada öncelikli türler bulunmasa da vadi pek çok ötücü kuş türü için ideal beslenme, barınma ve kuluçka ortamı oluşturmaktadır. Alanda kuluçkaya yatan kuş türlerinin incelenmesine ihtiyaç vardır.

Fotoğraf 26: Vadideki farklı habitat tipleri ve yaşam alanları değişik kuş türleri için ideal beslenme, barınma ve kuluçka ortamı oluşturmaktadır.

Fotoğraf 27: Vadi yamaçlarındaki insan yapımı mağaralar

© Osman Erdem

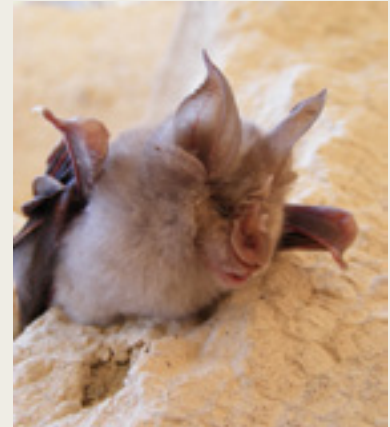
Memeliler

Memeli türleri. Yine aynı raporda, geçmişte yapılan incelemelere göre alanda 20 memeli türünün tespit edildiği, fakat türlerden hiçbirinin IUCN kategorilerine göre tehdit altında olmadığı belirtilmiştir. Raporda sadece tilkiler üzerindeki baskıdan bahsedilmektedir. Ayrıca, bölgenin memeliler ve yarasalar için çok sayıda uygun barınak içerdiği belirtilerek proje kapsamında belirlenen yarasa mağaralarının ayrıca değerlendirilmesi önerilmiştir.

Raporda bölgede yaşadığı belirtilen memeli türleri şunlardır; *Erinaceus concolor* (kirpi), *Crocidura suveolens* (sivriburunlu fare), *Rhinolophus ferrumequinum* (büyük nalburunlu yarasa), *Rhinolophus hipposideros* (küçük nalburunlu yarasa), *Myotis myotis* (fare kulaklı yarasa), *Myotis emerginatus* (çentikli yarasa), *Plecotus auratus* (uzun kulaklı yarasa), *Myotis mystacinus*, *Lepus europaeus* (yabani tavşan), *Spermophilus xanthoprimum* (gelengi), *Allactaga williamsi* (arap tavşanı), *Nannospalax leucodon* (kör fare), *Apodemus mystacinus* (kayalık faresi), *Apodemus hermonensis* (küçük orman faresi), *Microtus guentheri* (tarla faresi), *Arvicola terrestris* (Kafkas sincabı), *Vulpes vulpes* (tilki), *Martes foina* (kaya sansarı), *Meles meles* (porsuk), *Sus scrofa* (yaban domuzu)dır.

Alan koruma öncelikli memeli türlerini barındırmasa da yaklaşık 14 km'lik dar bir alanda 20 memeli türünün tespit edilmiş olması alanın memeli faunası yönünden zenginliğinin göstergesidir. Bunda vadinin mikro klima özelliği, ortasından geçen Melendiz Çayı ve çevresindeki bitki örtüsü, bölgede bulunan memeli türleri için ideal bir barınma imkanı sağlamaktadır.

Bölgedeki insan yapımı mağaralar yarasalar için vazgeçilmez yaşam alanları oluşturmaktadır.

Fotoğraf 28: Yarasa

© Kurum arşivi

1.4. SOSYO-EKONOMİK ÖZELLİKLER

Bu başlık altındaki tüm bilgiler mülga Çevre ve Orman Bakanlığı Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı kurumu tarafından 2010 yılında Optimar Danışmanlık Tanıtım Araştırma ve Organizasyon A.Ş.'ye yaptırılan "Ihlara Özel Çevre Koruma Bölgesi Sosyoekonomik, Tarihi ve Kültürel Değerler Araştırması" çalışmasından alınmıştır.

Fotoğraf 29

1.4.1. Ihlara ÖÇK Bölgesindeki Yerleşim Yerleri

Ihlara ÖÇK Bölgesi içerisinde Ihlara ve Selime beldeleri ile Belisırma ve Yaprakhisar köyleri yer almaktadır. 2 belde ve 2 köyde 2888 kadın ve 2792 erkek olmak üzere toplam 5680 kişi yaşamaktadır. Bölge yoğun olarak dışarıya göç vermektedir. Bölgenin temel gelir kaynağını, tarım gelirleri ve inşaat işçiliğinden sağlanan gelirler oluşturmaktadır. Yurt dışına ve yurt içinde Aksaray, Ankara ve İstanbul'a çalışmak için yöreden oldukça fazla insan göç etmiştir ve bu olgu devam etmektedir. Bölgenin turistik potansiyeli ve bölge insanının turizmde beklentileri dikkate alındığında turizmde yeterli başarı sağlanamamıştır.

Ihlara ÖÇK Bölgesi'ndeki 4 yerleşimle ilgili özet bilgiler aşağıda verilmiştir.

1.4.1.1. Ihlara Beldesi

2012 yılı adrese dayalı nüfus kayıt sistemi (ADNKS) verilerine göre belde de 1348'i kadın ve 1218'i erkek olmak üzere toplam 2566 kişi yaşamaktadır. Ihlara Beldesi'nde kamu kurumu olarak 1 belediye, 1 sağlık ocağı, PTT acentesi, iki aracı olan itfaiye merkezi, 2 ilkokul ile 1 lise ve 4 cami bulunmaktadır. Sağlık ocağında ebe, hemşire ve doktor mevcuttur. Beldede bulunan okullara komşu köylerden taşımalı sistemle öğrenci gelmektedir. Aksaray ve Güzelyurt'a her gün belde belediyesinin otobüsleri ile ulaşım sağlanmaktadır.

Beldenin içme suyu şebekesinin altyapısı tamamlanmıştır. Kanalizasyon sistemi inşaat halindedir. Arıtma için proje oluşturulmuştur ve uygulama aşamasındadır. Katı atıklar ve çöpler belde belediyesi tarafından toplanmaktadır. Beldede mevcut durumda altyapı problemi olarak kanalizasyon ve içme suyu öne çıkmaktadır.

Tarımsal kalkınma kooperatifinin dışında beldede sivil toplum kuruluşu bulunmamaktadır.

Beldenin temel geçim kaynağını (%70 oranında) yurtdışında (özellikle İngiltere) ve yurt içinde işçi olarak çalışan belde insanlarının elde ettiği gelirler oluşturmaktadır. Tarımdan elde edilen gelirler hane içi tüketime yöneliktir. Ürün olarak buğday, arpa, kabak (çekirdeklik), patates ve üzüm yetiştirilmektedir. Belde dışında çalışarak emekli olan işçiler, emekliliklerini beldede geçirmektedir. Emekliler arasında sınırlı da olsa arıcılık yapanlar bulunmaktadır. Hayvan yetiştiriciliğiyle uğraşan 15 civarında hane bulunmaktadır. Belde içinde 250 büyükbaş ve 5000 civarında küçükbaş hayvan mevcuttur. 5 hane ahır besiciliğiyle uğraşmaktadır. Hayvan varlığı hızla azalmaktadır.

Belde turizm sektöründe gelişim potansiyeline sahip olmasına rağmen arzulanan seviyede mesafe alamamıştır. Turistik tesis olarak beldede yatak kapasitesi toplam 130 olan 6 pansiyon ile 3 restoran bulunmaktadır.

Beldenin en önemli sorunu olarak işsizlik ve işsizliğe bağlı olarak nüfusun belde dışına göç etmesi olarak belirtilmiştir.

1.4.1.2. Selime Beldesi

2012 yılı ADNKS'ye göre belde de 1129'u erkek ve 1084'ü kadın olmak üzere toplam 2.213 kişi yaşamaktadır. Selime beldesinde kamu kurumu olarak 1 belediye, 1 sağlık ocağı, PTT acentesi, 2 ilköğretim okulu ve 4 cami bulunmaktadır. Belediyenin yangınla mücadele için 1 itfaiye aracı bulunmaktadır. Aksaray'a her gün, Güzelyurt'a ise Pazartesi - Perşembe günleri belediye otobüsü yolcu taşımaktadır.

Beldenin içme suyu şebekesi mevcuttur. Kanalizasyon sisteminin tamamlanmıştır. Atık su arıtma tesisi yapılmasına ilişkin proje hazırlanmış ve yetkili makamlar nezdinde başvuruda bulunulmuştur.

Sivil toplum kuruluşu olarak 'Selime Spor Kulübü' ve 'Tarımsal Kalkınma Kooperatifi' bulunmaktadır.

Beldenin temel geçim kaynağını % 50 oranında tarımsal gelirler oluşturmaktadır. Beldede 300 büyükbaş (inek) ve 40 - 50 küçükbaş hayvan bulunmakta olup üretilen süt 'Süt Birliği Kooperatifi' tarafından satın alınmaktadır. Beldenin diğer önemli gelir kaynağı inşaat işçiliğinden temin edilmektedir. Belde halkı yoğun olarak Aksaray ve Ankara'da boya - badana işçiliği yapmaktadır. İşsizlik nedeniyle belde dışarıya yönelik göç vermektedir.

Beldede turistik tesis olarak toplam yatak kapasitesi 80 olan 2 pansiyon ile 1 restoran bulunmaktadır.

Raporda beldenin en önemli probleminin altyapı eksikliği ve buna bağlı olarak belde içinde sokak cadde düzenlemesinin yapılamaması olduğu beyan edilmiştir. Belediye başkanı ile yapılan görüşmede sokak ve cadde düzenlemelerinin yapıldığı belirtilmiştir. Mevcut kullanılan çöp arabalarının üstünün açık olması ve peri bacalarının altında yer alan mahallelerin heyelan ve kaya düşme tehlikesi riski altında oluşu diğer sorunlar olarak belirtilmiştir.

1.4.1.3. Belisırma Köyü

2012 yılı ADNKS'ye göre köyde 266'sı kadın ve 251'i erkek olmak üzere 517 kişi yaşamaktadır. Köy Aşağıköy ve İskan Evleri isimli iki yerleşim yerinden oluşmaktadır. Köyde 2 ilkokul, 1 sağlık evi ve 2 cami bulunmaktadır. Köye haftada yarım gün aile hekimliği uygulaması kapsamında doktor gelmektedir. Köydeki okulları bitiren öğrenciler eğitimlerine taşınmalı sistemle Güzelyurt İlçe merkezinde devam etmektedir.

Köyün içme suyu şebekesi bulunmasına rağmen ihtiyacı karşılamaktan uzaktır. Çöpler çevre belde belediyeleri tarafından toplanmaktadır. Kanalizasyon ve arıtma sistemi yoktur. Arıtma tesisi için köy muhtarlığınca yetkili makamlar nezdinde yapılan başvuru olumsuz neticelenmiştir. Genel olarak köyün altyapısı yeterli değildir.

Belisırma - Aksaray ve Güzelyurt arasında düzenli minibüs çalışmaktadır. Salı ve Cuma günleri Aksaray'a, Pazartesi ise Güzelyurt'a köyden araç gitmektedir.

Köyün temel geçim kaynakları inşaat işçiliği ve tarımdır. Köy halkının önemli bir kısmı Ankara ve Aksaray illeri ile dış ülkelerde (özellikle İngiltere ve Rusya) inşaat sektöründe işçilik yapmaktadır. Köyde hayvancılık bitmek üzeredir. Köyün toplam hayvan varlığı 35 - 40 civarı büyükbaş hayvandan oluşmaktadır. Bir hane besicilik ve hayvan ticaretiyle, 1 hane ise arıcılıkla uğraşmaktadır. Köyden özellikle Aksaray'a göç sürmektedir.

Köyde turistik tesis olarak birisi atıl durumda, toplam yatak kapasitesi 80 olan bir pansiyon ile turla Ihlara Vadisi'ni ziyaret eden turistlerin yemek yediği 4 restoran bulunmaktadır. Köyün turizmden elde ettiği gelirler oldukça sınırlıdır. Vadide yer alan (Aşağıköy'de bulunan) tarihi evlerin restore edilerek turizme açılması beklenmektedir.

Raporda köyün öncelikli sorunlarının altyapı eksikliği ve imar planının olmayışı belirtilmiştir.

Fotoğraf 30

1.4.1.4. Yaprakhisar Köyü

2012 yılı ADNKS'ye göre köyde 190'ı kadın ve 194'ü erkek olmak üzere toplam 384 kişi yaşamaktadır. Köyde muhtarlık binası, 2 cami ve 1 - 5 sınıflara eğitim veren 1 İlkokul bulunmaktadır. Köyün öğrencileri eğitimlerine taşınmalı sistemle Selime Beldesi'nde devam etmektedir. Aile hekimliği uygulaması kapsamında haftada 1 gün köye doktor gelmektedir.

Köyün içme suyu şebekesi bulunmaktadır. Kanalizasyon sisteminin yarısı tamamlanmıştır, kalan yarısının yapım çalışmaları sürmektedir. Katı atık ve çöpler toplanmaktadır. Arıtma sistemi yoktur.

Aksaray İl merkezine ve Güzelyurt İlçesi'ne her gün bir sefer olmak üzere minibüs seferi düzenlenmektedir.

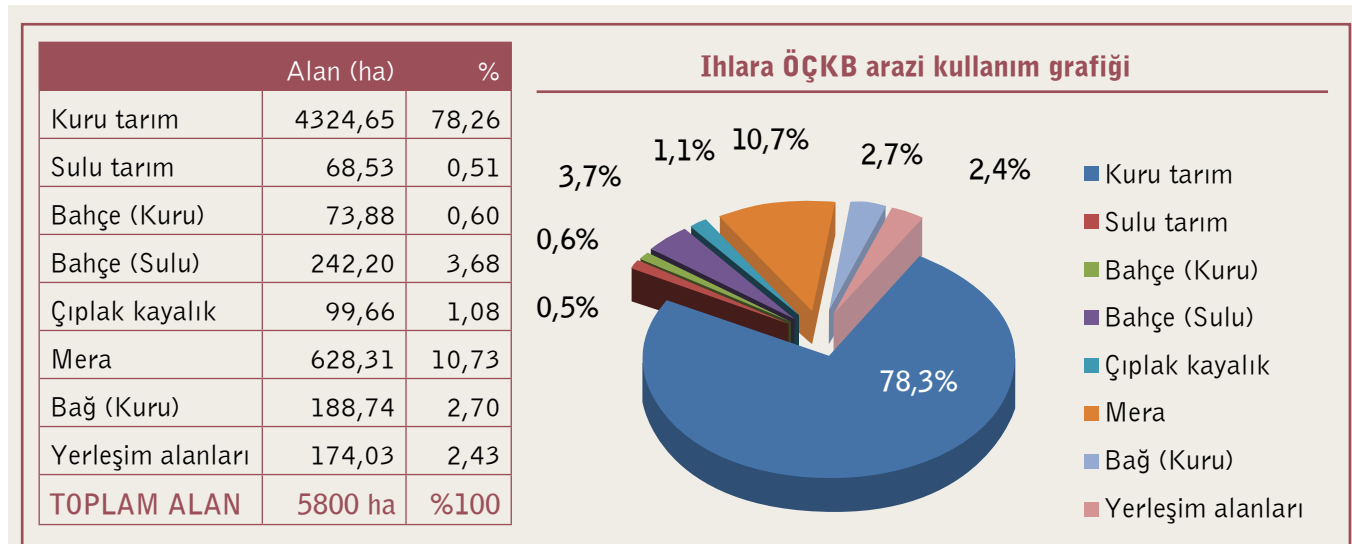
Belisirma köyünde olduğu üzere Yaprakhisar köyünün de temel geçim kaynakları inşaat işçiliği ve tarımdır. Köy dışarıya göç vermektedir. Köyde hayvancılık gerileme eğilimindedir. Her hanenin 1 ya da 2 büyükbaş hayvanı bulunmaktadır. Köyde 200 - 250 arası büyükbaş hayvan mevcuttur.

Köyde özellikle kaplıca turizmine yönelik tesisleşme çalışmaları sürmektedir. Biri 55 yatak kapasiteli, diğeri 200 yatak kapasiteli olmak üzere özel sektöre ait 2 termal otel faaliyet göstermektedir. İl Özel İdaresi tarafından yap - işlet - devret yöntemiyle yaptırılan 380 yataklı termal otelin inşaatı sürmektedir. Bütün bu olumlu gelişmelere rağmen 'Kültür Turizmi' kapsamında bölgeyi turla ziyaret eden turistlerin köyün ekonomisine katkıları yok denecek kadar azdır.

Raporda köyün öncelikli sorunları olarak su temini, yeni yerleşim alanı kurulması ile peri bacalarının altındaki evlerin heyelan ve kaya düşme tehlikesi altında bulunması olarak ifade edilmiştir.

1.4.2. Arazi Kullanımı

Ihlara ÖÇKB 54,34 km²'lik alanı kapsamaktadır. Bu alanın % 78,26'sında kuru tarım yapılmaktadır. Alanın sadece % 0,51 kadarında sulu tarım yapılmaktadır. Bu alanın % 4,28'inde genelde vadi içerisinde yer alan bahçecilik yer almaktadır. Alanın % 2,43'ünü ise yerleşim alanları kaplamaktadır.

Şekil 4: Ihlara Özel Çevre Koruma Bölgesi Arazi Kullanımı

1.4.3. Tarım ve Hayvancılık

Bölge insanının yurt dışına (özellikle İngiltere) ve inşaat sektöründe (özellikle boyacılık alanında) çalışmak üzere Ankara, Aksaray ve İstanbul gibi büyük şehirlere göç etmiş olsa da bölgenin geçim kaynakları içinde hala tarım gelirleri önceliğini korumaktadır.

Bölgede sulama suyunun yetersizliği nedeniyle susuz tarım yapılmaktadır. Ekimi yapılan ürünler içerisinde hububat (buğday, arpa, yulaf), patates, kabak ve soğan öne çıkmaktadır. Bölgede sulu tarım Melendiz Çayı çevresinde yapılmaktadır. Melendiz Çayı çevresinde ve vadi içinde suyun ve lokal iklimin etkisiyle sebze ve meyve yetiştirilmektedir. Bu ürünler arasında fasulye, mısır, domates, biber, patlıcan gibi sebzelerle ile elma, armut, kayısı, dut gibi meyveler öne çıkmaktadır. Bu ürünler hane içi ihtiyacı karşılamaya yöneliktir, kayda değer bir ticari getirisi yoktur.

Fotoğraf 31: Üzüm yetiştiriciliği günümüzde önemini büyük ölçüde yitirmiştir.

Yer altı su kaynakları açısından fakir olan bölgede, aşırı yeraltı suyu çekilmesi, ilerleyen yıllarda sorun oluşturma potansiyeli taşımaktadır.

Tarımda istenen verimin alınamamasının temel sebeplerinden biri olarak arazi parçalanması ve hane başına düşen arazinin (100 dönüm civarında) küçük olmasıdır.

Ihlara ÖÇK Bölgesi, Kapadokya'nın bir parçası olmasına ve geleneksel olarak üzüm yetiştiriciliğinin merkezleri arasında görülmesine rağmen bu hususta zamanla etkinliğini yitirmiştir. Yine de bölge genelinde üzüm bağlarına rastlanmakta ve özellikle de Yaprakhisar Köyü diğer yerleşimlere göre bu alanda öne çıkmaktadır

Fotoğraf 32: Vadi tabanının nispeten genişlediği alt kesimlerinde daha fazla hayvancılık yapılmaktadır.

Ihlara ÖÇK Bölgesi'nde yaşayan insanların geleneksel uğraşları ve gelir kaynakları arasında sayılan hayvan yetiştiriciliğinde; geçmiş yıllarla kıyaslandığında kayda değer azalma olduğu görülmektedir. Mevcut hayvancılık hane ihtiyaçların karşılanmasına yöneliktir. Hemen her evde ahır bulunması, hayvancılığın iyi bir geçmişinin ve hâlihazır bir altyapısının olduğunu göstermektedir. Devlet desteği sağlanmasına ve teşvik edilmesine rağmen arıcılık yeterince gelişmemiştir. Arıcılığın gelişmemesinin nedeni olarak aşırı ve bilinçsiz zirai ilaçlama ile devlet tarafından verilen arıların bölge şartlarına uyum sağlayamaması belirtilmektedir. Üretilen bal bölge içinde tüketilmektedir.

1.4.4. Sanayi – Ticaret

Ihlara ÖÇK Bölgesi içinde yer alan Selime, Ihlara, Belisırma ve Yaprakhisar yerleşim yerlerinde orta ve büyük ölçekte sanayi ve ticari bir kuruluş ya da tesis bulunmamaktadır. Ticaret, Aksaray ve Güzelyurt odaklıdır. Bölge insanı, ürünlerini bu merkezlerde değerlendirmektedir.

Orta Anadolu'da kuzey-güney, doğu-batı doğrultusundaki karayollarının kesişme noktasında yer alan ve 1989 yılında il olan Aksaray; yurt içi ve yurt dışına mal ve hizmet üreten bir konumdur. Aksaray'da un, süt, yem gibi gıda sanayi tesisleri yanında, madenlere dayalı sanayi ve metal eşya ile makine imalatı da gelişmiştir. Aksaray ilinde sanayi başlangıçta tarımsal ağırlık taşıırken, günümüzde çeşitlenmiş ve kapasiteleri artmıştır. İktisaden faal nüfusunun (15-64 yaş arası) % 7'lik bölümü sanayi sektöründe istihdam edilmektedir. Bu nüfusun geriye kalan kısmı ise tarım ve hizmetler sektöründe çalışmaktadır.

Güzelyurt ilçesinde büyük ve orta ölçekli ticari işletme yoktur. Güzelyurt Esnaf ve Sanatkarlar Odası sicil kayıtlarına göre 2010 yılında ilçe genelinde toplam 313 ticari işletme faaliyet halindedir.

1.4.5. Turizm

Aksaray ili; tarihi, dini eserleri, müzeleri, kaplıcaları, doğa sporları ve zengin kültür birikimiyle ülkemizin turizm potansiyeli yüksek bölgelerinden biridir. İl özellikle alternatif turizmi tercih edenler için cazibe merkezi olmaya adaydır. Ancak, turizm açısından yüksek olan bu potansiyel yeterince değerlendirilmediği için turizmin il ekonomisine ve bölge insanına katkısı oldukça düşüktür. Bu durumun nedeni olarak tanıtım ve altyapı eksikliği ile yöre insanının gerek sahip oldukları değerler, gerekse turizm konusunda gerekli donanımına sahip olmayışı olarak belirtilmektedir.

Fotoğraf 33: 2013 yılında Ihlara Vadi'sini 344 bin turist ziyaret etmiştir.

© Osman Erdem

İlin en çok turist çeken yeri olarak Ihlara Vadisi'dir. 2013 yılında vadiyi toplam 344 bin turist ziyaret etmiştir. Ancak, alanı ziyaret eden turistlerin yörede konaklamaması (günü birlik turlarla gelip gittikleri için) sebebiyle yöre ve il ekonomisine katkılarının minimum düzeyde olmaktadır.

Ihlara ÖÇK Bölgesi'nde, yerel halkın işlettiği Ihlara beldesinde üç, Belısırma köyü ve Selime beldesinde birer pansiyon bulunmaktadır. Bölgede biri faal, ikisi de inşaat halinde üç termal tesis bulunmaktadır. Belısırma köyü Melendiz Çayı kıyısında vadiyi günübirlik turlarla ziyaret eden turistlerin mola verip yemek yedikleri ve dinlendikleri tesisler yer almaktadır.

1.5. KÜLTÜREL DEĞERLER

Bu başlık altındaki tüm bilgiler mülga Çevre ve Orman Bakanlığı Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı tarafından 2010 yılında Optimar Danışmanlık Tanıtım Araştırma ve Organizasyon A.Ş.'ne yaptırılan “İhlara Özel Çevre Koruma Bölgesi Sosyoekonomik, Tarihi ve Kültürel Değerler Araştırması” çalışmasından alınmıştır.

Ihlara Özel Çevre Koruma Alanı doğal değerlerinin yanında, kültürel açıdan da büyük bir mirasa sahiptir. Kapadokya’da oluşan vadiler ve onları çevreleyen dik kayalar ile farklı yüzey şekilleri bölgenin kendine özgü mimari tasarımını ve yerleşim karakterini yaratmıştır. Yöre insanı ilk yerleşimlerden günümüze kadar çevresindeki kayaları oluşturan tuf malzemenin kolay oyulabilme özelliğinden sürekli olarak yararlanmış ve yaşamının gerektirdiği bir çok mekanı bu yol ile elde etmiştir. Bu mağaralar ve oyma yapılar normal dönemlerde keşiş ve rahipler için uygun bir inziva ve ibadet yeri, savaş ve istila gibi olağanüstü zamanlarda ise gizlenme ve korunma yeri olmuştur. Ihlara Vadisi kiliselerindeki süslemeler 6.yüzyılda başlayarak 13.yüzyılın sonuna kadar devam etmiştir.

Fotoğraf 34: Ihlara Vadisi içerisindeki kiliselerin duvar süslemeleri

© Osman Erdem

Ihlara tarihçesi M.Ö. 3000 yıllarına kadar uzanır. Ancak, günümüze kadar ulaşan uygarlık izleri Bizans İmparatorluğu döneminden kalmadır. M.S. 4. yüzyılda kayaların oyulması sonucunda çok sayıda kilise inşa edilmiştir. 5 milyon insanı barındırabilecek mağara ve inlere sahip olan yörede daha sonraki dönemlerde Danişmentli, Selçuklu, Osmanlı yönetimlerinin izleri ve eserleri görülmektedir.

Fotoğraf 35: © Remzi Aydın

1.5.1. Anıtsal / Kamusal Yapılar

Ihlara Vadisi içinde 105 kilise bulunmaktadır. Bu kiliselerin bir bölümü yöredeki yerleşmelerin içinde ya da hemen yanında, bir kısmı ise kırsal alanda Ihlara Kanyonu'nun içine serpiştirilmiştir. Bunlardan Eğritaş Kilisesi, Ağaçalı (Daniel) Kilisesi, Sümbüllü Kilise, Yılanlı Kilise, Kokar Kilise, Pürenliseki Kilisesi, Eskibaca Kilisesi, Saint Georges (Kırkdamaltı) Kilisesi, Direkli Kilise ve Ala Kilise ziyarete açık olan yapılardır. Bunlardan en iyi korunmuş olanları Ihlara'daki Ağaçalı, Pürenli, Kokar ve Yılanlı kiliseleri ile Belisırma'daki Kırkdamaltı (Aziz Georgios) kilisesidir.

1.5.1.1. Ihlara beldesinde bulunan anıtsal/kamusal yapılar

Ağaçalı Kilisesi (Daniel Pantonnassa); Ihlara Vadisi içerisinde, vadi giriş merdivenlerinin güney kısmındadır. Serbest haç planlıdır. Merkez mekanı yüksek kasnaklı bir kubbeye, haç kolları bileşik tonozla örtülüdür. Freskler IX-XI yy. arasına tarihlenir.

Pürenli Kilisesi; Bu kilise, Kokar Kilise'nin kuzeyinde yer alır. Güney tarafına eklenmiş küçük bir tapınakla, kayanın derinliğine oyulmuş ikinci tapınaktan oluşur. Katakomplu bir kilisedir. Freskolar X. yy. başı XII. yy. arasında tarihlenmektedir.

Kokar Kilise; Ihlara beldesi tarafındadır. Haç planlıdır. Giriş kapısı çöktüğü için freskle kaplı kapıdan girilmektedir. Bunun bitiminde iki mezar odası vardır. Mezar odalarındaki süslemeler kırmızı boya ile yapılmış ilk örneklerdir. IX. yy. sonuna kadar ve XI. yy. ikinci yarısına tarihlenirler.

Eğri Taş Kilisesi; Tek nefli ve beşik tonozlu yapının batısında, mezar odalarına bağlanan ayrı bir mekan bulunmaktadır. IX. yy. sonuna veya XI. yy. arasına tarihlenmektedir. Çok büyük bir tapınak ve vadinin en eski yapılarından olduğu anlaşılan kilisenin Meryem'e ithaf edildiği, doğu duvarındaki bir kitabe de belirtilmiştir.

Baydı Hatun Künbeti; Ihlara'ya girerken yolun solundaki köye ve Ihlara deresine hakim bir yerde yapılmıştır. Taş ile inşa edilmiş, dört taş kemerli beşikörtülü bir yapıdır. Türbenin içten içe boyu 6 m. eniyse 3.5 m dir. Baydı Hatun Türbesi Karamanoğulları dönemine aittir.

1.5.1.2. Belisırma köyünde bulunan anıtsal/kamusal yapılar

Karagedik Kilisesi (Saintermolaos); Dik kayaya yaslanmış, otlarla örtülü bir tepe üzerine kurulmuştur. XI. asır Bizans üslubunda büyük bir kilisedir. Üzerine düşen kaya parçalarından büyük hasar görmüştür. Yapı duvarlarında azda olsa freskli resimler vardır.

Direkli Kilise; Merkezi kubbe ve üç mihraptan oluşan kilise, haç şeklinde olup, altı ayaküstüne oturmaktadır. Kilise üstündeki sütunlarda ikişer sıra halinde resimler vardır. Azizlerin ve havarilerin iki taraflarında yunanca kitabeler görülür. Bir manastır kilisesi olup, XI. ve XIII. yy. tarihlenmektedir.

Ala Kilise; Köyün kuzeyinde ve vadinin doğu yamacında, kayaya oyulmuş bir kilisedir. Cephesinin üst kısmında havarilerin ve azizlerin resimleri yer almaktadır. Kiliseyi üç kubbe örter. Duvarları ve örtü sistemini kaplayan freskler kısmen harap olmuştur.

1.5.1.3. Yaprakhisar köyünde bulunan anıtsal/kamusal yapılar

Koyun Ağılı Kilisesi; 11. yüzyıla aittir. İkonoklast dönemi duvar resimleri bulunmaktadır.

Fotoğraf 36: Yaprakhisar'da bulunan kaya oyma cami ve başka bir anıtsal yapı

© Kurum arşivi

1.5.1.4. Selime beldesindeki anıtsal/kamusal yapılar

Kale Manastır Kilisesi; Tüm Kapadokya'da en büyük dini yapılardan bir tanesidir. Yapı VII.- X. yüzyıla, freskler ise X. ve XI. yüzyıla tarihlenir.

Selime Katedrali; Kayalara oyulmuş yüksek bir yerde olan katedralin içinde, iki sıra halinde sütunlar mevcuttur. Bu sütunlar katedrali üç sahana ayırmıştır.

Selime Sultan Türbesi; Selime köyünde bulunan türbe, gerek mimari, gerekse dekoratif yönden erken devir özelliklerini göstermektedir. Türbede taş ve tuğla işçiliği iç içedir. Mimari stili ve malzemeleri yönünden XIII. yüzyılın başlarına tarihlenmektedir.

Fotoğraf 37: Selime katedrali

1.5.2. Barınma Yapıları / Konutlar

Aynı coğrafyanın bir parçası olması sebebiyle bölgedeki yapılar Ürgüp/Göreme/Avanos üçgeni ve yakın çevresindeki tasarımlarla büyük benzerlik oluşturmuştur.

Vadi içerisindeki yerleşimlerin tamamında hemen aynı özellikler görülmektedir. İlk yerleşimlerde çoğunlukla kaya oyma mekanlar, ikinci sırada ise; mutlaka kaya oyma mekan ile desteklenmiş ve insan eliyle inşa edilmiş tek mekanlı bir kitlenin yaşam birimi olarak kullanıldığı görülmektedir. Mübadele sonrasında 1930-1950 yılları arasında kayadan oyma evler terk edilmiş ve kerpiç evler oluşturulmuştur.

Fotoğraf 38: Alt katı servis birimi üst katı yaşam alanı ve terastan oluşan tipik bir yapı örneği (solda).

Terasın üzerine kütle ekinin yapıldığı yapı örneği (sağda)

© Kurum arşivi

Tüm yerleşimlerdeki geleneksel konutlar 1 veya 2 katlı olup, tamamı yığma teknik ve taş malzeme ile inşa edilmiştir. Geleneksel yapıların tamamı dikdörtgen veya kare formunda olup, hepsi ahşap kirişleme üzerine gelen düz ve toprak dolgu çatılıdır. Yapıların sokak cephelerinde kesme taş kullanılırken, diğer cephelerinde moloz/kabayonu taş kullanılmıştır. Tek katlı yapıların tek mekanlı bir ana yaşam birimi veya servis birimi olarak kullanıldığı, iki katlı yapılarda ise alt katın servis birimi, üst katın yaşam birimi olarak kullanılmıştır. Tuvalet ana yapıdan ayrı çoğunlukla avlunun bir köşesinde konumlanmıştır. Sokaklar düzensiz, birden fazla yapıdan oluşan konut birimleri ise topografya ile uyum içinde ve yoğun bir şekilde gelişmiştir. Birden fazla yapıdan oluşan konut birimlerinde sınırlar genellikle birbirine geçmiş; mülkiyet durumu, yerleşim özellikleri ve dokunun terk edilmiş/ yıpranmış olmasına bağlı olarak net bir şekilde okunamamaktadır.

Fotoğraf 39: Selime beldesinden iki geleneksel yapı örneği

© Kurum arşivi

Fotoğraf 40: Ihlara beldesinde geleneksel dokuda bulunan terk edilmiş konutlar

© Kurum arşivi

Fotoğraf 41: Ihlara beldesinde geleneksel yapılar üzerine inşa edilmiş yeni yapılar

© Kurum arşivi

Fotoğraf 42: Selime beldesinde eski yapılardan onarım görmüş (yeni yapıya dönüştürülmüş) iki örnek

© Kurum arşivi

Dokuda görülen müdahaleler, genellikle açıklık oranlarının ve malzemenin değiştirilmesi (pencerelerde ahşap yerine PVC kullanımı), özgün düz çatı üzerine kırma veya beşik çatı yapılması ve dış cephelerin sıvanıp, boyanması şeklindedir. Müdahalelerin tamamı geleneksel doku ile uyumsuz yapıların ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

Koruma Bölgesi içinde kalan 4 yerleşmedeki geleneksel yapıların ortak ve güncel sorunu; yapıların kullanılmaması nedeniyle yıpranmaları, avlu duvarlarının giderek çökmesi ve kaybolması ile terk edilmişlik ve arazinin topoğrafyasının ortaya çıkardığı mülkiyet durumundaki belirsizliklerdir.

BÖLÜM II

DEĞERLENDİRME

Fotoğraf 43:©Kurum arşivi

2.1. Ekolojik Değerlendirme

2.1.1. Flora ve Fauna Değerlendirmesi

Dar ve derin bir kanyon şeklinde uzanan ve çevresindeki step ekosisteminden nispeten izole durumdaki Ihlara vadisinin mikro klima özelliği ve bu özelliğin kazandırdığı zengin ve farklı bitki örtüsü, korunaklı habitatlar, bozkırın ortasında canlıların su ihtiyaçlarını karşılayabildikleri nehir sistemi pek çok canlı türü ideal bir barınma imkanı sağlamaktadır. IUCN kategorilerine göre alanda korumada öncelikli memeli türü bulunmasa da yaklaşık 14 km'lik dar vadi boyunca 20 memeli türünün tespit edilmiş olması, alanın memeli faunası yönünden zenginliğinin göstergesidir. Yine bölgedeki insan yapımı mağaralar yarasalar için vazgeçilmez yaşam alanları oluşturmaktadır. Alanda korumada öncelikli kuş türleri de bulunmamaktadır. Ancak vadi içerisinde çevresindeki step ekosisteminden farklı olarak pek çok ötücü kuş türü barınmaktadır. Alanda kuluçkaya yatan kuş türlerinin incelenmesine ihtiyaç vardır.

"Ihlara Özel Çevre Koruma Bölgesi Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti Projesi" kapsamında yapılan çalışma ile alanda 55 familyadan 185 cinse ait 256 takson belirlenmiştir. Bunlardan 32 takson (% 12,5) endemiktir. Alanda biri (*Onobrychis stenostachya* subsp. *krausei*) tehlikede (EN), beşi ise (*Iris sprengeri*, *Haplophyllum vulcanicum*, *Salvia cilicica*, *Astragalus ovalis*, *Onobrychis elata*) hassas/zarar görebilir (VU) bitki türü saptanmıştır.

Tohumuz bitkiler ve böceklerle ilgili yeterli veri ve değerlendirme kriteri bulunmadığı için değerlendirme yapılamamıştır. Ağaç gövde kabuğu, kütükleri ve dik kısımları üzerinde parazit veya saprofit olarak gelişme gösteren 4 adet mantar türü belirlenmiştir. Bunlardan *Pleurotus ostreatus* (kayın mantarı, kavak mantarı ya da istiridye mantarı olarak bilinen) türünün yenebilen ve besin değeri yüksek bir tür olduğu belirtilmiştir.

Gobio gymnostethus, *Capoeta pestai*, *Oxynemacheilus (Barbatula) eregliensis*, *Cobitis tursica* ve *Leuciscus cephalus* 5 balık türü bulunmaktadır. Bunlardan *Capoeta pestai*, *Oxynemacheilus (Barbatula) eregliensis* ve *Gobio gymnostethus* nesli kritik düzeyde tehlikede, *Cobitis tursica* ise nesli tehlikede olan balık türleridir. *Gobio gymnostethus* Melendiz Çayı'na özgü bir türdür, Türkiye'nin başka bir bölgesinde ya da dünyada herhangi bir yerde bulunmamaktadır. Melendiz Çayı'nda bulunan balıklardan ekonomik değere sahip ve en çok yakalanan tür, yörede "pullu" olarak adlandırılan *Leuciscus cephalus*'tur (tatlısu kefali).

Alanda saptanan sürüngen ve çift yaşamlılardan IUCN'e göre sadece tosbağa (*Testudo graeca*) VU (hassas/zarar görebilir) kategorisinde tanımlanmıştır. *Pseudepidalea variabilis* ise yetersiz veri nedeniyle DD kategorisinde değerlendirilmiştir. *Natrix natrix* (su yılanı) ve *Natrix tessellata* (damalı su yılanı) IUCN'e göre LC kategorisinde değerlendirilmesine karşın çalışmayı yürüten Prof. Dr. Kurtuluş OLGUN her iki türün de VU kategorisinde değerlendirilmesi görüşündedir.

BİTKİLER		HABİTAT TİPİ							KRİTERLER				
Latince ismi	Türkçe ismi	Kuru, killi yamaçlar	Nadas alanları	Kireçtaşı Yamaçlar	Bozkır	Taşlı Tepeler, yamaçlar	Tuzlu Birlikler	Bozuk süngertaşı yamaçları	GLOBAL IUCN	BERN sözleşmesi	ULUSAL	TÜR YOĞUNLUĞU	TOPLAM
<i>Onobrychis stenostachya</i> subsp. <i>krausei</i>	Dar Korunga	X				X			EN 10	-	10		20
<i>Onobrychis elata</i>	Yer Korungası		X	X	X				VU 8	-	10		18
<i>Haplophyllum vulcanicum</i>	Dağ sedosu				X				VU 8	-	10		18
<i>Salvia cilicica</i>	Narin galabor			X					VU 8	-	10		18
<i>Astragalus ovalis</i>	Tuz geveni					X	X		VU 8	-	10		18
<i>Iris sprengeri</i>	Benli kurtkulağı				X			X	VU 8	-	10		18

SÜRÜNGENLER VE ÇİFT YAŞAMLILAR				KRİTERLER							
Familiya	Latince ismi	Türkçe ismi	Habitat tipi	IUCN	BERN	ULUSAL	CITES	TÜR YOĞUNLUĞU	TOPLAM		
Testudinidae	<i>Testudo graeca</i>	Adi tosbağa	Kuru taşlı ve kumlu araziler	VU 10	EK-2 10	VU	EK-2 7		37		
Colubridae	<i>Natrix natrix</i>	Su yılanı	Melendiz Çayı kıyısındaki çayırılık ve taşlık alanlar, bahçeler	LC 6	-	VU	-		16		
Colubridae	<i>Natrix tessellata</i>	Damalı su yılanı	Melendiz Çayı kıyısındaki çayırılık ve taşlık alanlar, bahçeler	LC 6	EK-2 10	VU	-		26		
Bufo	<i>Pseudepidalea variabilis</i>	Değişken Desenli Gece Kurbağası	Melendiz Çayı çevresindeki çayırılık ve taşlık alanlar, bahçeler	DD 4	- 10	DD	-		14		

BALIKLAR			HABİTAT TİPİ	KRİTERLER							
Familiya	Latince ismi	Türkçe ismi	Akarsu	IUCN	BERN	ULUSAL	CITES	TÜR YOĞUNLUĞU	TOPLAM		
Cyprinidae	<i>Gobio gymnostethus</i>	Dere kaya balığı	Melendiz Çayı'na endemik	CR 12	-	CR 12	-		24		
Cyprinidae	<i>Capoeta pestai</i>	Siraz	Melendiz Çayı	CR 12	-	CR 12	-		24		
Balitoridae	<i>Oxyemacheilus (Barbatula) eregliensis</i>		Melendiz Çayı	CR 12	-	CR 12	-		24		
Cobitidae	<i>Cobitis tursica</i>	Taş ısıran	Melendiz Çayı	EN 10	-	EN 10	-		20		

2.1.2. Niteliksel Değerlendirme

Hassaslık: Ihlara Vadisi'ndeki birçok habitat, tür ve özellik hassastır.

Melendiz Çayı'nda yaşamlarını sürdüren nesli küresel ölçekte tehlikede olan balık türleri su kirliliğine karşı hassastır.

Vadi yamaçlarındaki kaya oyuklarında ve mağaralarda yaşamlarını sürdüren yarasalar insan ziyaretlerine karşı hassastır.

Vadi yamaçlarındaki kayalar her türlü insan müdahalesine karşı hassastır.

Nadirlik:

Ihlara Vadisi Orta Anadolu bozkırında kendine has jeolojik, jeomorfolojik ve mikro iklimik özelliklere ve bu özelliklerinin ortaya çıkardığı kendine özgü biyolojik çeşitliliğe; tarihi ve kültürel değerlere sahip benzeri olmayan nadir bir alandır.

Ihlara Vadisi'ndeki bir çok tür nadirdir. Bunlardan yeryüzünde sadece Melendiz Çayı'nda yaşadığı bilinen (*Gobio gymnostethus*) dere kaya balığı alandaki en nadir türdür. Nesli küresel ölçekte kritik düzeyde tehlikede olan *Capoeta pestai* ve *Oxynemacheilus (Barbatula) eregliensis* de Türkiye dışında (Eğirdir ve Beyşehir gölleri) başka yerde bulunmayan diğer nadir balık türleridir.

Ihlara Vadisi, nesli küresel düzeyde tehlikede (EN) bir bitki türü olan *Onobrychis stenostachya* subsp. *krausei* (dar korunga) türün Sivas'tan sonra yeryüzünde tespit edildiği ikinci alandır. *Iris sprengeri* (benli kurtkulağı), *Haplophyllum vulcanicum* (dağ sedosu), *Salvia cilicica* (narın galabor), *Astragalus ovalis* (tuz geveni) ve *Onobrychis elata* (yer korungası) türleri de Türkiye'ye özgü (endemik) bitki türleridir.

Doğallık: Ihlara Vadisi çok eski bir yerleşim yeridir. Binlerce yıl burada yaşayanlar, alanın jeolojik ve jeomorfolojik özelliklerinden yararlanarak yaşam alanları oluşturmuş; büyük ölçüde doğayla uyumlu yaşam sürdürmüşlerdir. Son yüzyıldaki gelişmeler ve bu gelişmelerin getirdiği değişimler Vadiyi de tehdit eder duruma gelmiştir.

Tipiklik: Ihlara Vadisi taşıdığı Orta Anadolu bozkırında jeolojik, jeomorfolojik ve mikro iklimik özellikleriyle; tarihi ve kültürel değerleriyle tipik bir alandır.

Büyüklik: Benzer özelliklere sahip alanların olmayışı nedeniyle büyüklik yönünden Ihlara Vadisi'ni kıyaslamak mümkün olamamıştır. Ancak Ihlara Vadisi mikro klima oluşturabilecek ve kendine özgü ekolojik ilişkilerin geliştiği büyüklükte önemli bir ekosistemdir.

Çeşitlilik: İç Anadolu'nun karasal iklimi ve bozkır ekosistemi, Vadinin sahip olduğu mikro iklimik özellikler ve nehir ekosistemi ve bunların oluşturduğu farklı yaşam ortamları, dik kayalıklar ve mağaralar, zengin bir biyolojik çeşitliliğin yaşamasına olanak sağlamaktadır.

2.2. Jeolojik Değerlendirme

Ihlara Vadisi taşıdığı jeolojik özellikler ile adeta bir açık hava müzesi özelliği taşımaktadır. Bu sebeple ülkemizde jeopark olarak önerilebilecek alanların başında gelmektedir.

Geopark, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Organizasyonu (UNESCO) tarafından "*Uluslararası öneme sahip benzersiz jeolojik miras alanları*" olarak tanımlanmaktadır. Günümüzde dünya üzerinde 58 farklı ülkede toplam 96 jeopark bulunmaktadır. Türkiye'nin ilk jeoparkı olan Manisa-Kula 5 Eylül 2013 tarihinde UNESCO tarafından jeopark miras alanları listesine dahil edilmiştir.

2.3. Kültürel Değerlendirme

Ihlara Özel Çevre Koruma Alanı doğal değerlerinin yanında, kültürel açıdan da büyük bir mirasa sahiptir. Kapadokya'da oluşan vadiler ve onları çevreleyen dik kayalar ile farklı yüzey şekilleri bölgenin kendine özgü mimari tasarımını ve yerleşim karakterini yaratmıştır. Yöre insanı ilk yerleşimlerden günümüze kadar çevresindeki kayaları oluşturan tüf malzemenin kolay oyulabilme özelliğinden sürekli olarak yararlanmış ve yaşamının gerektirdiği bir çok mekanı bu yol ile elde etmiştir.

Ihlara Vadisi içinde 105 kilise bulunmaktadır. Bu kiliselerin bir bölümü yöredeki yerleşmelerin içinde ya da hemen yanında, bir kısmı ise kırsal alanda Ihlara Kanyonu'nun içine serpiştirilmiştir. Bunlardan Eğritaş Kilisesi, Ağaçalı (Daniel) Kilisesi, Sümbüllü Kilise, Yılanlı Kilise, Kokar Kilise, Pürenliseki Kilisesi, Eskibaca Kilisesi, Saint Georges (Kırkdamaltı) Kilisesi, Direkli Kilise ve Ala Kilise ziyarete açık olan yapılardır. Kiliselerde yer alan süslemelerin Kapadokya kiliselerinden farklı olması buradaki kiliselere önemli bir avantaj sağlamaktadır. Az sayıda da olsa XIV. yüzyıldan itibaren yapılmış cami, türbe vb. yapıların varlığı kültürel sürekliliğin göstergesi olarak değer taşımaktadır.

2.4. Sosyoekonomik Değerlendirme

İdare tarafından 2010 yılında yaptırılan "*Ihlara Özel Çevre Koruma Bölgesi Sosyo-Ekonomik, Tarihi ve Kültürel Değerlerin Araştırılması*" raporunda "bölgenin mevcut ekonomisinin tarım ve hayvancılığa dayandığı belirtilerek, "Bölgenin ekonomik sürdürülebilirliğinin mevcut sektörlerin geliştirilmesi ile sağlanmasının gerekliliğine" vurgu yapılmaktadır. Ancak, bölgenin sahip olduğu termal kaynaklar, zengin ve farklı doğal, kültürel ve arkeolojik değerler alanı gelecekte sağlık, doğa ve kültür turizmi yönünden avantajlı kılmaktadır. Bölgede turizm geliştirilmesine yönelik eğitim, tanıtım, restorasyon ve altyapı çalışmalarını kapsayan kapsamlı bir programın gerçekleştirilmesi durumunda turizmin yerel ekonomiye bir ivme kazandıracağı düşünülmektedir.

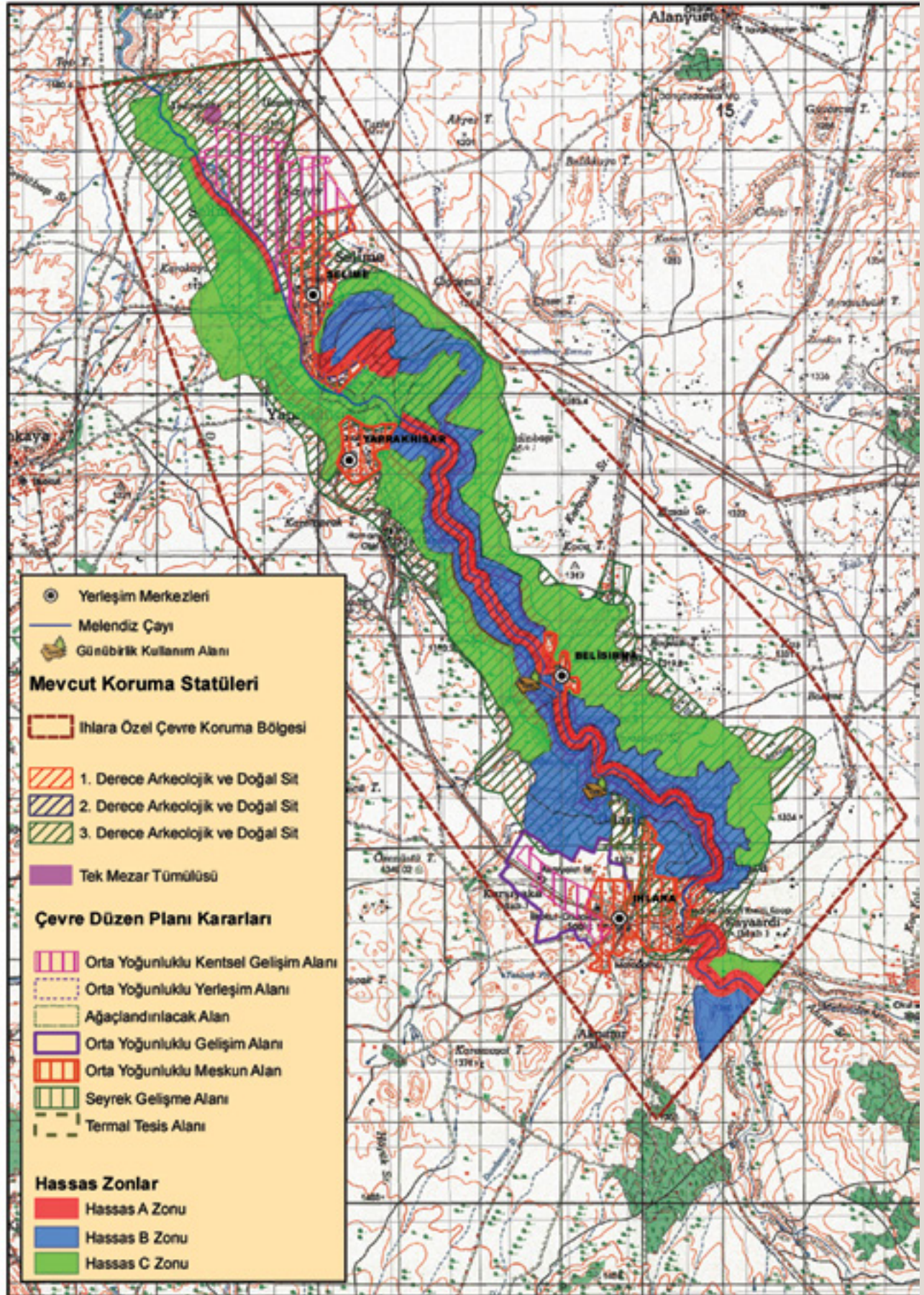
BÖLÜM III

HASSAS BÖLGELER

VE

HASSAS BÖLGE

PLAN KARARLARI

1. HASSAS A BÖLGESİ;

İnsan faaliyetlerinin büyük oranda kısıtlanacağı alanlardır.

Hassas A Bölgesi, Melendiz Çayı'nın ÖÇK Bölgesi içerisinde kalan bölümü ile Ihlara Vadisinin vadi tabanı ve vadinin her iki yakasındaki dik yamaçları kapsamaktadır.

Vadi boyunca yerleşim alanları ve tarım alanlarının yoğun bulunduğu yerlerde, Melendiz Çayı'nın her iki tarafında 100 metrelik akarsu koruma bandı Hassas A Bölgesi olarak değerlendirilmiştir. Akarsu bandı dışında kalan alanlar ise arazi kullanımına göre Hassas B Bölgesi veya Hassas C Bölgesi olarak tanımlanmıştır.

Hassas A Bölgesi, doğal, tarihi ve kültürel değerler yönünden bölgenin en zengin, aynı zamanda tehditlere karşı en hassas yerleri olup, insan faaliyetlerinin büyük oranda kısıtlanacağı alanlardır.

Tamamı I. derece doğal ve I. derece arkeolojik sit içerisinde kalmaktadır.

1. Hassas A Bölgesinde;

- 1.1. Bölgenin ekolojik karakterinin korunması esastır.
- 1.2. Bölgede mevcut arazi kullanımı dışında yeni tarımsal alanlar açılmaz, mevcut tarım arazilerinde suni gübre ve tarım ilaçları kullanılmaz.
- 1.3. Bölge sınırları içerisinde kalan nehir yatağı üzerinde restoran kurulamaz ve işletilemez. Nehir yatağına ve su üzerine masa kurulamaz.
- 1.4. Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki araziler ile mülkiyeti hazineye ait taşınmazlar kesinlikle satışa ve takasa konu edilemez; Bakanlık, Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu ve Nevşehir Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonunun uygun göreceği faaliyetler için tahsis yapılabilir.
- 1.5. Bu bölgede madencilik faaliyetlerine izin verilemez. Taş ocağı, kum ve çakıl ocağı açılmaz, işletilemez.
- 1.6. Hangi nedenle olursa olsun kesinlikle patlatma yapılamaz.
- 1.7. Melendiz Çayı ve kolları üzerine baraj, hidroelektrik santral inşa edilemez. Melendiz Çayı'ndan veya kollarından Çay'ın ekolojik karakterini ve fonksiyonlarını olumsuz yönde etkileyecek ölçüde su alınmaz, suyun akış yatağı veya yönü değiştirilemez.

- 1.8. Nehrin doğal yapısının korunması esastır. Melendiz Çayı'na, hafriyat, çöp, curuf vb. malzeme atılamaz, Nehir yatağından kum ve çakıl alınamaz, herhangi bir nedenle doldurulamaz veya değiştirilemez. Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu ve Nevşehir Tabiat Varlıklarını Komisyonunun uygun görüşü ile iyileştirme çalışmaları veya yürüyüş yolları, elektrik ve iletim hattı vb. zorunlu alt yapı faaliyetleri yapılabilir.
- 1.9. Melendiz Çayı üzerinde su ürünleri üretim ve yetiştirme tesisleri yapılamaz. Her türlü kara avcılığı ve su ürünleri avcılığı (olta balıkçılığı dahil) yasaktır.

Bu bölgede Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu ve Nevşehir Tabiat Varlıklarını Komisyonunun uygun kararı ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının izni ile;

- 1.1. Bu planda öngörülen yerlerde rekreatif amaçlı günü birlik kullanım amacıyla, Genel Müdürlükçe hazırlanacak tip projeye uygun olarak büfe, çay bahçesi, wc. yapılabilir.
- 1.2. Günöbirlik kullanım alanları, Genel Müdürlükçe belirlenecek "Günöbirlik Kullanım Alanları İlkeleri"ne uygun olarak, Genel Müdürlük ile İşletmeci arasında imzalanacak "Günöbirlik Kullanım Alanı Protokolü" kapsamında işletilir.
- 1.3. Kentsel tasarım projesi ile gezi parkurları ve yürüyüş yolları inşa edilebilir, mevcut yollar iyileştirilebilir.
- 1.4. Uygulama projeleri onaylanmak kaydıyla yeraltı ve yer üstünden zorunlu enerji nakil ve iletişim hatları çekilebilir.
- 1.5. Alanın peyzajının korunması esastır. Ancak, gerek özel mülkiyete ait gerekse kamuya ait alanlarda kesim çağına gelmiş insan eliyle dikilmiş kavak, söğüt vb. ağaçlar ile kurumuş ağaç ve dalların temizlenmesi amacıyla ağaç kesimi veya temizliği (budaması) yapılır. Kesilecek veya temizlenecek ağaçlar, Aksaray Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Aksaray İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü ile Aksaray Orman İşletme Müdürlüğünden oluşan teknik ekip tarafından yerinde tespit edilir. Ağaç kesim zamanları ve kesilen ağaçların alandan çıkarılma zamanları teknik ekip tarafından belirlenecektir. Ağaç kesim ve taşıma zamanları her yıl Aksaray Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından Güzelyurt Kaymakamlığı aracılığıyla yöre halkına duyurulacaktır.
- 1.6. Bölgede keçi dışında büyükbaş veya küçükbaş hayvan otlatılabilir.

2. HASSAS B BÖLGESİ;

Hassas A Bölgesi sınırından itibaren vadinin iki tarafındaki yamaçlar Hassas B Bölgesi olarak tanımlanmıştır. Bu alanların hemen tamamına yakını doğal alanlardır. Korumada öncelikli bitki türleri ile tarihi, kültürel değerlerin bir kısmı bu bölge içerisinde kalmaktadır. Bu bölge jeolojik olarak da vadinin en hassas kesimidir. Belisırma köyündeki restoranlar, Melendiz Çayı'nın hemen kıyısında veya üzerinde kurulu oldukları için Çayı etkileme potansiyelleri oldukça yüksektir. Mevcut durumda yoğun insan kullanımı olmasına rağmen, Çayı etkileme potansiyelleri dikkate alınarak restoran ve kafeteryaların bulunduğu bölge Hassas B Bölgesi olarak değerlendirilmiştir.

Hassas B Bölgesinin tamamı I. ve II. derece doğal ve arkeolojik sit içerisinde kalmaktadır.

Hassas B Bölgesinde;

- 2.1. Bölgenin ekolojik karakterinin korunması esastır.
- 2.2. Bölgede mevcut arazi kullanımı dışında yeni tarımsal alanlar açılmaz, tarım arazilerinde suni gübre ve tarım ilaçları kullanılmaz.
- 2.3. Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki araziler ile mülkiyeti hazineye ait taşınmazlar kesinlikle satışa ve takasa konu edilemez; Bakanlık, Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu ve Nevşehir Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonunun uygun göreceği faaliyetler için tahsis yapılabilir.
- 2.4. Bu bölgede madencilik faaliyetlerine izin verilemez. Taş ocağı, kum ve çakıl ocağı açılmaz, işletilemez.
- 2.5. Hangi nedenle olursa olsun kesinlikle patlama yapılamaz.
- 2.6. Her türlü kara avcılığı yasaktır.
- 2.7. Bu planda öngörülen yerlerde rekreatif amaçlı günü birlik kullanım amacıyla, Genel Müdürlükçe hazırlanacak tip projeye uygun olarak büfe, çay bahçesi, wc. yapılabilir.
- 2.8. Gününbirlik kullanım alanları, Genel Müdürlükçe belirlenecek "Gününbirlik Kullanım Alanları İlkeleri"ne uygun olarak, Genel Müdürlük ile İşletmecisi arasında imzalanacak "Gününbirlik Kullanım Alanı Protokolü" kapsamında işletilir.

Bu bölgede Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu ve Nevşehir Tabiat Varlıklarını Komisyonunun uygun kararı ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının izni ile;

- 2.1. Bu planda öngörülen yerlerde Genel Müdürlükçe hazırlanacak tip projeye uygun olarak restoran, kafeterya, hediyelik eşya, yöresel ürünlerin vb. pazarlanması satış üniteleri, büfe, çay bahçesi, wc yapılabilir ve Genel Müdürlükçe belirlenecek "Kullanım İlkeleri"ne uygun olarak işletilir.
- 2.2. Kentsel tasarım projesi ile gezi parkurları ve yürüyüş yolları inşa edilebilir, mevcut yollar iyileştirilebilir.
- 2.3. Uygulama projeleri onaylanmak kaydıyla yeraltı ve yer üstünden enerji nakil ve iletişim hatları çekilebilir. Zorunlu hallerde kanalizasyon, içme suyu vb. tesisler yapılabilir.
- 2.4. Bu bölgedeki ağaç kesimi ve temizlenmesi Hassas A Bölgesi madde 5'te belirtilen esaslara göre yapılır.
- 2.5. Ağaçlandırma yapılamaz. Ancak, erozyon önleme amacıyla bitkilendirme (tamamen ağaçlandırılacak alana özgü bitki türlerini kullanmak kaydıyla) yapılabilir.
- 2.6. Keçi dışında büyükbaş veya küçükbaş hayvan otlatılabilir.

3. HASSAS C BÖLGESİ;

Hassas C Bölgesi, korunması gereken, tarihi, kültürel ve doğal değerler ile insan yerleşimlerinin, restoranların ve yoğun tarım yapılan alanların iç içe geçtiği alanlardır.

Bu bölgedeki ana prensip insan faaliyetlerin ve kullanımların tarihi, kültürel ve doğal değerlere zarar vermeden sürdürülmesidir.

Hassas C Bölgesinin tamamı 3. derece arkeolojik ve doğal sit içerisinde kalmaktadır.

Hassas C Bölgesinde;

- 3.1. 7.12.1993 tarihinde onaylanan ve 13 Aralık 2010 tarihinde revize edilen Ihlara Özel Çevre Koruma Bölgesi 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planı hükümleri geçerlidir.

GENEL HÜKÜMLER;

- 3.2. Hassas A, B ve C bölgelerinde, parsel ölçeğinde yapılacak bilimsel çalışmalara göre sınır değişiklikleri yapılamaz.
- 3.3. Ihlara Özel Çevre Koruma Bölgesi 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planı, bu plan ekinde verilen hassas bölgeler haritası ve bu plan kararlarına uygun olarak revize edilir.

Öneri;

Çalışma sırasında hassas A-B-C zonları ile sırasıyla I-II ve III derece doğal sitlerle örtüşmesine gayret gösterilmiştir. Ancak, alanın doğal değerleri ve mevcut kullanım durumu ile sit alanları pek çok yerde uyuşmamıştır. Uygulamada olabilecek sıkıntılara meydan vermemek için Ihlara Özel Çevre Koruma Bölgesi içerisinde kalan doğal sit alanlarında değişiklik yapılması durumunda, Hassas A bölgesi sınırlarında kalan bölgenin I. derece doğal sit alanı, Hassas B bölgesi sınırlarında kalan bölgenin II. derece doğal sit alanı, Hassas C bölgesi sınırlarında kalan bölgenin III. derece doğal sit alanı olarak tespiti önerilmektedir.

BÖLÜM IV
YÖNETİM PLANI
1.5 YILLIK
UYGULAMA
DÖNEMİ

Ihlara Vadisi Özel Çevre Koruma Bölgesi Yönetim Planı, 3 ideal hedef, I. 5 Yıllık Uygulama Döneminde gerçekleştirilmesi öngörülen 15 uygulama hedefi ve yönetimi bu hedeflere 54 ulaştıracak faaliyet yer almaktadır.

İdeal hedef-1: Ihlara vadisi ÖÇK Bölgesi'nin doğal, kültürel ve tarihi değerlerinin korunması ve geliştirilmesi; 9 uygulama hedefi, 25 faaliyet

İdeal hedef-2: Halkın refah düzeyini artırmaya yönelik Ihlara Vadisi'nin doğal, kültürel ve tarihi değerleri ile uyumlu sosyoekonomik faaliyetlerin geliştirilmesi; 5 uygulama hedefi, 25 faaliyet

İdeal hedef-3: Ihlara Vadisi ÖÇK Bölgesi'nin yönetiminde katılımıcılığın sağlanması; 1 uygulama hedefi, 4 faaliyet

ALANIN (Korumada öncelikli) DOĞAL, TARİHİ VE KÜLTÜREL DEĞERLERİ	İDEAL HEDEFLER	YÖNETİMİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER	
		DESTEKLEYİCİLER	SINIRLAYICILAR
<p>Vadi'nin mikro klima özelliği ve bu özelliğin kazandırdığı zengin ve farklı bitki örtüsü, korunaklı habitatlar, bozkırın ortasında canlıların su ihtiyaçlarını karşılayabildikleri nehir sistemi, pek çok canlı türü ideal bir barınma imkanı sağlamaktadır. Vadi, aynı zamanda kendine has benzeri olmayan nadir bir peyzaja sahiptir.</p> <p>Alandaki bitki taksonlarından 5'i korumada öncelikli türlerdendir. Bunlardan <i>Onobrychis stenostachya</i> subsp. <i>krausei</i> -dar korunga dar yayılgılı (sadece Sivas ve Ihlara'da bulunmaktadır) ve nesli tehlikede (EN), diğerleri (<i>Onobrychis elata</i>-yer korungası, <i>Haplophyllum vulcanicum</i>-dağ sedosu, <i>Salvia cilicica</i>-naringalabor, <i>Astragalus ovalis</i> -tuz geveni, <i>Iris sprengeri</i> -benli kurt kulağı) hassas/zarar görebilir (VU) türler kategorisindedir.</p> <ul style="list-style-type: none"> Alandaki 5 balık türünden 4'ü korumada (çok) öncelikli türdür. <i>Gobio gymnotethus</i>-dere kaya balığı Melendiz Çayı'na özgü bir tür olup, Türkiye'de veya dünyada herhangi bir yerde bulunmamaktadır. <i>Capoeta pestai</i>-siraz balığı ve <i>Oxynemacheilus (Barbatula) eregliensis</i> nesli kritik düzeyde tehlikede, <i>Cobitis tursicaise</i>-taş ısıran, ise nesli tehlikede olan balık türleridir. Her üç türde Türkiye'ye endemiktir. Aladaki sürüngenlerin ve çift yaşamlıların değerlendirmesinde <i>Testudo graeca</i>-adi tosağa ve <i>Natrix tessellata</i>-damalı su yılanı su yılanı korumada öncelikli türler olarak belirlenmiştir. Ihlara Vadisi taşıdığı jeolojik özellikler ile adeta bir açık hava müzesi özelliği taşımaktadır. Bu sebeple ülkemizde jeopark olarak önerilebilecek alanların başında gelmektedir. 	<p>İdeal hedef-1;</p> <p>Ihlara Vadisi ÖÇK Bölgesi'nin doğal, kültürel ve tarihi değerlerinin korunması ve geliştirilmesi;</p>	<ul style="list-style-type: none"> Farklı kültürleri barındıran zengin tarihi ve kültürel değerlerin varlığı, Alanda korumada öncelikli hayvan ve bitki türlerinin bulunması Zengin Jeotermal kaynakların varlığı, Dünya Miras Listesine dahil olan Kapadokya'nın parçası olması, Farklı koruma statülerinin alanın korunmasına sağladığı güç, Yerel yönetimlerin alana olan ilgisi ve istekliliği, Alanın ÖÇK bölgesi ve sit olması, Benzersiz jeolojik yapı ve peyzaj, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler, Doğal, tarihi ve kültürel değerlerin korunmasının öngören ulusal mevzuat ve kurumsal yapıların varlığı, Alanı ziyaret eden yerli ve yabancı turistlerin fazlalığı, alanın ilgi odağı olmasını sağlıyor, 	<ul style="list-style-type: none"> Jeolojik ve jeomorfolojik yapının oluşturduğu riskler/ kaya düşmesi Alanın doğal, tarihi ve kültürel değerleri hakkında yöre halkının bilgi ve bilinç düzeyinin yetersizliği, Korumada öncelikli türlerin yayılımı ve ekolojik ihtiyaçları hakkında bilgi eksikliği, Türkiye'nin çok zengin kültürel ve doğal değerlere sahip oluşu; buna karşın mali ve teknik kaynakların yetersizliği, Tarihi ve kültürel değerlerin, ortaya çıkarılması, restorasyonu ve korunması maliyetinin yüksek oluşu, Tarihi ve kültürel değerlerin (kilise ve şapel) restorasyonu konusunda uzman eksikliği, Halkın refah düzeyinin düşük oluşu, Alanın kaçak kazıcılar için cazibe merkezi oluşu, Bölgede içme, kullanma ve sulama su kaynaklarının yetersizliği/Melendiz Çayı ve Çayı besleyen kaynaklardan su talepleri, Melendiz çayı kirliliği/ Ötrofikasyon Halkın çöp ve katı atıkları gelişigüzel atma/bırakma alışkanlığı, Koruma alanı dışındaki (üst havzadaki) kirlenici kaynaklar Vadi içindeki yaygın özel mülkiyetin varlığı, Vadi içerisindeki güvenlik, sağlık, ulaşım ve altyapı eksikliği, Farklı koruma statülerinin yarattığı uzun ve yorucu bürokrasi,

UYGULAMA HEDEFLERİ	FAALİYETLER	SORUMLU KURUM VE KURULUŞ
1.1. 5 yıllık uygulama periyodunda aşağıda listesi verilen korumada öncelikli bitki türleri ile ilgili bilgi boşluğunun giderilmesi. Dar korunga (<i>Onobrychis stenostachya</i> subsp. <i>krausei</i>) Yer korungası (<i>Onobrychis elata</i>) Dağ sedosu (<i>Haplophyllum vulcanicum</i>) Naringalabor (<i>Salvia cilicica</i>) Tuz geveni (<i>Astragalus ovalis</i>) Benli kurt kulağı (<i>Iris sprengeri</i>)	1.1.1. Korumada öncelikli bitki türlerinin yayılım alanlarını, ekolojik isteklerini ve tehditleri belirlemek	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
	1.1.2: Kümelenmiş yayılım alanlarındaki izleme parsellerinde bitki türlerini izlemek ve popülasyon eğilimlerini belirlemek	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
1.2. 5 yıllık uygulama periyodunda aşağıda listesi verilen korumada öncelikli balık türleri ile ilgili bilgi boşluğunun giderilmesi. Dere kaya balığı (<i>Gobio gymnotethus</i>) Siraz balığı (<i>Capoeta pestai</i>) <i>Oxynemacheilus (Barbatula) eregliensis</i> Taş ısırın (<i>Cobitis tursicaise</i>)	1.2.1 İhlara Çayı'ndaki korumada öncelikli balık türlerinin popülasyonlarını ve ekolojik ihtiyaçlarını belirlemek.	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
1.3. 5 yılın sonunda Yılanlı ve Sümbüllü kiliselerinin (yapıldığı) dönemindeki haline en yakın duruma getirilmesi	1.3.1. Yılanlı ve Sümbüllü kiliselerinin restorasyon projelerini hazırlamak ve ihale etmek	Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Konya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü
	1.3.2. Yılanlı ve Sümbüllü kiliselerinde projesine uygun olarak restorasyon çalışmasını uygulamak	Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Konya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü
1.4. 5 yıllık uygulama periyodunda mevcut kiliselerin kaybının önlenmesi	1.4.1: Vadinin tamamına doğal yapıya uygun olarak (yer altı ve yer üstünden) elektrik hattı ve iletişim hattı çekilmesini ve aydınlatılmasını sağlamak.	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Konya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü
	1.4.2. Kiliselere kamera sistemi yerleştirmek.	Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü
	1.4.3. Kiliselerin girişine uyarıcı ve bilgilendirici levhalar yerleştirmek.	Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü
	1.4.4. Vadideki güvenlik elemanı sayısını artırmak.	Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü
	1.4.5. Vadi giriş ve çıkış noktalarına mobese kameralar koymak.	Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Konya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü
	1.4.6. Kiliselerin girişine koruyucu kilitlenebilir demir kapılar yapmak.	Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Konya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü

ALANIN (Korumada öncelikli) DOĞAL, TARİHİ VE KÜLTÜREL DEĞERLERİ	İDEAL HEDEFLER	YÖNETİMİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER	
		DESTEKLEYİCİLER	SINIRLAYICILAR
<p>TARİHİ VE KÜLTÜREL DEĞERLER</p> <ul style="list-style-type: none"> · Ihlara Özel Çevre Koruma Alanı, kültürel değerler yönünden yeryüzünün en önemli kültürel miraslarından biri olan Kapadokya'nın önemli bir parçasıdır. · İlk hristiyanlığın önemli merkezlerinden biridir. Vadide ilk hristiyanlık döneminden kalma kaya oyma 105 kilise bulunmaktadır. · Kapadokya'ya hakim olan mekan anlayışının özgün örnekleri olmasının yanı sıra, iç mekanlarda yer alan duvar resimleri Ihlara'ya özgün bir portföy içermektedir. 	<p>İdeal hedef-1;</p> <p>Ihlara Vadisi ÖÇK Bölgesi'nin doğal, kültürel ve tarihi değerlerinin korunması ve geliştirilmesi;</p>		<ul style="list-style-type: none"> · Koruma alanı imar planının olmayışı, · Mevcut imar planının alanın koşullarını dikkate almaması, imar uygulamalarında karar verici/planlayıcı ve uygulayıcının farklı olması (bazı kamu yatırımları açısından sınırlayıcıdır) · Teknik personel ve ekipman eksikliği

UYGULAMA HEDEFLERİ	FAALİYETLER	SORUMLU KURUM VE KURULUŞ
1.5. 5 yıllık uygulama periyodunda aşağıda listesi verilen tarihi ve kültürel eserlerin restorasyon işlerinin tamamlanması; Selime beldesinde ve Vadi içerisinde birer kilisenin kazı ve temizlik çalışmasının yapılması. • Ali Paşa Türbesi, • Sinan Bey Camii • Bezirhane ve Çığlı (çamaşırhane) • 1 adet köy hamamı • 2 adet köy odası • 5 adet sivil mimari örneği • Kaya Camii	1.5.1. Restorasyon projesi tamamlanan Ali Paşa Türbesi ve Sinan Bey Cami 2 yıl içinde projesine uygun olarak restore ettirmek.	Aksaray Valiliği Özel İdare Müdürlüğü
	1.5.2. Bezirhane, Çığlı (Çamaşırhane), köy hamamı ve 5 adet sivil mimari örneğinin, 2 yıl içinde restorasyon projelerini hazırlattırmak	Aksaray Valiliği Özel İdare Müdürlüğü
	1.5.3. Faaliyet .1.5.2'de restorasyon projeleri tamamlanmış olan tarihi ve kültürel eserleri 3 yıl içinde projesine uygun olarak restore ettirmek.	Aksaray Valiliği Özel İdare Müdürlüğü
	1.5.4. Kaya Camii iniş-çıkış güzergâhını düzenlemek.	Aksaray Valiliği Özel İdare Müdürlüğü
1.6. 5 yıllık uygulama periyodunda Ihlara Vadisi'nin ulusal ve uluslararası düzeyde tanınırlığının artırılması.	1.6.1: Ihlara Vadisi'nin Göreme Milli Parkı Kapadokya Dünya Miras Alanına dahil edilmesi için çalışmalar yapmak.	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü
	1.6.2: Ihlara Vadisi'nin UNESCO jeopark ağına dahil edilmesi için gerekli çalışmaları yapmak.	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü
	1.6.3: Avrupa'daki jeo-park alanlarıyla ilişkiye geçmek ve alanı tanıtmak	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü
1.7. Melendiz Çayı'ndaki su kalitesinin iyileştirilmesi	1.7.1. Ihlara beldesi biyolojik atıksu arıtma tesisini tamamlamak ve işletmek	İller Bankası, Alt Yapı yatırımları Daire Başkanlığı Ihlara Belediye Başkanlığı
	1.7.2. Selime beldesi ve Yaprahisar köyü biyolojik atıksu arıtma tesisini tamamlamak ve işletmek	Selime Belediye Başkanlığı Yaprahisar Muhtarlığı
1.8. Vadi içindeki çöp ve katı atıkların bertaraf edilmesi	1.8.1. Ihlara ve Selime beldelerinde Ihlara Çayı üzerine iki adet çöp eleği yerleştirmek. - Vadi boyunca çöpleri düzenli olarak her gün temizlemek.	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü Ihlara ve Selime belediyeleri
	1.8.2. Çay üzerindeki restoranlara "Ihlara Çayı'na ve çevreye çöp atılmamasını uyan" yazılar yazmak, çöp atanları uyarmak, uygun yerlere çöp kutuları koymak.	Güzelyurt Kaymakamlığı Restoran sahipleri
1.9. 5 yıllık uygulama periyodunda Ihlara Vadisi peyzaj değerlerinin korunması.	1.9.1. Vadi içindeki kurumuş dalları ve yaşlı ağaçları (kontrollü olarak) dönemsel olarak temizlemek; ağaç bakımı ve dikimi yapmak	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Aksaray İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü
	1.9.2. Kaçak ağaç kesimini önlemeye yönelik denetimler yapmak	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Aksaray İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü
	1.9.3. Vadi içerisinde peyzaj değeri yüksek ve yürüyüş güzergahı içerisinde kalan alanları kamulaştırmak.	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü

ALANIN (Korumada öncelikli) DOĞAL, TARİHİ VE KÜLTÜREL DEĞERLERİ	İDEAL HEDEFLER	YÖNETİMİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER	
		DESTEKLEYİCİLER	SINIRLAYICILAR
<p>SOSYOEKONOMİK DEĞERLER</p> <ul style="list-style-type: none"> · Bölgenin sahip olduğu termal kaynaklar, zengin ve farklı doğal, kültürel ve arkeolojik değerler; sağlık, doğa, inanç ve kültür turizmi yönünden önemli bir potansiyel oluşturmaktadır. 	<p>İdeal hedef-2;</p> <p>Halkın refah düzeyini artırmaya yönelik Ihlara Vadisi'nin doğal, kültürel ve tarihi değerleri ile uyumlu sosyoekonomik faaliyetlerin geliştirilmesi</p>	<ul style="list-style-type: none"> · Turizmce gelişmiş Kapadokya bölgesine yakınlığı, · Coğrafi konumu itibarıyla karayolları ağına yakınlığı, · Zengin, doğal, tarihi ve kültürel değerlere sahip olması, · İnanç turizmi potansiyelinin yüksekliği, · Zengin jeotermal kaynakların varlığı, · Yurtdışında yaşayan yatırım potansiyeline sahip yöre halkının olması · Halkın turizme katkısı ve istekli olması, · Farklı kurumların (Ahiler Kalkınma ajansı, Aksaray Özel İdare, yerel yönetimler, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Kültür ve Turizm bakanlığı, Gıda Tarım, Köy İşleri Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı vs.) ile farklı fonların alana mali/proje desteği sağlama potansiyellerinin olmaları, · Vadinin mikro klima özelliği ve ürün çeşitliliği, 	<ul style="list-style-type: none"> · Bina, arsa ve arazilerin miras yoluyla bölünmesi (çok hisseli özel mülkiyet), · Vadi yamaçlarındaki kayaların her türlü insan müdahalesine karşı hassas oluşu/kaya düşme riskinin yüksekliği, · Alanın pek çok noktasının afet bölgesi oluşu nedeniyle turizm yatırımcısının alanın tercih etmemesi, · Tanıtım eksikliği (Alanın doğal, tarihi ve kültürel değerlerinin yurt içinde ve yurt dışında yeterince bilinmemesi), · Koruma amaçlı imar planı olmayışı · Altyapı sorunlarının fazlalığı, çözülemeyişi, nedeniyle turizm yatırımcısı alana yatırım yapmak istemiyor. · Turizm tesislerinin (özellikle konaklama ve hizmet sektöründeki eksikler) yetersizliği, · Turizm alt yapısı yönünden çok gelişmiş Kapadokya bölgesine yakın oluşu nedeniyle, turistlerin Kapadokya bölgesini tercih etmesi, · Kamu yatırımlarının eksikliği, · Yerel yönetimlerin mali ve teknik alt yapı konusundaki yetersizliği/eksikliği, · Genç nüfusun bölge dışına göç etmesi, · Stratejik turizm gelişim planının olmayışı

UYGULAMA HEDEFLERİ	FAALİYETLER	SORUMLU KURUM VE KURULUŞ
2.1. Turizmin geliştirilmesine yönelik alt yapının iyileştirilmesi	2.1.1. Alanın koruma amaçlı imar planını yapmak	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
	2.1.2: Ihlara Vadisi ÖÇK Bölgesi ziyaretçi yönetim planını yapmak (Tuvalet, Mescit, Çocuk Emzirme Ünitesi vb. konular plan içerisinde değerlendirilecek.)	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
	2.1.3. Bölge içi ve çevreyle bağlantılı ulaşım yollarını iyileştirmek	Aksaray Valiliği, İl Özel İdaresi Karayolları Genel Müdürlüğü
	2.1.4. Vadi içerisindeki patika yolları düzenlemek	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü,
	2.1.5. Ihlara girişinden itibaren Vadideki patika yollar üzerine yönlendirme levhaları, tanıtım ve bilgilendirme amaçlı tabelalar koymak	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü,
	2.1.6. Vadiden acil çıkış noktalarını belirlemek.	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
	2.1.7: Acil durumlarda müdahale etmek üzere vadide sürekli ilk yardım ve kurtarma ekibi bulundurmak.	Aksaray İl Sağlık Müdürlüğü Aksaray İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, Ihlara ve Selime Belediye Başkanlıkları Aksaray İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
	2.1.8. Kaya düşmelerini karşı önleyici tedbirler almak kurmak	Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Konya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü
	2.1.9. Ziyaretçi tanıtım merkezi kurmak	Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Konya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü
2.2. 5 yıllık uygulama periyodunda turizmin geliştirilmesine yönelik alanın doğal, tarihi ve kültürel değerlerinin ulusal ve uluslararası düzeyde tanınırlığının artırılması.	2.2.1. Yörenin tarihi, kültürel ve doğal değerlerini tanıtan İngilizce ve Türkçe kitap hazırlamak.	Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü Aksaray İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
	2.2.2. Ihlara Vadisi'yle ilgili belgesel filmi yaptırmak ve ulusal kanallarda yayınlatmak	Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü Aksaray İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
	2.2.3. Tanıtım materyallerini (belgesel film, kitap, broşür) yurt içindeki ve yurt dışındaki (Turizm Bakanlığı üzerinden) turizm ajanslarına, konaklama tesislerine ulaştırmak.	Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü
	2.2.4. Turizm ajanslarına yönelik tanıtım toplantısı yapmak.	Güzelyurt Kaymakamlığı Ihlara ve Selime Belediyeleri Ihlara – Kapadokya Turizm Derneği
	2.2.5. 2015 yılından itibaren her yıl uluslararası festival düzenlemek.	Güzelyurt Kaymakamlığı Ihlara ve Selime Belediyeleri Ihlara – Kapadokya Turizm Derneği

ALANIN (Korumada öncelikli) DOĞAL, TARİHİ VE KÜLTÜREL DEĞERLERİ	İDEAL HEDEFLER	YÖNETİMİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER	
		DESTEKLEYİCİLER	SINIRLAYICILAR
	İdeal hedef-2; Halkın refah düzeyini artırmaya yönelik İhlara vadisinin doğal, kültürel ve tarihi değerleri ile uyumlu sosyoekonomik faaliyetlerin geliştirilmesi		

UYGULAMA HEDEFLERİ	FAALİYETLER	SORUMLU KURUM VE KURULUŞ
2.3.5 yıllık uygulama periyodunda turizm tesislerinin hizmet kalitesinin artırılması	2.3.1. Yöre insanının katılacağı turizm ve otelcilik personel eğitimi düzenlemek	Güzelyurt Kaymakamlığı Güzelyurt Halk Eğitim Merkezi Aksaray Üniversitesi Güzelyurt Meslek Yüksekokulu Ihlara – Kapadokya Turizm Derneği
	2.3.2. Yöredeki turistik ve termal tesislerde çalışan personele ve yöre gençlerine yönelik dil kursları düzenlemek.	Güzelyurt Kaymakamlığı Güzelyurt Halk Eğitim Merkezi
	2.3.3. Tesislerde çalışan personele HACCP (gıda güvenliği), hijyen ve müşteri memnuniyeti eğitimi vermek.	Güzelyurt Kaymakamlığı Güzelyurt Halk Eğitim Merkezi
	2.3.4. Turistik ve termal tesislerdeki hizmet kalitesi ve hijyen takibi için düzenli denetimler yapmak	Aksaray İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
2.4. Tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi ve tarım ve hayvancılıktan elde edilen gelirlerin artırılması	2.4.1. Gezgin arıcılığın başlatılması için kapasite artırım çalışmaları yapmak	Aksaray İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
	2.4.2. Kapari yetiştiriciliği başlatmak ve teşvik etmek için örnek çalışmalar yapmak	Aksaray İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
	2.4.3. Vadi içerisindeki menengiç ağaçlarına antep fıstığı aşısı yapmak	Aksaray İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
	2.4.4. Vadi içerisinde iyi tarım uygulamalarını başlatmak	Aksaray İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
2.5. 5 yıllık uygulama dönemi içerisinde yöresel ürünleri çeşitlendirmesi ve yöresel ürünlerden elde edilen gelirin % 20 artırılması	2.5.1. Yöresel ürünlerin ve el işlerinin çeşitlendirilmesine yönelik eğitimler yapmak	Güzelyurt Kaymakamlığı Halk Eğitim Merkezi
	2.5.2. Vadi giriş noktalarındaki tesisleri yöresel ürünler ve hediyelik eşya satan üniteler olarak yeniden düzenlemek	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
	2.5.3. Vadi giriş noktalarında daha önce bulunmayan yerlere yöresel ürünler ve hediyelik eşya satan üniteler kurmak	Ihlara ve Selime belediyeleri

ALANIN (Korumada öncelikli) DOĞAL, TARİHİ VE KÜLTÜREL DEĞERLERİ	İDEAL HEDEFLER	YÖNETİMİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER	
		DESTEKLEYİCİLER	SINIRLAYICILAR
	İdeal hedef-3; Ihlara Vadisi ÖÇK Bölgesi'nin yönetiminde katılımıcılığın sağlanması	<ul style="list-style-type: none"> Alanın yönetim planlamasında, katılımcı yönetim planı modelinin uygulanıyor olması, Alandan sorumlu kurumların teknik personelinin katılımcı yönetim konusunda istekli oluşu, Yerel yönetimlerin istekliliği Alandan sorumlu çok sayıda kurum ve kuruluşun varlığı, Alanın yönetiminde farklı uzmanlıklara duyulan ihtiyaç 	<ul style="list-style-type: none"> Katılımı güçlendirecek, sivil toplum kuruluşlarının bulunmayışı, Başarılı katılımcı yönetim uygulamalarının az olması Kamu kurumlarının katılımıcılık konusundaki isteksizliği

UYGULAMA HEDEFLERİ	FAALİYETLER	SORUMLU KURUM VE KURULUŞ
3.1. Yönetim Planı uygulamalarının katılımcı şekilde izlenmesi ve değerlendirilmesi	3.1.1: Ihlara Vadisi ÖÇK Bölgesi Yönetim Planı Yürütme Komitesini kurmak ve işletmek.	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı TVK Genel Müdürlüğü Aksaray Valiliği
	3.1.2: Dörder aylık dönemler halinde yönetim planı uygulamalarını değerlendirmek	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı TVK Genel Müdürlüğü Aksaray Valiliği Ihlara Vadisi ÖÇK Bölgesi Yönetim Planı Yürütme Komitesi
	3.1.3: Yıllık yönetim planı uygulamalarını değerlendirmek ve gelecek yılın uygulama planını yapmak.	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı TVK Genel Müdürlüğü Aksaray Valiliği Ihlara Vadisi ÖÇK Bölgesi Yönetim Planı Yürütme Komitesi
	3.1.4: Beş yıllık yönetim planı uygulamalarını değerlendirmek ve gelecek 5 yılın uygulama planını yapmak.	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı TVK Genel Müdürlüğü Aksaray Valiliği Ihlara Vadisi ÖÇK Bölgesi Yönetim Planı Yürütme Komitesi

Fotoğraf 47: © Kurum arşivi

İdeal hedef-1;

Ihlara vadisi ÖÇK Bölgesi'nin doğal, kültürel ve tarihi değerlerinin korunması ve geliştirilmesi;

Uygulama hedefi: 1.1

5 yıllık uygulama periyodunda aşağıda listesi verilen korumada öncelikli bitki türleri ile ilgili bilgi boşluğunun giderilmesi

- Dar korunga (*Onobrychis stenostachya krausei*)
- Yer korungası (*Onobrychis elata*)
- Dağ sedosu (*Haplophyllum vulcanicum*)
- Naringalabor (*Salvia cilicica*)
- Tuz geveni (*Astragalus ovalis*)
- Benli kurt kulağı (*Iris sprengeri*)

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.1.1. Korumada öncelikli bitki türlerinin yayılım alanlarını, ekolojik isteklerini ve tehditleri belirlemek
Sorumlu kurum veya kuruluş	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Üniversiteler, Doğa Araştırmaları Derneği
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Ihlara ÖÇK Bölgesi'nde
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2015-2016
Faaliyet akış planı	<p>2015 yılında bitki türleriyle ilgili aşağıdaki konu başlıklarını kapsayacak iş tanımları hazırlanacak, bunun için faaliyete konu bitki türleriyle ilgili alanda geçmişte çalışma yapmış bilim insanlarıyla iletişime geçilerek bitkilerin alandaki durumu ve hazırlanacak iş tanımı hakkında görüş ve katkıları alınacak. Proje teknik şartnamesi hazırlanacak, proje 2015 yılı yatırım programına teklif edilecek.</p> <p>Proje iş tanımında yer alacak konu başlıkları</p> <ul style="list-style-type: none"> · Türlerinin yayılım alanlarını popülasyon büyüklüklerini belirleyerek haritalamak · Türlerin ekolojik isteklerini, türleri tehdit eden faktörleri ve tehdit düzeylerini belirlemek · Kümelenmiş yayılım alanlarında izleme parselleri oluşturmak. · İzleme metodolojisi hakkında il müdürlüğü teknik personeline eğitim vermek. <p>Projenin yatırım programına alınması durumunda vejetasyon dönemi öncesi ihale işlemleri tamamlanacak.</p>
Personel, ekipman, maliyet	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün faaliyetten sorumlu personeli, yüklenici firma proje ekibi Maliyeti proje teknik şartnamesinde belirlenecek
Kaynakça veya Danışılacak kişi/ler	Konu ile ilgili geçmişte alanda araştırma yapmış bilim insanları

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.1.2: Kümelenmiş yayılım alanlarındaki izleme parsellerinde bitki türlerini izlemek ve popülasyon eğilimlerini belirlemek
Sorumlu kurum veya kuruluş	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	1.1.1. nolu faaliyeti yürüten proje ekibi
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Ihlara ÖÇK Bölgesi'nde faaliyet 1.1.1. kapsamında belirlenen izleme parsellerinde.
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2016 yılından itibaren her yıl Bitkilerin çiçeklenme döneminde
Faaliyet akış planı	2016 yılından itibaren her yıl Aksaray İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü Tabiat Varlıklarını Koruma Şube Müdürlüğü tarafından 1.1.1 nolu faaliyet ile belirlenen izleme parsellerindeki faaliyete konu bitkilerin sayıları ve parsellerdeki örtüş oranları belirlenecek; izleme formları doldurulacak. Arazi çalışması sırasında bitkilerin ve yaşama alanlarının fotoğrafları çekilecek ve arşivlenecek. 5. yılın sonunda izleme formları değerlendirilecek, türlerin durumunda olumsuz bir değişim varsa nedenleri irdelenecek ve bilim insanlarının değerlendirmeleri doğrultusunda gerekli tedbirler alınacak.
Personel, ekipman, maliyet	Arazi çalışması giderleri
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	Faaliyet 1.1.1 nolu faaliyet raporu 1.1.1 nolu faaliyeti yürüten uzman ve bilim insanları

Fotoğraf 48: *Capoeta pestai*'nin yayılıs alanı ve taksonomik özellikleri, F. Küçük, İ.İ.Turna, O Demir, 2007 makalesinden alınmıştır.

Fotoğraf 49: *G. gymnostethus*, Fotoğraf, F. Sarıkaya'nın Melendiz Çayı'nda yaşayan *Gobio gymnostethus ladiges*, 1960'ın büyüme ve üreme biyolojisi üzerine araştırmalar Y. lisans tezinden alınmıştır.

Uygulama hedefi 1.2:

5 yıllık uygulama periyodunda aşağıda listesi verilen korumada öncelikli balık türleri ile ilgili bilgi boşluğunun giderilmesi.

- Dere kaya balığı (*Gobio gymnostethus*)
- Siraz balığı (*Capoeta pestai*)
- *Oxyemacheilus (Barbatula) eregliensis*
- Taş ısiran (*Cobitis tursicaise*)

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.2.1 Ihlara Çayı'ndaki korumada öncelikli balık türlerinin popülasyonlarını ve ekolojik ihtiyaçlarını belirlemek.
Sorumlu kurum veya kuruluş	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Üniversiteler, Doğa Araştırmaları Derneği
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Ihlara Çayı'nda ve Mamasın Barajı'nda
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2015-2016
Faaliyet akış planı	<p>2015 yılında TVK Genel Müdürlüğü personeli tarafından faaliyete konu balık türleriyle ilgili yapılan çalışmalar derlenecek, türlerle ilgili çalışma yapmış bilim insanlarıyla iletişime geçilerek iş tanımı hakkında görüş ve katkıları alınacaktır.</p> <p>Proje teknik şartnamesi hazırlanacak, proje 2016 yılı , Doğa Araştırmaları Derneği yukarıdaki çalışmalarda TVK Genel Müdürlüğü çalışanlarına destek olacaktır.</p> <p>Hazırlanan proje 2016 yılı yatırım programına teklif edilecek, kabul edilmesi durumunda 2016 yılı 1. yarısında ihale işlemleri tamamlanacaktır.</p> <p>Çalışma sonucuna göre ihtiyaç duyulması halinde izleme programı geliştirilecektir.</p>
Personel, ekipman, maliyet	<p>Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün faaliyetten sorumlu personeli, yüklenici firma proje ekibi</p> <p>Maliyeti proje teknik şartnamesinde belirlenecek</p>
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	Konu ile ilgili geçmişte alanda araştırma yapmış bilim insanları

Fotoğraf 50: © Kurum arşivi

Uygulama hedefi 1.3:

5 yıllık uygulama döneminde aşağıda listesi verilen kiliselerin yapıldığı dönemdeki haline en yakın duruma getirilmesi

- Ağaaltı Kilisesi
- Kokar Kilise
- Pürenliseki Kilisesi
- Karagedik Kilisesi
- Yılanlı Kilise
- Sümbüllü Kilise
- Direkli manastır Kilisesi
- Bahattin samanlığı Kilisesi
- Eğritaş Kilisesi
- Karanlıkkale Kilisesi
- Kırkdamaltı Kilisesi

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.3.1: Uygulama hedefinde öngörülen kiliselerinin bakım, onarım ve restorasyon projelerini hazırlamak ve uygulamak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Konya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü,
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Aksaray Müze Müdürlüğü.
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu
Nerede?	Ihlara Vadisi'nde
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2015 yılı sonuna kadar proje çizimi tamamlanacak
Faaliyet akış planı	<p>Uygulama hedefinde belirtilen kiliselerin rölöve, restitüsyon, restorasyon projeleri 2013 yılında tamamlanmış olup onaylanmak üzere Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kuruluna sunulmuştur.</p> <p>Projelerin Kurulca onaylanmasını takiben kiliselerin bakım,onarım ve restorasyon çalışmalarının yapılması için Konya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü tarafından 5 yıllık bir çalışma takvimi oluşturulacak ve Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nden ihtiyaç duyulan ödenekler talep edilecektir.</p> <p>Genel Müdürlükçe sağlanan ödenekler çerçevesinde bakım, onarım ve restorasyon çalışmaları tamamlanacaktır.</p>
Personel, ekipman, maliyet	Mimar, inşaat mühendisi, sanat tarihçisi, jeoloji mühendisi. Proje maliyeti ihale sürecinde belirlenecek
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	Aksaray İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Fotoğraf 51: © Esra Ergin

Uygulama hedefi 1.4:

5 yıllık uygulama periyodunda mevcut kiliselerin kaybının önlenmesi

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.4.1: Vadinin tamamına doğal yapıya uygun olarak (yer altı ve yer üstünden) elektrik hattı ve iletişim hattı çekilmesini ve aydınlatılmasını sağlamak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Konya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü,
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Aksaray Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü Aksaray Müze Müdürlüğü TEİAS 9. İletim Tesis ve İşletme Grup Müdürlüğü MEDAŞ
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü,
Nerede?	Ihlara Vadisi
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2015 yılı sonu itibariyle
Faaliyet akış planı	<p>2015 yılı Mayıs ayında ilgili kurum ve kuruluşların (Konya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü, Aksaray Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, TEİAS 9. İletim Tesis ve İşletme Grup Müdürlüğü ve MEDAŞ) uzmanlarının katılımı Vadi'de inceleme ve değerlendirme yapılarak faaliyetle ilgili iş tanımı hazırlanacak.</p> <p>İş tanımına uygun olarak Konya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü tarafından elektrik ve iletişim hattı projelerinin hazırlanması ve uygulanması için Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nden 2015 yılı için ödenek talebinde bulunacak.</p> <p>Genel Müdürlükçe ödenek ayrılması durumunda 2015 yılında uygulama projeleri hazırlanacak. Hazırlanan projeler için ilgili elektrik dağıtım ve telekomünikasyon şirketinden gerekli izinler ile Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu ve Nevşehir Tabiat Varlıklarını Koruma Komisyonundan uygun görüşler alınacak ve projeler ihale edilecek.</p>
Personel, ekipman, maliyet	Mimar, inşaat ve elektrik mühendisi, sanat tarihçi, arkeolog Maliyet projesinde belirlenecek
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	Aksaray İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü İlgili elektrik dağıtım şirketi ve telekomünikasyon şirketi

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.4.2. Kiliselere kamera sistemi yerleştirmek
Sorumlu kurum veya kuruluş	Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Konya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü, Aksaray Müze Müdürlüğü,
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü
Nerede?	Ihlara ÖÇK Bölgesi içerisindeki kiliselerde
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2015 yılı sonu itibariyle
Faaliyet akış planı	<p>2015 yılında kamera yerleştirilecek kiliseler belirlenecek ve proje maliyeti hesaplanacak.</p> <p>Konya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü tarafından kameraların satın alınması ve yerleştirilmesi için ödenek talebinde bulunulacak.</p> <p>Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nden ödenek verilmesini takiben satın alma işlemleri gerçekleştirilecek.</p> <p>Süreçle ilgili Aksaray Müze Müdürlüğü gerekli desteği sağlayacak.</p>
Personel, ekipman, maliyet	Maliyet projesinde belirlenecek
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	Aksaray İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.4.3.Kiliselerin girişine uyarıcı ve bilgilendirici levhalar yerleştirmek
Sorumlu kurum veya kuruluş	Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Konya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü, Aksaray Müze Müdürlüğü,
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü
Nerede?	Ihlara Vadisi içerisinde ve dışında yerli ve yabancı turistlerin ziyaret ettiği alanlarda
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2015 yılı sonu itibariyle
Faaliyet akış planı	2015 yılında uyarıcı ve bilgilendirici levhaların içeriği, yerleştirileceği kiliseler belirlenecek ve proje maliyeti hesaplanacak. Konya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü tarafından levhaların tasarım ve yapımı için ödenek talebinde bulunulacak. 2016 yılı içerisinde satın alma işlemleri gerçekleştirilecek. Süreçle ilgili Aksaray Müze Müdürlüğü gerekli desteği sağlayacak.
Personel, ekipman, maliyet	Sanat tarihçi, Peyzaj mimarı ve Grafik tasarımcı
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	Aksaray İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.4.4. Vadideki güvenlik elemanı sayısını artırmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü,
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Aksaray Valiliği, Aksaray İşkur, Müdürlüğü, Belediyeler
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Ihlara Vadisi'nde
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2015 yılı sonu itibariyle
Faaliyet akış planı	2015 yılında Aksaray Müze Müdürlüğü tarafından Kültür ve Turizm Bakanlığı Personel Dairesi Başkanlığından Ihlara Vadisi'nin güvenliğini sağlamak üzere ilave (sayı Müze Müdürlüğünce belirlenecek) güvenlik görevlisinin istihdamı için talep yapılacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.4.5. Vadi giriş ve çıkış noktalarına mobese kameralar koymak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Konya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü,
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Aksaray Müze Müdürlüğü,
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü
Nerede?	Ihlara Vadisi'ne giriş ve çıkışların yapıldığı tüm noktalara
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2015 yılı sonu itibariyle
Faaliyet akış planı	2015 yılında mobese kameraların yerleştirileceği noktalar belirlenecek ve proje maliyeti hesaplanacak. Konya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü tarafından projelerin hazırlanması ve uygulanması için Genel Müdürlükten ödenek talebinde bulunulacak. Ödenek verilmesini takiben Konya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü tarafından satın alma işlemleri gerçekleştirilecek. Süreçle ilgili Aksaray Müze Müdürlüğü gerekli desteği sağlayacak.
Personel, ekipman, maliyet	Sanat tarihçi, Peyzaj mimarı ve grafik tasarımcı
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	Aksaray İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.4.6. Kiliselerin girişine koruyucu kilitlenebilir demir kapılar yapmak.
Sorumlu kurum veya kuruluş	Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Konya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü,
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Aksaray Müze Müdürlüğü,
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü
Nerede?	Ihlara Vadisi'nde
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2015 yılı sonu itibariyle
Faaliyet akış planı	2015 yılında girişine koruyucu kilitlenebilir demir kapı yapılacak kiliseler belirlenecek ve maliyeti hesaplanacak. Konya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü tarafından iş tanımı yapılacak ve Genel Müdürlük'ten ödenek talebinde bulunulacak. Ödenek verilmesini takiben Konya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü tarafından hizmet alımı yapılacak. Süreçle ilgili Aksaray Müze Müdürlüğü gerekli desteği sağlayacak.
Personel, ekipman, maliyet	
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	Aksaray İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Fotoğraf 52: Ali Paşa Türbesi

Fotoğraf 53: Bezirhane

Fotoğraf 54: Kaya Camii

Fotoğraf 55: Sivil mimari örneği

Uygulama hedefi: 1.5

5 yıllık uygulama periyodunda aşağıda listesi verilen tarihi ve kültürel eserlerin restorasyon işlerinin tamamlanması;

- Ali Paşa Türbesi (Selime beldesi)
- Sinan Bey Camii (Selime beldesi)
- Bezirhane ve Çığlı (çamaşırhane)
- 1 adet köy hamamı
- 2 adet köy odası
- 5 adet sivil mimari örneği
- Kaya Camii (Ihlara beldesi)

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.5.1. Restorasyon projesi tamamlanan Ali Paşa Türbesi ve Sinan Bey Camiini 3 yıl içinde restore ettirmek.
Sorumlu kurum veya kuruluş	Selime Beldesi
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Aksaray İl Özel İdaresi, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Kültür ve Turizm Müdürlüğü Konya Vakıflar Bölge Müdürlüğü Mevlana Kalkınma Ajansı
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü
Nerede?	Selime beldesi
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2017 yılı sonu itibariyle
Faaliyet akış planı	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Kültür ve Turizm Müdürlüğü ve Konya Vakıflar Bölge Müdürlüğü teknik personelinin işbirliği ile 2015 yılında Ali Paşa Türbe ve Sinan Bey Camii restorasyon projeleri hazırlanacak. Hazırlanan projeler Selime Belediyesi tarafından Mevlana Kalkınma Ajansı'na sunulacak. Proje kabul edildiği takdirde katkı payı Özel İdare tarafından karşılanacak. Projenin ihalesi, uygulanması, kabulü işlemleri Valilik makamınca görevlendirilecek (yukarıdaki kurumların teknik personelinden oluşan) teknik komisyon tarafından gerçekleştirilecektir.
Personel, ekipman, maliyet	Sanat tarihçi, Peyzaj mimarı ve grafik tasarımcı
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	Aksaray İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.5.2. Bezirhane, Çığlı (Çamaşırhane), köy hamamı ve 5 adet sivil mimari örneğinin, 2 yıl içinde restorasyon projelerini hazırlattırmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Selime beldesi
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Aksaray İl Özel İdaresi, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Kültür ve Turizm Müdürlüğü Konya Vakıflar Bölge Müdürlüğü Mevlana Kalkınma Ajansı
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü
Nerede?	Ihlara Vadisi içerisinde ve dışında yerli ve yabancı turistlerin ziyaret ettiği alanlarda
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2016 yılı sonu itibarıyla
Faaliyet akış planı	Ihlara belediyesi, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü ve Kültür ve Turizm Müdürlüğü teknik personelinin işbirliği ile 2015 yılında faaliyete konu eserlerin restorasyon projelerini hazırlattırmak için projeler hazırlanacak ve Ihlara Belediyesi tarafından Mevlana Kalkınma Ajansı'na sunulacak. Proje kabul edildiği takdirde katkı payı Özel İdare tarafından karşılanacak. Projenin ihalesi, uygulanması, kabulü işlemleri Valilik makamınca görevlendirilecek (yukarıdaki kurumların teknik personelinin oluşması) teknik komisyon tarafından gerçekleştirilecektir.
Personel, ekipman, maliyet	Sanat tarihçi, Peyzaj mimarı ve Grafik tasarımcı
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	Aksaray İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.5.3. Faaliyet .1.5.2'de restorasyon projeleri tamamlanmış olan tarihi ve kültürel eserleri 3 yıl içinde projesine uygun olarak restore ettirmek.
Sorumlu kurum veya kuruluş	Güzelyurt Kaymakamlığı, Selime ve Ihlara belediyeleri
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Aksaray İl Özel İdaresi, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Kültür ve Turizm Müdürlüğü Konya Vakıflar Bölge Müdürlüğü Mevlana Kalkınma Ajansı
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü
Nerede?	Ihlara Vadisi içerisinde ve dışında yerli ve yabancı turistlerin ziyaret ettiği alanlarda
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2016 - 2019 yılları arasında
Faaliyet akış planı	<p>Faaliyet 1.5.2'de restorasyon projeleri tamamlanan ve Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'ndan uygun görüş alınan tarihi ve kültürel eserlerin restorasyon iş ve işlemlerini yürütmek üzere 2017 yılı şubat ayı içerisinde Valilik makamınca Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Özel İdare, Güzelyurt Kaymakamlığı, Ihlara ve Selime belediyeleri teknik personelinden oluşan bir teknik komisyon görevlendirilecektir.</p> <p>Teknik Komite, 2017 yılı başında Mevlana Kalkınma Ajansı'na sunulmak üzere restorasyon projesi hazırlayacak. Hazırlanan proje belediyeler veya Güzelyurt Kaymakamlığı üzerinden Mevlana Kalkınma Ajansına sunulacaktır.</p> <p>Projenin Mevlana Kalkınma Ajansı tarafından kabul edilmesi durumunda katkı payı Özel İdare tarafından karşılanacak.</p> <p>Projenin ihalesi, uygulanması, kabulü işlemleri teknik komisyon tarafından gerçekleştirilecektir.</p>
Personel, ekipman, maliyet	Sanat tarihçi, Peyzaj mimarı ve Grafik tasarımcı
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	Aksaray İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.5.4. Kaya Camii iniş-çıkış güzergâhını düzenlemek.
Sorumlu kurum veya kuruluş	Aksaray İl Özel İdaresi
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Aksaray Müze Müdürlüğü,
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü
Nerede?	Ihlara Vadisi
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2015-2016 yılı sonu itibariyle
Faaliyet akış planı	<p>Ihlara Belediyesi, 2015 yılı Şubat ayı içerisinde Aksaray Özel İdaresinden Kaya Camii iniş-çıkış güzergâhının düzenlenmesi için talepte bulunacak.</p> <p>Özel İdare ödeneklerin uygun olması durumunda 2015 yılı içerisinde, uygun olmaması halinde ise gerekli ödenek talebinde bulunarak 2016 yılında düzenleme işini tamamlayacaktır.</p> <p>İhtiyaç duyulması halinde Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü ve Kültür ve Turizm Müdürlüğü İl Özel İdaresine teknik destek sağlayacaktır.</p>
Personel, ekipman, maliyet	Sanat tarihçi, Peyzaj mimarı ve grafik tasarımcı
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	Aksaray İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Fotoğraf 56: © Kurum arşivi

Uygulama hedefi: 1.6:

5 yıllık uygulama periyodunda Ihlara Vadisi'nin ulusal ve uluslararası düzeyde tanınırlığının artırılması.

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.6.1: Ihlara Vadisi'nin Göreme Milli Parkı Kapadokya Dünya Miras Alanına dahil edilmesi için çalışmalar yapmak.
Sorumlu kurum veya kuruluş	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Faaliyet zamanı ve sıklığı	I. 5 yıllık uygulama döneminde
Faaliyet akış planı	2015 yılı haziran/temmuz ayı içerisinde içerisinde Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün koordinasyonunda Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü ve Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü uzman ve yetkililerinin katılımı ile yapılacak toplantıda; Ihlara Vadisi'nin Göreme Milli Parkı Kapadokya Dünya Miras Alanına dahil edilmesi için yapılacak çalışmalar ve kurumların sorumlulukları tanımlanacak, Yapılacak çalışmalarla ilgili iş takvimi hazırlanacak. Alanın yönetim planının hazırlanması ve başvuru dosyasının hazırlanması için (hizmet satın alınması durumunda) ihtiyaç duyulacak bütçe kaynakları tanımlanacak, Çalışmaların eşgüdüm halinde yürütülebilmesi için kurumlar arasında protokol imzalanacak. Başvuru belgelerinin tamamlanmasını müteakip ilgili kurumların imzasıyla dosya Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü tarafından UNESCO'ya sunulacak.
Personel, ekipman, maliyet	İhtiyaç duyulması halinde uzmanlık giderleri, tanıtım dosyası basım giderleri ve diğer tanıtım malzemelerinin (tanıtım filmi, fotoğraf albümü vb., hazırlanması) giderleri
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	Dünya Mirasları Uygulama Rehberi (The Operational Guidelines for The Implementation of The World Heritage Convention) Konu ile ilgili bilim insanları ve uzmanlar

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.6.2: Ihlara Vadisi'nin UNESCO jeopark ağına dahil edilmesi için gerekli çalışmaları yapmak.
Sorumlu kurum veya kuruluş	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Doğa Araştırmaları Derneği
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu
Nerede?	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ihlara ÖÇK Bölgesi
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2015 yılından itibaren yönetim planı uygulama süresince
Faaliyet akış planı	<p>TVK Genel Müdürlüğünün girişimiyle 2015 yılı ilk yarısında Jeolojik Mirası Koruma Derneği ve konuyla ilgili bilim insanları ile irtibata geçilerek Ankara'da bir toplantı yapılacaktır.</p> <p>Toplantıda Ihlara Vadisi'nin UNESCO Jeopark ağına dahil edilmesi için yapılması gereken çalışmalar ve bu çalışmalara ilişkin çalışma takvimi belirlenecektir.</p> <p>TVK Genel Müdürlüğü'nün koordinasyonunda ilgili kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve bilim insanlarıyla işbirliği halinde çalışmalar yürütülecektir.</p> <p>Doğa Araştırmaları Derneği çalışmaların yürütülmesinde TVK Genel Müdürlüğü çalışanlarına destek verecektir.</p>
Personel, ekipman, maliyet	Çalışma programı ile birlikte belirlenecek
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	Jeolojik Mirası Koruma Derneği, UNESCO jeopark dokümanları Jeopark konusunda uzman bilim insanları

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.6.3: Avrupa'daki jeo-park alanlarıyla ilişkiye geçmek ve alanı tanıtmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Tabiat varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü Kültür ve Turizm Bakanlığı, Tanıtma Genel Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Doğa Araştırmaları Derneği
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı,
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2015 yılından itibaren yönetim planı uygulama süresince
Faaliyet akış planı	Faaliyet 1.6.2'de belirtilen toplantıda Avrupa'daki jeopark alanlarıyla ilişkiye geçilmesi ve alanın tanıtımı ile ilgili yol haritası belirlenecek ve bu çerçevede çalışmalar yürütülecektir.
Personel, ekipman, maliyet	
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Fotoğraf 57: © Kurum arşivi

Uygulama hedefi 1.7:

Melendiz Çayı'ndaki su kalitesinin iyileştirilmesi

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.7.1. Ihlara beldesi biyolojik atıksu arıtma tesisini tamamlamak ve işletmek
Sorumlu kurum veya kuruluş	İller Bankası, Alt Yapı yatırımları Daire Başkanlığı Ihlara Belediye Başkanlığı
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Aksaray İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Ihlara beldesinde
Faaliyet zamanı ve sıklığı	Arıtma tesisi 2014 yılı sonu itibariyle tamamlanacak İşletme sürekli
Faaliyet akış planı	<p>Ihlara beldesi biyolojik atıksu arıtma tesisi İller Bankası, Alt Yapı yatırımları Daire Başkanlığı tarafından 03 Temmuz 2013 tarihinde ihale edilmiş ve inşası devam etmektedir. Tesis 22 Temmuz 2014 tarihinde tamamlanarak işletmeye alınacaktır.</p> <p>Arıtma tesisinin işletimi tamamlanmasını takiben bir yıl süreyle yüklenici firmanın sorumluluğu altındadır.</p> <p>Arıtma tesisinin işletmeye alınmasını takiben (2015 yılından itibaren) tesisin çalışması Aksaray İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü tarafından her ay periyodik olarak izlenecek ve denetlenecektir.</p> <p>Tesis arıtma suyu ve nehirden alınan örneklerin analizi yaptırılacak ve gelişmeler değerlendirilecektir.</p>
Personel, ekipman, maliyet	
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.7.2. Selime beldesi ve Yaprakhisar köyü biyolojik atıksu arıtma tesisini tamamlamak ve işletmek
Sorumlu kurum veya kuruluş	Selime Belediye Başkanlığı Yaprakhisar Muhtarlığı
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Kültür ve Turizm Bakanlığı Aksaray Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Selime beldesinde
Faaliyet zamanı ve sıklığı	Arıtma tesisi 2015 yılı sonu itibariyle tamamlanacak İşletme sürekli
Faaliyet akış planı	<p>Selime beldesi ve Yaprakhisar köyü biyolojik atıksu arıtma tesisi Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın sağladığı finansal destekle 16 Mayıs 2013 tarihinde ihale edilmiş ve inşası devam etmektedir. Tesis 2014 yılı sonu itibariyle tamamlanacaktır.</p> <p>Arıtma tesisinin işletimi, tamamlanmasını takiben bir yıl süreyle yüklenici firmanın sorumluluğu altındadır.</p> <p>Arıtma tesisinin işletmeye alınmasını takiben (2015 yılından itibaren) tesisin çalışması Aksaray İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü tarafından her ay periyodik olarak izlenecek ve denetlenecektir.</p> <p>Tesis arıtma suyundan ve nehirden alınan örneklerin analizi yaptırılacak ve değerlendirilecektir.</p>
Personel, ekipman, maliyet	Projesinde tanımlanmıştır.
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Fotoğraf 58

Uygulama hedefi 1.8:

Vadi içindeki çöp ve katı atıkların yönetim planı uygulama süresince bertaraf edilmesi

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.8.1. Ihlara ve Selime beldelerinde Ihlara Çayı üzerine iki adet çöp eleği yerleştirmek. Vadi boyunca çöpleri düzenli olarak her gün temizlemek
Sorumlu kurum veya kuruluş	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü Ihlara ve Selime belediyeleri
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü Doğa Araştırmaları Derneği
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Ihlara Çayı üzerinde çayın Ihlara ve Selime beldelerine giriş yaptığı noktalarda
Faaliyet zamanı ve sıklığı	
Faaliyet akış planı	<p>2015 yılı başında Aksaray Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından eleklerin yerleştirileceği alanlar belirlenecek.</p> <p>Eleklerin yapımı ve yerleştirilmesi projelendirilecek ve 2016 yılı yatırım programına teklif edilmek üzere Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğüne sunulacak.</p> <p>Doğa Araştırmaları Derneği çalışmaların yürütülmesinde İl Müdürlüğü çalışanlarına destek verecektir.</p> <p>2016 yılında ödeneğin çıkması durumunda elekler yaptırılarak Melendiz çayına yerleştirilecek.</p> <p>Eleklerde biriken çöpler haftada bir gün Selime ve Ihlara belediye başkanlıkları tarafından toplanacak.</p>
Personel, ekipman, maliyet	Projesinde tanımlanacak
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.8.2. Çay üzerindeki restoranlara "İhlara Çayı'na ve çevreye çöp atılmamasını uyaran" yazılar yazmak, çöp atmaları uyarmak, uygun yerlere çöp kutuları koymak.
Sorumlu kurum veya kuruluş	Güzelyurt Kaymakamlığı Restoran sahipleri
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Belediyeler
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Vadi içindeki restoranlarda
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2004 yılında ve sürekli
Faaliyet akış planı	Restoran bahçelerine ve masalarına konulmak üzere çaya çöp atılmamasını uyaran örnek yazılar ve küçük tabelalar hazırlanacak. Restoran sahiplerince örneklere uygun yazı ve tabelalar yaptırılarak uygun yerlere yerleştirilecek Uygun yerlere çöp kutuları yerleştirilecek. Çaya ve etrafa gelişigüzel çöp atan müşteriler restoran çalışanları tarafından uyarılacak. Kaymakamlıkça ve belediyeler tarafından restoranlar zaman zaman denetlenecek ve aykırı davranışlar uyarılacak.
Personel, ekipman, maliyet	Tabela ve çöp kutularının bedeli
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Fotoğraf 59: © Remzi Aydın

Uygulama hedefi 1.9

5 yıllık uygulama periyodunda Ihlara Vadisi peyzaj değerlerinin korunması.

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.9.1. Vadi içindeki kurumuş dalları ve yaşlı ağaçları (kontrollü olarak) dönemsel olarak temizlemek; ağaç bakımı ve dikimi yapmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Aksaray Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Ihlara ve Selime belediyeleri, Yaprahisar ve Belısırma muhtarlıkları, Aksaray İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, Aksaray Müze Müdürlüğü Aksaray Orman İşletme Müdürlüğü
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Nevşehir Tabiat Varlıklarını Koruma Komisyonu Aksaray Orman İşletme Müdürlüğü
Nerede?	Ihlara Vadisi içinde
Faaliyet zamanı ve sıklığı	Yılda 2 defa (sonbahar- ilkbahar) mülkiyet sahiplerinden gelen talep doğrultusunda
Faaliyet akış planı	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından vadide ağaç kesimi ve kuru dalların temizlenmesiyle ilgili prosedür 2015 yılı Şubat ayı içerisinde belediye başkanlıkları ve muhtarlıklara yazılı olarak bildirilecek. Belediye başkanlıkları ve muhtarlıklar tarafından prosedür yöre halkına duyurulacak. ve yöre halkının ağaç kesim talepleri prosedüre uygun olarak ve alanın peyzaj değerleriyle uyumlu bir şekilde gerçekleştirilecek.
Personel, ekipman, maliyet	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü teknik personeli, Arazi sahipleri, muhtarlar ve belediye görevlileri
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	Nevşehir Tabiat Varlıklarını Koruma Komisyonu Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.9.2. Kaçak ağaç kesimini önlemeye yönelik denetimler yapmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Aksaray Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Kolluk kuvvetleri, Aksaray İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ve belediyenin Vadideki görevlileri
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Ihlara Vadisi'nde
Faaliyet zamanı ve sıklığı	Sürekli
Faaliyet akış planı	Aksaray Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün kordinasyonunda Jandarma, Vadideki görevliler tarafından sürekli denetimler yapacaklar. İzinsiz kesim yapanlar tutanakla tespit edilecek ve gerekli prosedürün uygulanması için Aksaray İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğüne bildirilecek.
Personel, ekipman, maliyet	Jandarma, Vadideki görevli personel, İl Çevre ve Orman Müdürlüğü teknik personeli
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Faaliyet no ve faaliyetin adı	1.9.3. Vadi içerisinde peyzaj değeri yüksek ve yürüyüş güzergâhı içerisinde kalan alanları kamulaştırmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Kültür ve Turizm Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Ihlara ÖÇK Bölgesi'nde
Faaliyet zamanı ve sıklığı	Yönetim planı uygulama süresince
Faaliyet akış planı	Vadi içerisindeki yürüyüş güzergâhı ve peyzaj değeri yüksek alanlar belirlenecek. Bu alanların mülkiyet durumunu çıkarılacak ve 4.11.1983 tarih ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununa göre kamulaştırma işlemleri yürütülecek.
Personel, ekipman, maliyet	Kamulaştırma bedeli
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Fotoğraf 60: © Kurum arşivi

İdeal hedef-2;

Ihlara vadisi ÖÇK Bölgesi'nin doğal, kültürel ve tarihi değerlerinin korunması ve geliştirilmesi;

Uygulama hedefi 2.1

Turizmin geliştirilmesine yönelik alt yapının iyileştirilmesi

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.1.1. Alanın koruma amaçlı imar planlarını tamamlamak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat varlıklarını Koruma Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	Nevşehir Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu
Nerede?	
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2015 -2016 yıllarında
Faaliyet akış planı	Ihlara beldesi 1/1.000 ve 1/5.000 Ölçekli Koruma Amaçlı İmar planları 24 Aralık 2007 tarihinde Mülga Özel Çevre Koruma Başkanlığınca onaylanarak yürürlüğe konmuştur. Selime Beldesinin 1/1.000 ve 1/5.000 Ölçekli Koruma Amaçlı İmar Planlarıyla ilgili Nevşehir Tabiat Varlıkları Bölge Komisyonu ve Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu kararları alınmış olup, sonuçlandırma aşamasındadır.
Personel, ekipman, maliyet	
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.1.2: Ihlara Vadisi ÖÇK Bölgesi ziyaretçi yönetim planını yapmak (tuvalet, mescit, çocuk emzirme ünitesi vb. konular plan içerisinde değerlendirilecek.)
Sorumlu kurum veya kuruluş	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Ihlara Vadisi
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2015 ve 2016 yıllarında
Faaliyet akış planı	<p>Faaliyet projelendirilerek yatırım programından yaptırılacaktır.</p> <p>2015 yılında Ihlara Vadisi ziyaretçi yönetim planına ait iş tanımını içeren proje teknik şartnamesi hazırlanacak.</p> <p>Proje 2016 yılı yatırım programına sunulacak.</p> <p>Proje teknik şartnamesinin hazırlanmasında Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü teknik destek verecektir.</p> <p>Projenin yatırım programına alınması durumunda 2015 yılında ihale işlemleri gerçekleştirilecektir.</p> <p>Projenin yatırım programından desteklenmemesi durumunda Ahiler Kalkınma Ajansı veya diğer fon kaynaklarına sunulacaktır.</p>
Personel, ekipman, maliyet	
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.1.3. Bölge içi ve çevreyle bağlantılı ulaşım yollarını iyileştirmek
Sorumlu kurum veya kuruluş	Aksaray Valiliği İl Özel İdaresi Karayolları Genel Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Güzelyurt Kaymakamlığı ÖÇK alanı içerisindeki belediyeler ve muhtarlar
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Selime-Ihlara arası
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2015 yılında
Faaliyet akış planı	İşin projesi ve yol güzergâhındaki kamulaştırma işlemleri tamamlanmıştır. 2015 yatırım programına alınarak ihalesinin yapılması sağlanacak İşin takibini Güzelyurt Kaymakamlığı ile Ihlara ÖÇK Bölgesi içerisindeki belediyeler ve muhtarlar yapacak.
Personel, ekipman, maliyet	
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.1.4. Vadi içerisindeki patika yolları düzenlemek, wc. büfe vb.
Sorumlu kurum veya kuruluş	Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Konya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü,
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü Aksaray Müze Müdürlüğü
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu Nevşehir Tabiat Varlıklarını Koruma Komisyonu
Nerede?	Ihlara Vadisi
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2015 - 2016 yıllarında
Faaliyet akış planı	2015 yılının 1. yarısında uygun yerlere büfe ve WC yerleştirilmesi için Konya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü tarafından hazine arazileri belirlenecek. Arazilerin belirlenmesini takiben Konya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü tarafından hazırlanarak kurullar tarafından da onaylanan patika yolların düzenlenmesi ve büfe, wc yapımı projesi ihale edilecek. Projenin uygulaması 2016 yılı sonu itibariyle tamamlanacak.
Personel, ekipman, maliyet	Projesinde belirlenecek
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.1.5. Ihlara girişinden itibaren Vadideki patika yollar üzerine yönlendirme levhaları, tanıtım ve bilgilendirme amaçlı tabelalar koymak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Konya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü, Aksaray Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Destekleyen veya işbirliği yapılacak kişi, kurum ve kuruluşlar	Aksaray Müze Müdürlüğü Ahiler Kalkınma Ajansı
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Vadinin tamamında patika yollar üzerinde
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2.1.4 nolu faaliyetle birlikte
Faaliyet akış planı	<p>Tabelaların içerikleri ve tabelaların konulacağı yerler Konya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü ve Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü teknik personelinin arazide yapılacak çalışma ile belirlenecek.</p> <p>Kültürel varlıklarının tanıtımı ile ilgili tabelalar Konya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü tarafından, doğal değerlerin tanıtımı ile ilgili tabelalar ise Aksaray Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından yaptırılacaktır.</p> <p>2015 yılında tabelaların içerikleri ve tasarımları yaptırılacak, 2016 yılında ödenek talep edilerek tabelaların yapımı ve alana yerleştirilmesi sağlanacak.</p>
Personel, ekipman, maliyet	Aksaray Müze Müdürlüğü ve Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü teknik personeli Faaliyetin maliyeti projesinde belirlenecek.
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.1.6. Vadi içerisinden acil çıkış noktalarını belirlemek
Sorumlu kurum veya kuruluş	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Aksaray İl Özel İdaresi Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Ziyaretçi Yönetim Planında belirtilecek noktada
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2015 yılından itibaren her yıl
Faaliyet akış planı	Faaliyet "Ihlara Vadisi Ziyaretçi Yönetim Planı" kapsamında gerçekleştirilecek.
Personel, ekipman, maliyet	
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.1.7: Acil durumlarda müdahale etmek üzere vadide sürekli ilk yardım ve kurtarma ekibi bulundurmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Aksaray İl Sağlık Müdürlüğü Aksaray İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, Ihlara ve Selime Belediye Başkanlıkları Aksaray İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Güzelyurt Kaymakamlığı Aksaray Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Vadi başında yeri olsun (gezici olsun)
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2015 yılında
Faaliyet akış planı	Ihlara Belediye Başkanlığı vadi başında sağlık ekibinin görev yapacağı uygun yeri sağlayacak. İl Sağlık Müdürlüğü belirlenen yerde acil durumlarda müdahale etmek üzere personel görevlendirmesi yapacak Aksaray Valiliği İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü Tarafından vadide görev yapan müze ve belediye personeli elemanları ile TÜRSAB ve Bilintur elemanlarına ilk yardım ve kurtarma eğitimi verecek.
Personel, ekipman, maliyet	Sağlık ekibi Aksaray İl Sağlık Müdürlüğü, Kültür ve Turizm Müdürlüğü ve belediyelerin vadide görevli personeli İlk yardım ve kurtarma malzemesi
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.1.8. Kaya düşmelerini karşı önleyici tedbirler almak kurmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Konya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Aksaray Valiliği Aksaray İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, Aksaray Müze Müdürlüğü
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Ihlara Vadisi'nde
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2015-2016 yıllarında
Faaliyet akış planı	2013 yılında Konya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü tarafından hazırlattırılan ve ilgili kurullarca onaylanan "Ihlara Vadisi Bölgesinde Kaya ve Taş Düşmelerine Karşı Koruma Uygulama İşİ" projesi kapsamında öngörülen "çelik grid ağ kaplama çalışmaları" 2015 yılı sonuna kadar tamamlanacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	Projesinde öngörülmüştür
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.1.9. Ziyaretçi tanıtım merkezi kurmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Konya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Aksaray Valiliği Aksaray Müze Müdürlüğü Aksaray Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü (teknik personel)
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Ihlara Vadisi başında
Faaliyet zamanı ve sıklığı	5 yıllık uygulama döneminde tamamlanacak.
Faaliyet akış planı	2015 yılında Konya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü tarafından Ihlara Vadisi Ziyaretçi Tanıtım Merkezinin inşaat projesi çizimi tamamlanacak. Hazırlanan proje, inşaat ve donanım için gerekli ödeneğin ayrılması için Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğüne sunulacak? Ödeneğin ayrılmasını takiben inşaat ihalesi gerçekleştirilecek ve projesine uygun olarak yapımı ve donanımı sağlanacak.
Personel, ekipman, maliyet	Projesinde belirlenecek
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Fotoğraf 61: © Remzi Aydın

Uygulama hedefi 2.2:

5 yıllık uygulama periyodunda Turizmin geliştirilmesine yönelik alanın doğal, tarihi ve kültürel değerlerinin ulusal ve uluslararası düzeyde tanınırlığının artırılması.

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.2.1. Yörenin tarihi, kültürel ve doğal değerlerini tanıtan İngilizce ve Türkçe kitap hazırlamak.
Sorumlu kurum veya kuruluş	Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü Aksaray İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Aksaray Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2015 yılında
Faaliyet akış planı	Aksaray il Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından 2015 yılında Ihlara Vadisi'nin doğal, kültürel ve tarihi değerlerinin yer aldığı Türkçe ve İngilizce kitap hazırlanacak. Hazırlanan kitap bastırılmak üzere Tanıtma Genel Müdürlüğüne sunulacak.
Personel, ekipman, maliyet	Kitap tasarım ve baskı giderleri
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.2.2. Ihlara Vadisi'yle ilgili belgesel filmi yaptırmak ve ulusal kanallarda yayınlamak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü Aksaray İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Aksaray Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2015 -2016 yıllarında
Faaliyet akış planı	Aksaray İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından 2015 yılında Ihlara Vadisi'nin doğal, kültürel ve tarihi değerlerinin tanıtıldığı 20 dakikalık bir belgesel ve 5 dakikalık tanıtım filmi yaptırılacak. Hazırlanan belgesel Tanıtma Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanmak üzere tüm ulusal kanallara gönderilecek. Tanıtım filmi web sitelerinde yayımlanacak.
Personel, ekipman, maliyet	Proje maliyeti teknik şartnamesinde belirlenecek
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.2.3. Tanıtım materyallerini (belgesel film, kitap, broşür) yurt içindeki ve yurt dışındaki (Turizm Bakanlığı üzerinden) turizm ajanslarına, konaklama tesislerine ulaştırmak.
Sorumlu kurum veya kuruluş	Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2.2.1 ve 2.2.2 nolu faaliyetlerin tamamlanmasını takiben
Faaliyet akış planı	2.2.1. nolu faaliyet kapsamında hazırlanan İngilizce ve Türkçe kitaplar ile 2.2.2 nolu faaliyet kapsamında hazırlanan belgesel ve tanıtım filmi Tanıtma Genel Müdürlüğü tarafından yurt içindeki ve yurt dışındaki turizm ajanslarına, konaklama tesislerine gönderilecek.
Personel, ekipman, maliyet	Gönderi maliyeti
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.2.4. Turizm ajanslarına yönelik tanıtım toplantısı yapmak.
Sorumlu kurum veya kuruluş	Güzelyurt Kaymakamlığı Ihlara ve Selime Belediyeleri Ihlara – Kapadokya Turizm Derneği
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Yöredeki turistik tesisler
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Güzelyurt veya Ihlara
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2015 yılında
Faaliyet akış planı	<p>2015 yılı nisan veya mayıs ayı içerisinde Güzelyurt Kaymakamlığı'nın koordinasyonu ile festival organizasyonu toplantı organizasyonuna ilişkin ilgili kamu kurumları, yerel yönetimler , yerel sivil toplum kuruluşları ve yöredeki turizm tesislerinin katılımı ile hazırlık toplantısı yapılacaktır.</p> <p>Hazırlık toplantısında organizasyonun tarihi, yeri, içeriği ile ilgili kişi ve kurumların organizasyonla ilgili görev ve sorumlulukları belirlenecek. Güzelyurt Kaymakamlığının koordinasyonunda "Düzenleme Komitesi" oluşturulacaktır.</p> <p>Toplantıya davet edilecek turizm ajansları belirlenecek ve düzenleme komitesinin marifetiyle toplantı gerçekleştirilecektir.</p>
Personel, ekipman, maliyet	Toplantı giderlerinin nereden karşılanacağı hazırlık toplantısında belirlenecektir.
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.2.5. 2015 yılından itibaren her yıl uluslararası festival düzenlemek
Sorumlu kurum veya kuruluş	Güzelyurt Kaymakamlığı Ihlara ve Selime Belediyeleri Ihlara – Kapadokya Turizm Derneği
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Yöredeki turistik tesisler
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	Aksaray Valiliği Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü Çevre ve Şehircilik Bakanlığı TVK Genel Müdürlüğü
Nerede?	Güzelyurt veya Ihlara
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2015 - 2016 yılında
Faaliyet akış planı	2.2.5 nolu faaliyetin akış planında 2015 yılı nisan veya mayıs ayı içerisinde Güzelyurt Kaymakamlığının koordinasyonunda yapılması öngörülen turizm ajanslarına yönelik tanıtım toplantısı sırasında festival organizasyonu da görüşülecek. Toplantıda festivalin tarihi, yeri, içeriği ile ilgili kişi ve kurumların organizasyonla ilgili görev ve sorumlulukları belirlenecek. Ayrıca Festival Düzenleme Komitesi'' oluşturulacak. Festival, hazırlık toplantısında alınan kararlar uyarınca ve Düzenleme Komitesinin marifetiyle gerçekleştirilecek
Personel, ekipman, maliyet	Festival giderlerinin nereden karşılanacağı hazırlık toplantısında belirlenecek.
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Fotoğraf 62: Ihlara termal otel

Uygulama hedefi 2.3

5 yıllık uygulama periyodunda turizm tesislerinin hizmet kalitesinin artırılması

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.3.1. Yöre insanının katılacağı turizm ve otelcilik personel eğitimi düzenlemek
Sorumlu kurum veya kuruluş	Güzelyurt Kaymakamlığı Güzelyurt Halk Eğitim Merkezi Aksaray Üniversitesi Güzelyurt Meslek Yüksekokulu Ihlara – Kapadokya Turizm Derneği Belediye başkanlıkları ve muhtarlıklar
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Aksaray Üniversitesi, Turizm Fakültesi Kültür ve Turizm Bakanlığı, Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü Yöredeki turistik tesisler
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2015 yılında
Faaliyet akış planı	Güzelyurt Halk Eğitim Merkezi tarafından 2015 yılı Eylül ayında belediye başkanlıkları ve muhtarlıklar üzerinden eğitim duyurusu yapılacaktır. Başvurular Güzelyurt Halk Eğitim Merkezi tarafından değerlendirilecek ve taleplere uygun kurs programı oluşturulacaktır. Yöredeki tesislerde çalışan personele öncelik verilecektir. Personelin kurs yerine ulaşımı tesis sahiplerince karşılanacaktır. Eğitim yeri ve eğitmenler Güzelyurt Halk Eğitim Merkezi tarafından sağlanacaktır. Eğitimlerin otellerden birinde yapılması durumunda eğitim yeri oteller tarafından sağlanacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	Eğitmenler, eğitim salonu ve kursiyerlerin ulaşımı
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.3.2. Yöredeki turistik ve termal tesislerde çalışan personele ve yöre gençlerine yönelik dil kursları düzenlemek.
Sorumlu kurum veya kuruluş	Güzelyurt Kaymakamlığı Güzelyurt Halk Eğitim Merkezi
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Aksaray İl Milli Eğitim Müdürlüğü Yöredeki turistik ve termal tesisler Belediye başkanlıkları ve muhtarlıklar
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2015 ve 2016 yıllarında iki kez
Faaliyet akış planı	Güzelyurt Halk Eğitim Merkezi tarafından 2015 yılı eylül ayında ve 2016 yılı şubat aylarında belediye başkanlıkları ve muhtarlıklar üzerinden kurs duyuruları yapılacaktır. Başvurular Güzelyurt Halk Eğitim Merkezi tarafından değerlendirilecek ve taleplere uygun kurs programı oluşturulacaktır. Yöredeki tesislerde çalışan personele öncelik verilecektir. Personelin kurs yerine ulaşımı tesis sahiplerince karşılanacaktır. Güzelyurt'ta uygun ve yeterli eğitmen bulunmadığı takdirde Aksaray Valiliğine başvuru yapılarak eğitmenler Aksaray İl Mili Eğitim Müdürlüğü tarafından sağlanacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	Eğitmenler, eğitim salonu ve kursiyerlerin ulaşımı
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.3.3. Tesislerde çalışan personele HACCP (gıda güvenliği), hijyen ve müşteri memnuniyeti eğitimi vermek.
Sorumlu kurum veya kuruluş	Güzelyurt Kaymakamlığı Güzelyurt Halk Eğitim Merkezi Belediye başkanlıkları ve muhtarlıklar
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü Aksaray Üniversitesi Güzelyurt Meslek Yüksekokulu Aksaray İl Sağlık Müdürlüğü Aksaray İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü Yöredeki turistik ve termal tesisler
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Ihlara veya Güzelyurt'ta
Faaliyet zamanı ve sıklığı	
Faaliyet akış planı	2015 yılı eylül ayında Güzelyurt Kaymakamlığı organizasyonunda faaliyeti destekleyen kurumlar bir araya gelerek eğitimin yeri, tarihi, faaliyeti destekleyen kişi ve kurumların görev ve sorumlulukları tanımlanacak. Toplantıda tanımlanan görev ve sorumluluk dahilinde eğitim organizasyonu gerçekleştirilecek.
Personel, ekipman, maliyet	Eğitmenler, eğitim salonu ve kursiyerlerin ulaşımı
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.3.4: Turistik ve termal tesislerdeki hizmet kalitesi ve hijyen takibi için düzenli denetimler yapmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Aksaray İl Gıda Tarım Hayvancılık Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Aksaray İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Ihlara Vadisi ÖÇK Bölgesi'ndeki turistik ve termal tesislerde
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2015 yılından itibaren sürekli
Faaliyet akış planı	Aksaray İl Gıda Tarım Hayvancılık Müdürlüğü ve Aksaray İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün ilgili personeli tarafından 2015 yılından itibaren özellikle turizm sezonu öncesi ve turizm sezonunda Ihlara Vadisi ÖÇK Bölgesi'ndeki turistik ve termal tesislerde düzenli aralıklarla denetimler yapılacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	Aksaray İl Gıda Tarım Hayvancılık Müdürlüğü ve Aksaray İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü teknik personeli
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Fotoğraf 63: © Kurum arşivi

Uygulama hedefi 2.4:

Tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi ve tarım ve hayvancılıktan elde edilen gelirlerin artırılması

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.4.1: Gezgin arıcılığın başlatılması için kapasite artırım çalışmaları yapmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Aksaray İl Gıda Tarım Hayvancılık Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Aksaray İli Arı Yetiştiricileri Birliği Doğa Araştırmaları Derneği İhlara ve Selime belediyeleri ile Belisirma ve Yaprakhisar muhtarlıkları
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	
Faaliyet zamanı ve sıklığı	
Faaliyet akış planı	<p>2015 yılı mayıs veya haziran ayı içerisinde Halk Eğitim Merkezi ve Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüklerinin işbirliğinde "Gezgin Arıcılığın Geliştirilmesi" konulu eğitim ve bilgilendirme çalışması yapılacak. Her yerleşimden gezici arıcılık yapmak isteyen 1 veya 2 kişi (Toplam maksimum 8 kişi) belirlenecek.</p> <p>Gezici arıcılık yapmak isteyen kişilerin desteklenmesi ve teşvik edilmesi için proje hazırlanacak. Ahiler Kalkınma Ajansı, Aksaray İl Özel İdaresi ve Aksaray Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme İl Koordinatörlüğü ile görüşmeler yapılarak hazırlanan proje uygun programa sunulacak.</p> <p>Doğa Araştırmaları Derneği projenin hazırlanmasında ve fon sağlayıcı kuruluşlarla yapılacak görüşmelerde destek sağlayacaktır.</p> <p>Aksaray İli Arı Yetiştiricileri Birliği faaliyetin her aşamasında kurumsal destek sağlayacaktır.</p>
Personel, ekipman, maliyet	
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.4.2: Kapari yetiştiriciliği başlatmak ve teşvik etmek için örnek çalışmalar yapmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Aksaray İl Gıda Tarım Hayvancılık Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Ihlara ve Selime belediyeleri ile Belisirma ve Yaprakhisar muhtarlıkları Doğa Araştırmaları Derneği
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Ihlara Özel Çevre Koruma Bölgesinde
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2015 - 2016 yılları
Faaliyet akış planı	<p>2015 yılı şubat ayı içerisinde Ihlara veya Selime beldesinde belediye başkanlarıyla toplantı yeri ve tarihi belirlenecek. Belediye başkanlıkları ve muhtarlıklar üzerinden toplantılar halka duyurulacak.</p> <p>Aksaray İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü yetkili ve uzmanlarınca kaparinin önemi, yetiştiriciliği ve pazarlaması ve teşvikler hakkında yöre halkı bilgilendirilecek. 4 yerleşim yerinde demonstrasyon yerleri belirlenecek.</p> <p>İl Müdürlüğü'nün rehberliğinde demonstrasyon bahçeleri hazırlanacak ve kapariler yetiştirilecek.</p> <p>Hasat zamanında belediyeler ve muhtarlıklar üzerinde duyurular yapılarak yöre halkına demonstrasyon alanları gezdirilecek ve kapariler tanıtılacak. Kapari alıcı firmalarıyla ilişki kurularak toplantılara katılımları sağlanacak.</p> <p>Çiftçilerle toplantı yapılarak, gelecek yıl kapari ekecek çiftçiler, ekilecek alan ve tohum miktarı belirlenecek.</p> <p>Ekim ve yetiştirme sürecinde il Müdürlüğü teknik personeli gerekli rehberlik ve yönlendirmeleri yapacaklar.</p> <p>Doğa Araştırmaları Derneği toplantıların organizasyonu ve alıcı firmalarla iletişimde destek olacaktır.</p>
Personel, ekipman, maliyet	
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.4.3: Vadi içerisindeki menengiç ağaçlarına antep fıstığı aşısı yapmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Aksaray İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Ihlara ve Selime belediyeleri ile Belisirma ve Yaprakhisar muhtarlıkları
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Ihlara Vadisi'nde
Faaliyet zamanı ve sıklığı	Her yıl ilkbahar ayında (aşı zamanı)
Faaliyet akış planı	Aksaray İl Gıda Tarım Hayvancılık Müdürlüğü tarafından 2015 yılından itibaren her yıl ilkbaharda (mayıs ayından itibaren) Vadi'deki menengiç ağaçlarına Antep fıstığı aşılanacak. Aşılanan ağaçların her yıl bakımı yapılacak, kuru dallar temizlenecek. Ağaçların takibi yapılacak varsa hastalık ve zararlılarla mücadele yapılacak.
Personel, ekipman, maliyet	Aksaray İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü ilgili personeli
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.4.4: Vadi içerisinde iyi tarım uygulamalarını başlatmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Aksaray İl Gıda Tarım Hayvancılık Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Ihlara Vadisi ÖÇK Bölgesindeki belediye başkanlıkları ve muhtarlıklar Doğa Araştırmaları Derneği
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Ihlara Vadisi ÖÇK Bölgesi'nde
Faaliyet zamanı ve sıklığı	Yönetim planı uygulama süresince
Faaliyet akış planı	<p>Aksaray İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü tarafından 2015 yılının I. yarısında toprak analizi ve gübre kullanımı, sulama ve toprak işleme, doğru pestisit ve gübre kullanımı konu başlıklarını içeren 4 yıllık bir eğitim materyali ve eğitim programı hazırlanacak</p> <p>İyi tarım uygulamalarıyla ilgili 2 adet poster hazırlanacak. Posterlerin tasarımı Doğa Araştırmaları Derneği tarafından hazırlanacak.</p> <p>Posterler çerçevelenerek kahvelere asılacak.</p> <p>Muhtarlıklar ve belediye başkanlıkları Aksaray İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'ne eğitim programının uygulanmasında destek verecek.</p> <p>Aksaray İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğünce oluşturulan ekipler programa uygun olarak köylerde görsel malzemeleri de kullanarak eğitimler verecek. Ayrıca arazide toprak numunesi alımı uygulamalı olarak öğretilecek. Köylüler tarafından usulüne uygun alınan örnekler İl Özel İdaresi Toprak Laboratuvarı tarafından analiz edilecek ve analiz sonuçlarına göre gübre tavsiyesi verilecek.</p>
Personel, ekipman, maliyet	Eğitmenler, Eğitim ve analiz giderleri, eğitim materyali tasarım ve basım giderleri, ulaşım
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Fotoğraf 64: © Osman Erdem

Uygulama hedefi 2.5:

5 yıllık uygulama dönemi içerisinde yöresel ürünlerin çeşitlendirmesi ve yöresel ürünlerden elde edilen gelirin % 20 artırılması

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.5.1: Yöresel ürünlerin ve el işlerinin çeşitlendirilmesine yönelik eğitimler yapmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Güzelyurt Halk Eğitim Merkezi
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Belediyeler ve muhtarlıklar
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Ihlara Vadisi ÖÇK Bölgesi'ndeki yerleşimlerde
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2015 yılında
Faaliyet akış planı	<p>Güzelyurt Halk Eğitim Merkezi tarafından 2015 yılı eylül ayında ve 2015 yılı Şubat aylarında belediye başkanlıkları ve muhtarlıklar üzerinden kurs duyuruları yapılacaktır.</p> <p>Başvurular Güzelyurt Halk Eğitim Merkezi tarafından değerlendirilecek ve taleplere uygun kurs programı/programları oluşturulacaktır.</p> <p>Güzelyurt'ta uygun ve yeterli eğitimci bulunmadığı takdirde Aksaray Valiliğine başvuru yapılarak ilgili kamu kurumlarından temin edilecektir.</p>
Personel, ekipman, maliyet	Eğitmenler, eğitim salonu ve kursiyerlerin ulaşımı
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.5.2. Vadi giriş noktalarındaki tesisleri yöresel ürünler ve hediyelik eşya satan üniteler olarak yeniden düzenlemek
Sorumlu kurum veya kuruluş	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	Nevşehir Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu
Nerede?	Ihlara Vadisi giriş noktalarında
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2015 yılında
Faaliyet akış planı	Geçmiş yıllarda değişik amaçlarla kurulmuş ve atıl durumda olan tesisleri (binaları) hediyelik eşya ve yöresel ürünler satan üniteler haline getirilmesi için düzenleme projesi yapılacak. İhtiyaç duyulması halinde Nevşehir TVK Bölge Komisyonu ve Nevşehir KVK Bölge Kurulunun uygun görüşü alınacak. Binaların düzenlenmesi ve işletilmesi yöre halkına yönelik açılacak ihale ile verilecek.
Personel, ekipman, maliyet	
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Faaliyet no ve faaliyetin adı	2.5.3. Vadi giriş noktalarında daha önce bulunmayan yerlere yöresel ürünler ve hediyelik eşya satan üniteler kurmak
Sorumlu kurum veya kuruluş	Ihlara ve Selime belediyeleri
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	Nevşehir Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu
Nerede?	Ihlara Vadisi giriş noktalarında
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2015 ve 2016 yıllarında
Faaliyet akış planı	Ihlara ve Selime belediye başkanlıklarınca mücavir alanlarındaki giriş noktalarına sökülüp takılabilir malzemeden olmak kaydıyla yöresel ürünler ve hediyelik eşya satan üniteler yaptırılacak. 2015 yılı ikinci yarısında satış ünitelerinin projeleri hazırlatılacak ve Nevşehir TVK Bölge Komisyonu ve Nevşehir KVK Bölge Kurulunun uygun görüşü alınacak. Uygun görüşü takiben satış üniteleri inşaa edilecek ve işletilmek üzere ihale usulü ile yöre halkına verilecek.
Personel, ekipman, maliyet	Proje ve inşaa maliyeti
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Fotoğraf 65: © Kurum arşivi

İdeal hedef-3;

Ihlara vadisi ÖÇK Bölgesi'nin yönetiminde katılımıcılığın sağlanması

Uygulama hedefi 3.1:

Yönetim Planı uygulamalarının katılımcı şekilde izlenmesi ve değerlendirilmesi

Faaliyet no ve faaliyetin adı	3.1.1: Ihlara Vadisi ÖÇK Bölgesi Yönetim Planı Yürütme Komitesini kurmak ve işletmek.
Sorumlu kurum veya kuruluş	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü Aksaray Valiliği
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Yönetim planında görev ve sorumluluk üstlenmiş tüm kurum ve kuruluşlar
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Aksaray ilinde
Faaliyet zamanı ve sıklığı	
Faaliyet akış planı	Yönetim planının onaylanmasını takiben "Ihlara Vadisi ÖÇK Bölgesi Yürütme Komitesi"nin teşkili, görevleri, sekretarya ve çalışma şekli ile komitede görev alacak kurum ve kuruluş listesini içeren olur yazısı Aksaray İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü tarafından hazırlanacak ve Aksaray Valiliğinin oluruna sunulacaktır. "Ihlara Vadisi ÖÇK Bölgesi Yürütme Komitesi"nin Valilik makamınca onaylanmasını takiben 15 gün içerisinde yürütme komitesi ilk toplantısını yapacak ve komite hakkında katılımcıları bilgilendirecek ve ilk 4 ayın çalışmaları görüşülecektir.
Personel, ekipman, maliyet	
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Faaliyet no ve faaliyetin adı	3.1.2: Dörder aylık dönemler halinde yönetim planı uygulamalarını değerlendirmek
Sorumlu kurum veya kuruluş	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı TVK Genel Müdürlüğü Aksaray Valiliği Ihlara Vadisi ÖÇK Bölgesi Yönetim Planı Yürütme Komitesi
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Yönetim planında görev ve sorumluluk üstlenmiş tüm kurum ve kuruluşlar
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Aksaray ilinde
Faaliyet zamanı ve sıklığı	1. toplantı: Mart veya Nisan ayları içerisinde 2. toplantı Ağustos veya Eylül ayları içerisinde
Faaliyet akış planı	Yönetim Planı Yürütme Komitesinin ilk toplantısında "Yönetim Planı Dönemsel Değerlendirme Formu" hazırlanacak. Takip eden toplantılardan en az bir hafta önce yürütme Komitesi üyesi tüm kurum ve kuruluşlar, sorumlu oldukları her bir faaliyetle ilgili değerlendirme formunu dolduracak ve Yürütme Komitesi sekreteryasına yazılı olarak iletilecektir. Yürütme Komitesinin dönemsel toplantılarında her kurum kendi sorumluluk alanındaki faaliyetlerle ilgili gelişmeler hakkında Komite'yi bilgilendirilecektir. Faaliyetlerin uygulanmasında ortaya çıkan sorunlar, darboğazlar ve aksaklıklar toplantıda giderilecektir. Mümkün olmaması durumunda darboğazlar ve aksaklıklar hakkında Sekreteryaya tarafından Valilik makamı bilgilendirilecektir.
Personel, ekipman, maliyet	Toplantı mekânı
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Faaliyet no ve faaliyetin adı	3.1.3: Yıllık yönetim planı uygulamalarını değerlendirmek ve gelecek yılın uygulama planını yapmak.
Sorumlu kurum veya kuruluş	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı TVK Genel Müdürlüğü Aksaray Valiliği Ihlara Vadisi ÖÇK Bölgesi Yönetim Planı Yürütme Komitesi
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Yönetim planında görev ve sorumluluk üstlenmiş tüm kurum ve kuruluşlar
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Aksaray ilinde
Faaliyet zamanı ve sıklığı	Her yıl Aralık ayı içerisinde
Faaliyet akış planı	Yıllık değerlendirme toplantısı Aralık ayı içerisinde yapılacaktır. Toplantıda yönetim planında sorumluluk üstlenmiş her kurum komiteye yıllık faaliyet raporunu sunacaktır. Toplantıda uygulamadaki başarı ve başarısızlıklar değerlendirilecek, uygulamada edinilen bilgi ve deneyimler de dikkate alınarak takip eden yılın uygulama planı gözden geçirilecektir.
Personel, ekipman, maliyet	Deneyimli yönetim planı uzmanı, Toplantı mekânı ve toplantı giderleri Aksaray Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından karşılanacaktır.
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Faaliyet no ve faaliyetin adı	3.1.4: Beş yıllık yönetim planı uygulamalarını değerlendirmek ve gelecek 5 yılın uygulama planını yapmak.
Sorumlu kurum veya kuruluş	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı TVK Genel Müdürlüğü Aksaray Valiliği Ihlara Vadisi ÖÇK Bölgesi Yönetim Planı Yürütme Komitesi
Destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar	Yönetim planında görev ve sorumluluk üstlenmiş tüm kurum ve kuruluşlar
Bilgilendirilecek veya izin alınacak kurum veya kişiler	
Nerede?	Ihlara beldesinde
Faaliyet zamanı ve sıklığı	2018 yılında
Faaliyet akış planı	5. yılın sonunda deneyimli yönetim planlaması uzmanının danışmanlığında Ihlara Vadisi ÖÇK Bölgesi Yönetim Planı Yürütme Komitesi tarafından 5 yıllık uygulama dönemi değerlendirilecek. 5 yıllık uygulamalarda edinilen bilgi ve deneyimler de dikkate alınarak II. 5 yılın uygulama planı hazırlanacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	Danışmanlık hizmeti, toplantı mekanı ve toplantı giderleri
Kaynakça veya başvurulacak kişiler	

Yönetim Planında sorumluluk üstlenmiş kurum ve kuruluşlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

- Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
- Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

- İller Bankası Genel Müdürlüğü, Alt Yapı Daire Başkanlığı

Kültür ve Turizm Bakanlığı

- Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü
- Tanıtma Genel Müdürlüğü
- Konya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü

Karayolları Genel Müdürlüğü

Aksaray Valiliği,

- İl Özel İdaresi
- Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
- İl Kültür ve Turizm Bakanlığı
- İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
- İl Sağlık Müdürlüğü
- İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü,

Güzelyurt Kaymakamlığı

- Güzelyurt Halk Eğitim Merkezi
- Yaprakhisar Muhtarlığı
- Belisırma Muhtarlığı

Ihlara Belediye Başkanlığı

Selime Belediye Başkanlığı

Aksaray Üniversitesi Güzelyurt Meslek Yüksekokulu

Ihlara – Kapadokya Turizm Derneği

Ihlara Vadisi'ndeki restoran sahipleri

Ihlara Vadisi ÖÇK Bölgesi Yönetim Planı Yürütme Komitesi;

Ihlara Vadisi ÖÇK Bölgesi Yönetim Planı Yürütme Komitesi'nin Aksaray Valisi veya görevlendireceği vali yardımcısının başkanlığında aşağıdaki kurum ve kuruluşların yetkili temsilcilerinden oluşturulması önerilmektedir.

- Aksaray Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
- Aksaray İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
- Aksaray İl Özel İdaresi
- Aksaray İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
- Aksaray İl Sağlık Müdürlüğü
- Aksaray İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü,
- Konya Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü
- Nevşehir Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu
- Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu
- Güzelyurt Kaymakamlığı
- Karayolları 3. Bölge Müdürlüğü 38. Şube Şefliği
- Ihlara Belediye Başkanlığı
- Selime Belediye Başkanlığı
- Aksaray Üniversitesi Güzelyurt Meslek Yüksekokulu
- Ihlara – Kapadokya Turizm Derneği
- Ihlara Vadisi'ndeki restoran sahiplerinin temsilcisi
- Ihlara Vadisi'ndeki termal tesis sahiplerinin temsilcileri

Fotoğraf 66: © Remzi Aydın

KAYNAKÇA

- Ihlara Özel Çevre Koruma Bölgesi Sosyo-Ekonomik, Tarihi ve Kültürel Değerler Araştırması, Mülga Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı, 2010, Ankara
- Ihlara Özel Çevre Koruma Bölgesi Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti Projesi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2012, Ankara
- Ihlara Özel Çevre Koruma Bölgesi 1/25000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı, Mülga Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı
- Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi Su Kaynakları Yönetim Planı Projesi, Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı, 2010, Ankara
- Halil Mesut BAYLAK, Fiziki Coğrafya Açısından Melendiz Çayı Havzası'nın İncelenmesi, Y. Lisans tezi, 2006, Konya
- Filiz SİVRİKAYA, Melendiz Çayı'nda Yaşayan *Gobio Gymnostethus Ladiges*, 1960'ın Büyüme ve Üreme Biyolojisi Üzerine Araştırmalar, Y. Lisans tezi, 2007, Ankara
- Aksaray Kültür Envanteri, Aksaray Valiliği, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2009, Aksaray
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, <http://www.csb.gov.tr>
- Türkiye İstatistik Kurumu, <http://tuikapp.tuik.gov.tr>

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK
BAKANLIĞI

TABIAT VARLIKLARINI KORUMA
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

IHLARA ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGESİ
YÖNETİM PLANI 2015 - 2019